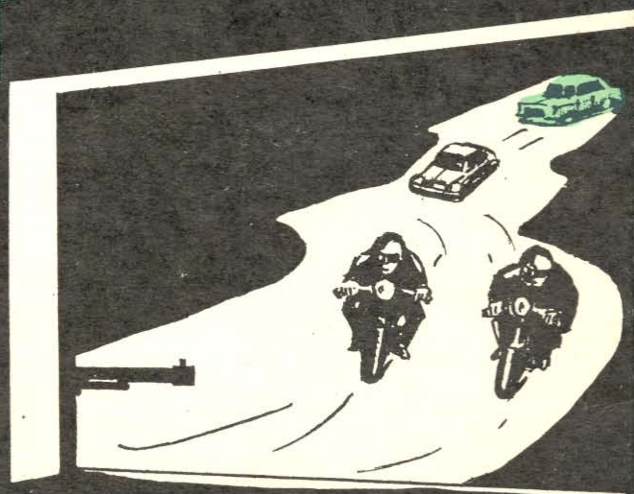
173

MINISTERUL DE INTERNE
OFICIUL PENTRU PROPAGANDĂ, PUBLICAŢII DE SPECIALITATE ŞI EDITORIAL

OPERAŢIA „LONG SAUT"

Pentru conducătorii Germaniei hitleriste, asasinatul reprezenta nu o soluţie excepţională, de folosit numai în situaţii desperate, ci adesea mijlocul cel mai eficient, cel mai simplu şi mai logic ca să-şi realizeze scopurile.

De cînd au început războiul şi pînă la prăbuşirea lor finală, cei mai înalţi demnitari ai celui de-al treilea Reich au pus la cale planuri de acţiuni prin care să-şi suprime duşmanii, preconizînd folosirea în acest scop a tuturor procedeelor posibile şi imaginabile, de la otrăvirea surselor de apă pînă la împuşcarea pe la spate, de la răpiri pînă la ambuscade.

MINISTERUL DE INTERNE
OFICIUL PENTRU PROPAGANDĂ, PUBLICAŢII DE SPECIALITATE
ŞI EDITORIAL

PENTRU UZ INTERN

Operaţia „Long Saut"

Seria 1296

1972

Traducere de căpitan GEORGE ZAGĂR
Coperta executată de căpitan EMILIAN GRASU

Planuri și eșecuri

Era vorba de cîștigat cel de-al doilea război mondial : „Dați-mi 50 de oameni. Nu cinci milioane sau cinci sute de mii, numai 50 și într-o săptămînă am terminat". Joseph Schnabel era obișnuit cu cuvintele profesorului său. Sturmbannführerul Rudolf von Holten-Pflug nu se mulțumea numai să-și expună ideile la clasă. Ii plăcea, din cînd în cînd, să ia de o parte pe cîte unul din elevii săi preferați pentru a-i explica cît de repede ar cîștiga el războiul, dacă i s-ar da mînă liberă.

„Noi cîștigăm și pierdem bătălii. Cucerim teritorii imense care, pentru a fi ocupate, imobilizează armate întregi. La ce bun ? Pînă la urmă tot învingem. Dar în cîți ani ? Cu cîte milioane de vieți germane vom plăti victoria ?"

Tînărul Schnabel, mîndria școlii de spionaj din Hamburg-Altona, știa unde voia să ajungă profesorul său. Teoria lui era cunoscută de toată școala : „Nu le vom veni de hac rușilor niciodată. Fiecărui rus care cade îi iau locul alți doi. De ce să omorîm soldați, ușor de înlocuit, simpli executori de ordine ?".

Soluția preconizată de el era simplă : „Dați-mi 50 de oameni gata de orice. Oameni care să îndrăznească și să știe să se introducă la Washington, Londra și Moscova, acolo unde trebuie. Acolo unde se dau ordinele. Un glonț de re-

volver poate fi mai eficace decît 10.000 de tunuri. Bunăoară, ce ar face soldatul rus dacă Stalin ar dispărea subit? Ar mai continua să se bată?"

Schnabel, știind că ceea ce spunea el făcea parte din joc, a riscat o ușoară obiecție: „După părerea dumneavoastră, șefii sînt deci de neînlocuit? Dacă Churchill sau Roosevelt ar dispărea, le-ar lua locul alții, nu credeți? Și apoi, mai sînt și generalii. De fapt, ei conduc luptele..."

Atît aștepta Rudolf von Holten-Pflug: „Generalii? Mă faci să rîd. Generalii lor nu fac mai multe parale decît ai noștri. Se apleacă deasupra hărților și discută toată ziua la cartierul general. Asta da. Dar ai văzut vreodată un general luptînd?".

Intr-adevăr, se vădea că lupta nu este treaba generalilor.

Mareșalul von Paulus, generalul Schmidt, ceilalți șefi ai Armatei a VI-a s-au predat, fără a trage măcar un cartuș, în fața unui sergent rus. Von Paulus, devenit mareșal în ajunul înfrîngerii sale, anunța führerului capitularea ultimilor supraviețuitori ai armatei germane la Stalingrad în acești termeni: „Credincioasă jurămîntului și conștientă de importanța misiunii sale, Armata a VI-a a rezistat pînă la ultimul om și cel din urmă glonț...".

Anul 1943 începea rău pentru al III-lea Reich. Un alt mareșal, Rommel, înfrînt la El-Alamein, amenințat din spate de anglo-americanii debarcați în Algeria, era și el pe punctul de a abandona o luptă fără sorți de izbîndă.

Dar Adolf Hitler era hotărît să lupte pe toate fronturile și cu toate mijloacele pînă în ultima clipă. O singură bătălie nu hotărăște soarta unui război. Și Hitler credea în rolul determinant al individului în istorie. In consecință, lichidarea fizică a șefilor inamici putea constitui un factor demn de luat în seamă în cadrul strategiei generale.

In ochii lui Hitler, nici un considerent moral nu trebuia să împiedice recurgerea la violență împotriva conducătorilor statelor. In cursul luptei sale pentru putere, el învățase să aprecieze importanța „acțiunii directe". Pentru Hitler, asasinatul reprezenta nu o soluție excepțională, de folosit nu-

mai în situații desperate, ci adesea mijlocul cel mai eficient, cel mai simplu și mai logic pentru a-și atinge scopul.

Incă de pe vremea cînd nu avea ca dușmani decît pe adversarii politici din Germania, Hitler știa deja cum să scape de aceștia. Colaboratorii săi cei mai apropiați făceau totul pentru a pune în practică aceste idei. In tot timpul, de la începerea războiului și pînă la prăbușirea finală, cei mai înalți demnitari ai celui de-al III-lea Reich au urmărit cu asiduitate să-și suprime dușmanii prin toate procedeele posibile și imaginabile, de la otrăvirea surselor de apă pînă la împușcarea pe la spate, de la răpiri pînă la ambuscade.

Heinrich Himmler, șeful Gestapoului, se întrebase încă din 1939, imediat după începerea ostilităților, dacă nu exista vreun mijloc de a înfrînge pe dușman fără a mai recurge la lupte.

In noiembrie, Heinrich Himmler s-a dus la Tegel, unde se aflau laboratoarele tehnice ale Abwehrului, Serviciul de contraspionaj al armatei, condus de amiralul Canaris. El a cerut tehnicienilor să-i furnizeze explicații despre toate armele folosite de agenții secreți, după care a pus următoarea întrebare : „Aceste arme destinate acțiunii individuale nu pot fi transformate în vederea folosirii lor pentru distrugeri în masă ?“.

In lipsa unor asemenea posibilități, Himmler avea pregătit un plan concret : dacă Abwehrul dispunea de un număr suficient de agenți în Franța, era posibilă o acțiune de otrăvire a vinului destinat trupelor franceze de pe front. Apoi germanilor nu le mai rămînea decît să pună stăpînire pe *Linia Maginot*, fără a trage un singur foc de armă.

Și Anglia putea fi cucerită fără luptă, dacă Schellenberg reușea în misiunea pe care i-o încredințase Ribbentrop, ministrul afacerilor străine, la inițiativa lui Hitler.

Generalul S.S. Schellenberg conducea Biroul VI al R.S.H.A., Oficiul central de securitate a Reichului, însărcinat cu spionajul și războiul subversiv.

Ideea pe care se baza misiunea dată lui Schellenberg era următoarea : dacă germanii reușeau să dispună de un

rege al Angliei, supus Germaniei și admirator al lui Hitler, nu mai aveau nevoie să se bată în această parte a lumii. Or, după înfrîngerea Franței, ducele de Windsor, care era membru al misiunii militare britanice, a fugit mai întîi în Spania, apoi în Portugalia. Din Portugalia urma să plece în insulele Bahamas, unde fusese numit guvernator. Hitler nutrea speranța că dacă reușea să-l convingă pe ducele de Windsor să vină în Germania și să se adreseze, în favoarea acesteia, prin radio, poporului englez, avea o armă de neprețuit în campania sa antibritanică.

Schellenberg a plecat deci la Lisabona pentru a-l aduce în Germania pe ducele de Windsor. Aici a luat legătura cu agenții săi locali și a ajuns la concluzia că imobilul în care se afla ducele era supravegheat nu numai de agenți ai Intelligence Service-ului, ci și de cîteva zeci de polițiști portughezi. Dispunînd de foarte puțini oameni capabili, Schellenberg trebuia să participe personal la operațiune. Dar acest lucru putea contraveni ordinului lui Hitler, care cerea să se acționeze cu cea mai mare discreție. Or, o persoană ca a lui putea fi repede remarcată. In plus, omul care comanda mii de executanți era de o lașitate rară.

Pentru a se sustrage de la această misiune periculoasă, el a inventat, în rapoartele adresate la Berlin, tot felul de obstacole și complicații. A încurcat relatările sale de așa manieră încît Ribbentrop, care la rîndul său trebuia să raporteze führerului, nu mai înțelegea nimic. Se pare totuși că explicațiile date de Schellenberg privind renunțarea la acțiune au dat satisfacție, deoarece, cînd s-a înapoiat la Berlin, Ribbentrop i-a comunicat că : „Führerul a studiat atent ultima telegramă și m-a rugat să vă transmit că, în ciuda decepției sale, provocată de nereușita acțiunii, este de acord cu hotărîrile pe care le-ați luat și-și exprimă aprobarea cu privire la modul cum ați procedat".

La sfîrșitul anului 1940, Hitler a însărcinat serviciile sale secrete cu o nouă misiune. Statul major general german se temea atunci ca generalul Weygand, care se bucura de o imensă popularitate printre ofițerii francezi, să nu re-

grupeze forţele staţionate în Africa de Nord pentru a crea aici un nucleu de rezistenţă. Mareşalul Keitel, şeful O.K.W., Comandamentul suprem al forţelor armate germane, aproba total proiectul lui Hitler privind lichidarea generalului Weygand, înainte ca acesta să se afle în fruntea unei armate.

Misiunea a fost încredinţată generalului Erwin von Lahousen-Viremont, care conducea Secţia a 2-a (Secţia acţiuni subversive) a Abwehrului [1]. O alegere cu atît mai nimerită cu cît Lahousen se specializase în acte de sabotaj şi asasinate. El colaborase eficace încă înainte de Anschluss [2] cu omologii săi germani. Ca o recunoaştere a meritelor sale şi drept recompensă pentru faptul că-şi trădase patria, amiralul Canaris a făcut din el colaboratorul său cel mai apropiat.

In acea vreme, executarea planului ridica o problemă greu de rezolvat. Era uşor să fie asasinat Weygand în Africa de Nord, dar nu în modul în care cerea Hitler, adică fără a fi implicaţi germanii.

Lahousen a avertizat pe Keitel despre această problemă. Ca de obicei, entuziasmul lui Hitler şi pentru acest proiect nu a durat decît cîteva zile, iar atunci cînd a fost pus la curent cu eventualele complicaţii politice, l-a abandonat imediat. Totul începuse să meargă bine pe diferitele fronturi şi nu avea rost să se hazardeze într-o operaţie de asemenea gen.

Generalul Giraud, după ce a evadat din fortăreaţa Koenigsberg, s-a îndreptat spre Franţa, pentru ca de acolo să plece în Africa de Nord. Hitler era mînios peste măsură. El spera totuşi că serviciile sale secrete aveau să reuşească să-l împiedice pe Giraud să iasă din Europa şi să ajungă în Africa, unde să organizeze rezistenţa franceză.

La îndeplinirea misiunii erau angrenate, ca de obicei, mai multe organisme. De altfel, faptul că şi Gestapoul pri-

1 Abwehrul se compunea din trei secţii : 1 — Informaţii ; 2 — Acţiuni subversive ; 3 — Contraspionaj.

2 Anexarea Austriei de către Germania nazistă în anul 1938.

mise sarcina să-l lichideze pe Giraud nu putea decît să-l bucure pe Lahousen, și asta nu din considerente morale, de care era, desigur, străin, ci pentru că prevedea unele dificultăți în îndeplinirea misiunii.

Fuga lui Giraud prin Germania și Franța a fost bine organizată. Abwehrul și Gestapoul au fost tot timpul pe urmele lui, dar ori de cîte ori încercau să-l aresteze, le scăpa printre degete.

Urmărirea a luat sfîrșit în ziua în care rezistența cehă a reușit să-l lichideze pe Heydrich, șeful R.S.H.A. Atunci, Gestapoul, care era unul din cele mai mari servicii ale R.S.H.A., a fost brusc obligat să-și concentreze eforturile asupra „protectoratului Boemiei". Abwehrul a făcut, bineînțeles, la fel. Ca represalii față de asasinarea lui *Heydrich*, întreaga populație a satului Lidice a fost exterminată.

Hitler turba de mînie, dar, în același timp, începea să-și dea seama, ca și ceilalți conducători naziști, despre ceea ce însemna generalizarea asasinatului politic : nici unul dintre ei nu mai era în siguranță.

Intr-adevăr, generalii von Tresckow și Olbricht avînd convingerea că fără Hitler Germania ar cîștiga mai ușor și mai repede războiul, la începutul anului 1943, au studiat în mai multe rînduri posibilitatea de a cuceri puterea printr-o lovitură de stat. In principiu, ei voiau să-l lichideze pe Hitler pentru a putea dicta apoi condiții de pace aliaților. *Operația Flash* (Fulger) părea cu atît mai promițătoare cu cît ea se bucura de sprijinul principalilor șefi ai Abwehrului. Colaborarea cu Abwehrul era indispensabilă, deoarece generalii nu dispuneau de mijloacele tehnice necesare lichidării lui Hitler. Cele cîteva bombe cu întîrziere pe care le aveau prezentau inconvenientul că emiteau un fluierat înainte de a exploda, în timp ce Abwehrul avea o serie de bombe silențioase, fabricate de englezi și parașutate pentru partizani. Abil și viclean, von Tresckow a știut să-l convingă pe Hitler să asiste la conferința ofițerilor din serviciile secrete ale Wehrmachtului, organizată la 13 martie, la Smolensk.

La Smolensk, bombele au fost aduse de Erwin Lahousen, omul care conducea toate acţiunile de sabotaj şi teroare ale Abwehrului. Potrivit planului iniţial, conjuraţii trebuiau să pună stăpînire pe Hitler imediat ce acesta cobora din avion, pe aeroportul din Smolensk. In acest scop, ei au luat legătura cu locotenent-colonelul von Boeselager, care dispunea de trupele necesare. In principiu, von Boeselager s-a declarat de acord, dar a pus următoarea condiţie : să primească acest ordin de la superiorul lui ierarhic, nu de la generali care comandau alte unităţi. Cum mareşalul von Kluge, superiorul direct al lui von Boeselager, a refuzat să dea un asemenea ordin, locotenent-colonelul n-a luat parte la conjuraţie. De precizat că el a fost executat ceva mai tîrziu pentru participare la un alt complot.

In cele din urmă, Fabian von Schlabrendorff, unul din tinerii ofiţeri de stat major ai lui von Tresckow, şi-a convins şeful să încerce asasinarea lui Hitler fără participarea lui von Kluge. El a pus o bombă cu efect întîrziat într-un pachet cu aspect inofensiv, iar von Tresckow a adăugat două sticle cu coniac şi a cerut unui colonel aviator, ce urma să piloteze avionul cu care se întorcea Hitler de la Smolensk, să-l dea unui prieten de la Berlin, generalului Stieff. Schlabrendorff era convins că totul depindea de introducerea bombei în avion, dar, din păcate, n-a fost aşa. Hitler s-a înapoiat teafăr la Berlin. Mecanismul bombei cu efect întîrziat n-a funcţionat.

Şederea prelungită a lui Giraud în Franţa a suscitat noi temeri. Anturajul lui Hitler, mai ales Ribbentrop şi Goebbels, n-a avut niciodată încredere în Petain. Hitler împărtăşea aceste îndoieli, de aceea l-a trimis la Vichy pe Otto Skorzeny, viitorul şef al Serviciului S din subordinea lui Schellenberg, adică cel care se ocupa cu punerea la cale a unor acte de sabotaj, asasinate, răpiri, precum şi a altor acţiuni de comando.

Dacă Petain manifesta intenţia de a părăsi teritoriul metropolitan pentru a-l urma pe Giraud în Algeria — eventualitate la care Hitler se gîndea cu seriozitate —, Skorzeny

avea ordin să-l aresteze pe șeful statului francez și să-l aducă în Germania.

Otto Skorzeny, în fruntea a două companii împrumutate de la divizia S.S. Hohenstaufen, s-a instalat în tîrgușorul Cognat, la vest de Vichy, și a stat în așteptare. Dar, după plecarea lui Giraud în Africa de Nord, Petain a rămas liniștit și s-a considerat că pericolul trecuse. In consecință, Himmler s-a mulțumit doar să aresteze întreaga familie a lui Giraud.

In tot timpul războiului, Himmler și Schellenberg au urzit planuri de asasinare ori de răpire a unor personalități militare sau politice inamice. Chiar și după debarcarea din Normandia, ei au continuat să spere că înaintarea armatelor anglo-americane putea fi oprită prin lichidarea lui Eisenhower și Montgomery. De altfel, nici unul din proiectele lor nu au ajuns în stadiul de execuție.

Operația Rösselsprung (săritura calului, la șah), adică capturarea sau asasinarea lui Tito și distrugerea cartierului său general, a necesitat mai multe luni de pregătiri minuțioase. Incă din ianuarie 1943, un agent al lui Himmler în Balcani, Hans Helm, a reușit să lămurească ceea ce pînă atunci fusese un mister : identitatea lui Tito. Intr-o scrisoare către Himmler, cu data de 8 ianuarie 1943, Helm dădea aceste precizări : „Șeful insurgenților croați este mecanicul Josip Broz, alias inginerul Ivan Kostanjsek, alias Slavko Babic, secretarul general al Partidului Comunist Iugoslav".

Intrucît nu s-a găsit nimeni să-l vîndă pe conducătorul iugoslav, în schimbul sumei de 100.000 de mărci, cît se pusese pe capul lui, Abwehrul și R.S.H.A. au primit ordin să pregătească, „în strînsă colaborare și sincronizînd dinainte fiecare etapă a acțiunii", atacul asupra cartierului general al partizanilor și, simultan, capturarea lui Tito de către unități de parașutiști.

Data fixată era 25 mai 1944 — ziua de aniversare a lui Tito. Himmler socotea că, în ziua respectivă, partizanii aveau să se îmbete și acest fapt putea permite forțelor germane să acționeze prin surprindere.

Schellenberg a fost însă mai puţin optimist, întrucît, după cum aflase el, în acea zi Tito urma să-şi stabilească cartierul general la Drvar, un orăşel din Bosnia. Studiind harta, el şi-a dat seama că raidul fulger plănuit avea să se transforme inevitabil într-o acţiune de sinucidere. I-a raportat lui Himmler şi l-a întrebat pe cine să sacrifice. Răspunsul a fost : „Criminali, străini sau cîini...".

Batalionul S.S. 501 cuprindea numai condamnaţi de drept comun recrutaţi din închisori şi din lagăre de concentrare. Cei 800 de oameni primiseră o instruire serioasă, ceea ce nu i-a împiedicat însă ca după paraşutarea lor lîngă Drvar şi în timpul primelor contacte nu cu partizanii, ci cu ţăranii înarmaţi cu coase şi topoare, să fugă ca nişte iepuri.

Incă o dată, acţiunea directă se solda cu un eşec. Zadarnic a aşteptat avionul german la Zagreb, gata pregătit să-l ducă pe comandantul partizanilor iugoslavi, „viu, de preferinţă", la Berlin ! Nici camera din lagărul de la Sachsenhausen, eliberată special în acest scop, nu avea să fie onorată cu prezenţa „oaspetelui iugoslav".

Este greu de spus dacă reuşita capturării, în mai 1944, a lui Tito, a generalului Eisenhower, în toamna aceluiaşi an la Versailles, ori a lui Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt, sau Iosif Vissarionovici Stalin, cu un an mai devreme, ar fi schimbat soarta războiului.

Se conturează o soluţie

Primul document referitor la punerea la cale a asasinării unui şef de stat inamic figurează printre textele prezentate la procesul de la Nürnberg, la cota US-15. Este vorba de o notă de serviciu în care Himmler relatează o discuţie avută cu generalul japonez Oshima. In cursul acestei convorbiri, cei doi au discutat în detaliu posibilităţile unui aten-

tat împotriva lui Stalin. Judecînd după cele ce rezultă din această întrevedere, care a avut loc la 31 ianuarie 1939 (deci în timp de pace), japonezii nu numai că au pus la cale atentatul respectiv, dar au și trecut la aplicarea lui în practică. Ei au reușit să infiltreze peste graniță, în Uniunea Sovietică, zece agenți teroriști ruși cu misiunea de a-l asasina pe Stalin.

La rîndul lor, nemții au trimis și ei în spatele liniilor sovietice cîteva zeci de ruși recrutați din rîndurile armatei lui Vlasov [1]. Oameni bine înarmați și bine plătiți despre care nu se va mai auzi niciodată. Probabil că majoritatea acestora s-au predat imediat autorităților sovietice, fără a mai încerca măcar să-și îndeplinească misiunea.

Schellenberg a avut aceeași decepție cu doi prizonieri sovietici. Experții germani au pus la punct, în vederea asasinării lui Stalin, o mașinărie ingenioasă de mărimea unui pumn, care semăna cu un bulgăre de pămînt. Ea trebuia fixată de mașina lui Stalin. Emițătorul radio, destinat să telecomande bomba, avea mărimea unui pachet de țigări. El putea declanșa explozia de la o distanță de zece kilometri. Distrugerea era atît de puternică încît mașina folosită pentru experiență practic s-a volatilizat. Bomba a căzut în mîinile sovieticilor. Cei doi ofițeri parașutați lîngă locul unde se credea că se află cartierul general al lui Stalin erau, în fapt, agenți ai serviciilor de informații sovietice, infiltrați în cele ale lui Schellenberg.

Exemplul cel mai elocvent privind importanța pe care conducătorii naziști o acordau lichidării șefilor de state inamice îl constituie cazul Ribbentrop care, în 1944, s-a oferit să-l omoare personal pe Stalin, în cursul unei misiuni-sinucidere. Planul de asasinare era de o simplitate copilărească. In perioada aceea, circulau unele zvonuri cum că Germania era dispusă să semneze o pace separată cu una sau alta dintre puterile inamice. Profitînd de această situație, agenții

---

[1] Andrei Vlasov, trădător rus, care, în timpul celui de-al doilea război mondial, a luptat împotriva puterii sovietice.

germani trebuiau să lanseze legenda că Ribbentrop era gata să plece la Moscova pentru a începe asemenea tratative. In cursul convorbirilor, el urma să scoată un revolver-stilou pentru a-l ucide pe Stalin, fără ca cineva să aibă timpul să intervină.

Schellenberg a susținut proiectul pînă în ziua în care a aflat că fusese desemnat să-l însoțească în această misiune-sinucidere pe Ribbentrop.

Președintele Statelor Unite, Roosevelt, ținea seama de toate sugestiile de importanță secundară ale colaboratorilor și aliaților săi. Cînd însă era vorba de probleme esențiale, el dădea dovadă de o încăpățînare fără margini. Incă înainte de Conferința de la Casablanca, el încercase să-l convingă pe Churchill de necesitatea de a adopta și de a proclama deschis o deviză cu care personal se mîndrea : formula „capitulării necondiționate". Deși aproba principiul, premierul britanic considera că momentul era rău ales pentru a anunța acest program în gura mare. Cum textul redactat de Roosevelt includea și Italia și Japonia, Churchill se temea ca, în cele din urmă, această declarație să nu ducă la o mobilizare mai fermă a eforturilor de război ale puterilor Axei.

Deoarece nu putea să-l convingă pe premierul britanic, Roosevelt a hotărît să-l pună pe acesta în fața unui fapt împlinit. La 24 ianuarie 1943, ultima zi a reuniunii de la Casablanca, în cursul unei conferințe de presă improvizate, el a declarat ziariștilor : „Vom continua lupta pînă la capitularea necondiționată a Germaniei, Italiei și Japoniei".

„Nu vom capitula niciodată", a fost răspunsul lui Goebbels la ultimatumul american. Ministrul propagandei își ascundea cu greu satisfacția. Niciodată nu și-ar fi închipuit că argumentul pe care îl căuta de multă vreme, ca să dea un nou impuls spiritului războinic al germanilor, îi va fi oferit de însuși adversarul său. Dacă, pînă atunci, parte dintre germani își închipuiau că, în cazul unei înfrîngeri, condițiile impuse de învingător aveau să fie cît de cît suportabile,

declarația lui Roosevelt le-a spulberat dintr-o dată orice iluzie.

Declarația de la Casablanca și înfrîngerile germanilor pe diverse fronturi furnizau excelente argumente celor care propovăduiau „războiul fără scrupule". Ei își bazau propaganda războinică pe acest simplu silogism : 1. Deoarece aliații refuză să semneze o pace acceptabilă, trebuie cîștigat războiul prin orice mijloc. 2. Este din ce în ce mai evident că Germania nu poate cîștiga războiul numai cu ajutorul armelor convenționale. 3. In consecință, devine din ce în ce mai imperioasă necesitatea de a găsi arme noi.

In cazul Conferinței de la Casablanca, datorită anumitor condiții obiective sau subiective, măsurile de asigurare a securității personalităților politice erau mai ușor de neutralizat decît în capitalele statelor inamice.

Prima informație privind întîlnirea iminentă a celor doi șefi de stat occidentali a parvenit din Spania. Din cauza unei stupide erori de traducere, Abwehrul avea să piardă însă timp prețios. Cînd experții lui Canaris au descifrat codul telegramei redactate în limba spaniolă și au tradus textul în germană, amiralul a putut citi : „Churchill și Roosevelt se vor întîlni la Casa Albă", deși în fapt telegrama comunica că „Churchill și Roosevelt se vor întîlni la Casablanca". Cauza traducerii greșite a telegramei poate fi ușor de explicat : era mai logic să interpretezi „casa blanca" ca însemnînd Casa Albă, decît Casablanca, un oraș marocan greu de presupus ca putînd fi ales pentru o asemenea conferință.

După descoperirea erorii, Canaris a însărcinat Secția I.L. (recunoaștere aeriană) a Abwehrului să execute, de la baza din Italia, mai multe zboruri deasupra Marocului, pentru a stabili locul exact al întîlnirii. Misiunea nu s-a soldat decît cu jumătate de succes. Piloții germani au descoperit în mod aproximativ sectorul unde trebuia să aibă loc conferința, dar, judecînd după rapoartele lor, șansele unui raid aerian păreau foarte limitate.

Canaris l-a informat pe Keitel, care, la rîndul său, a raportat lui Hitler. Acesta a sugerat să se încredinţeze misiunea respectivă unor naţionalişti arabi.

Dar lipsa unor posibilităţi imediate de improvizare a operaţiei cît şi un dezinteres inexplicabil din partea lui Canaris în această problemă au dus la abandonarea proiectului.

Pentru reichsführerul Heinrich Himmler, comandant suprem al S.S.-ului şi al poliţiei, februarie 1943 a însemnat o perioadă extrem de critică. N-a avut timp nici măcar să se gîndească, să tragă învăţămintele necesare din înfrîngerile de la Stalingrad şi din Africa de Nord. De altfel, interesul pe care-l purta evenimentelor militare era destul de scăzut. El îi detesta pe generali, pe care îi considera trădători.

Omul cel mai temut din Germania, după Hitler, avea la rîndul lui motiv să se teamă : între şefii nazişti nu existau prietenii adevărate, ci numai temporare alianţe tactice, îndreptate împotriva unei terţe persoane. In clipa în care scopul unei asemenea alianţe, eliminarea sau compromiterea cuiva, era atins, complicitatea lua sfîrşit. Himmler se temea de rivalii săi, în jur de cinci sau şase, care-i ameninţau poziţia în ierarhia regimului. Cel mai mult însă se temea de führer. Asistase de prea multe ori la lichidarea unor vechi camarazi ca să nu-i fie frică că ceea ce se întîmplase altora, într-o zi putea să se petreacă şi cu el.

Himmler avea şi alte griji. De exemplu, problemele tehnice pe care le ridica exterminarea accelerată a deportaţilor, mai ales a celor de la Auschwitz, unde fusese necesar să se instaleze cuptoare triple, dotate fiecare cu cîte două transportoare electrice pentru evacuarea cadavrelor. Sau chiar faptul că, în ciuda instrucţiunilor date, lichidarea ghetoului din Varşovia nu era terminată. După ultimele informaţii mai existau acolo încă 60.000 de evrei (dintr-un total iniţial de 400.000) care nu putuseră fi deportaţi din lipsă de mijloace de transport.

Cu toate acestea, necazul cel mai mare i-l cauza omul care ocupa postul cel mai înalt, imediat după el, în ierarhia S.S.-ului.

Himmler ar fi vrut să încredinţeze conducerea Oficiului central de securitate a Reichului tînărului său protejat, Walter Schellenberg. Or, Hitler îl numise pe Ernst Kaltenbrunner. Un austriac brutal, beţiv, şef din 1935 al S.S.-ului austriac, cu care Himmler se vedea obligat să examineze problemele poliţiei şi securităţii statului.

Ernst Kaltenbrunner mai avea un alt rival — amiralul Walter Wilhelm Canaris. El ştia că predecesorul său, Heydrich, întreţinuse cu amiralul relaţii aproape amicale, în care intra totuşi şi o oarecare doză de ură. Se murmura la R.S.H.A. că seiful lui Canaris conţinea anumite dovezi despre originea evreiască a lui Heydrich, călăul numărul unu al poporului evreu. Adevărat sau nu, Heydrich a încercat întotdeauna să păstreze relaţii amicale, fie chiar şi numai aparente, cu serviciul de informaţii rival.

Pentru a evita conflictele privitoare la atribuţii, Heydrich şi Canaris au hotărît să-şi delimiteze strict domeniile de acţiune. Un document, cuprinzînd 10 puncte, indica atribuţiile Abwehrului pe de o parte şi ale R.S.H.A. pe de altă parte. Cei care cunoşteau acest acord îl numeau „Cele 10 porunci", comparaţie potrivită, în sensul că şi unele şi altele erau foarte puţin respectate.

Kaltenbrunner era hotărît să abroge „Cele 10 porunci" sau, cel puţin, să le modifice în avantajul său. După părerea lui, separarea serviciului secret politic de cel militar constituia un nonsens, mai ales în privinţa Secţiei a II-a a Abwehrului care exercita activităţi paralele cu cele ale Biroului VI, al lui Schellenberg. El spera că vechiul său prieten, Otto Skorzeny, căruia avea intenţia să-i încredinţeze Serviciul S (sabotaje, atentate, comandouri speciale), avea să facă minuni.

Prima întrevedere dintre Kaltenbrunner şi Canaris s-a desfăşurat mai bine decît se prevăzuse. Amiralul a ascultat politicos cele spuse de noul său coleg şi a acceptat ca, în

misiunile de sabotaje și asasinate, Abwehrul să nu acționeze decît după ce informa în amănunțime Biroul VI. La sfîrșitul întrevederii, Kaltenbrunner se gîndea că temerile sale fuseseră nejustificate, întrucît obținuse tot ceea ce dorise. Canaris, intrigant lucid și actor remarcabil, îl făcuse pe interlocutorul său să creadă că era de acord să renunțe la anumite pretenții. In realitate, el era hotărît să vegheze ca nimeni să nu-i încalce domeniul.

Iranul intră în obiectiv

Pînă în anul 1943, rețeaua Abwehrului din Iran nu a fost, pentru direcția centrală instalată la Berlin, pe cheiul Tirpitz, decît un modest pion. Timp de ani de zile, nimeni nu s-a interesat de activitatea ei, iar rapoartele trimise de aceasta erau clasate fără a fi citite. Apoi, brusc, cînd s-a ivit ceva neprevăzut în orașul respectiv, ea a fost proiectată în centrul activității.

In 1941, Abwehrul plasase pe unul din oamenii săi la Tabritz, în mod oficial în calitate de secretar de consulat. La drept vorbind, maiorul Schulze-Holthus ar fi meritat poate un plasament mai bun. Pe scara valorilor, în materie de informații, orașul Tabritz ocupa unul din cele mai puțin importante locuri. La Ankara, de exemplu, Abwehrul avea o întreagă unitate, integrată în corpul diplomatic, condusă de locotenent-colonelul Meyer-Zermatt, care dirija activitatea în întreg Orientul Apropiat. La Istanbul, Paul Leverkuehn conducea o sucursală ce depindea de centrala instalată în capitala Turciei.

Munca în Iran nu era ușoară. In 1941, cînd sovieticii au ocupat partea de nord a țării, iar englezii partea de sud, existau peste 2000 de germani în Iran, „Deutsche Haus“ [1]

---

1 Casa germană.

din Teheran fiind centrul vieţii mondene a oraşului. Marea majoritate a germanilor au fost internaţi în lagăre. Maiorul Schulze-Holthus a reuşit însă să evadeze. Soţia lui, deghizată în indigenă, a traversat munţii Kurdistanului, a ajuns în Turcia şi a alarmat Berlinul, cerînd ajutoare pentru soţul ei.

Maiorul s-a cufundat în clandestinătate, continuîndu-şi activitatea. Datorită cîtorva prieteni iranieni, el a reuşit să creeze, la Teheran, o reţea embrionară.

Un alt german, arheologul Kummel, a scăpat de internare în lagăr, ascunzîndu-se într-o fîntînă părăsită. După cîteva săptămîni petrecute în acest adăpost incomod, el a ieşit şi a luat contact cu diversele cercuri progermane. A fost instalat într-un adăpost sigur şi a primit de la Schulze-Holthus o sarcină : să se infiltreze în zona sovietică şi să întocmească harta unei poteci din regiunea muntoasă folosită pentru deplasarea convoaielor militare. După ce şi-a îndeplinit riguros misiunea, arheologul s-a întors la Teheran cu o hartă detaliată desenată pe o batistă. Apoi a plecat să ducă personal harta la Berlin. Nu a reuşit, însă, deoarece englezii i-au găsit la frontieră harta.

Omul care a pus bazele celei mai eficiente reţele a serviciilor de informaţii germane din Iran a fost Ernst Merser, bine apreciat de serviciile secrete elveţiene, italiene şi austriece.

Serviciile secrete elveţiene, în slujba cărora se afla Merser, aveau, în timp de pace, doar o existenţă nominală. Cu un buget anual de 20.000 de franci elveţieni, acest serviciu se limita doar la activitatea de evaluare a articolelor publicate cu privire la Elveţia în presa străină şi la unele rapoarte primite de la cîţiva agenţi benevoli.

Merser vorbea patru limbi — germana, franceza, italiana, engleza — şi avea, datorită fratelui său care poseda, la New York, o importantă firmă ce exporta piese de schimb pentru automobile, relaţii în lumea întreagă. Şi firmele elveţiene îl trimiteau adesea în străinătate.

Merser nu a căutat niciodată să ascundă serviciilor secrete elvețiene faptul că mai informa și pe alții. Culegerea de informații pentru Elveția era o sarcină prea ușoară și prea liniștită pentru a-i satisface ambițiile.

După Anschluss, Abwehrul a pus stăpînire pe arhivele serviciilor secrete austriece și a descoperit și un dosar Merser. Deși din dosar reieșea că Merser lucrase, este drept o scurtă perioadă, pentru Elveția și Italia, agenții lui Canaris i-au acordat importanță. In clădirea de pe cheiul Tirpitz nu prea existau cetățeni elvețieni care să vorbească mai multe limbi și care să aibă familie și contacte personale în Statele Unite ale Americii.

In martie 1938, o firmă elvețiană l-a trimis pe Merser la Berlin. Se afla de trei zile în capitala germană, cînd a primit un telefon de la directorul unei case de comerț *en gros* care îl invita la el la birou.

Inainte de a-i face oferta, Abwehrul a studiat cu grijă dosarul Merser. Se ridicau două probleme esențiale : prima era aceea a motivului care îl determinase să ia hotărîrea de a spiona pentru trei țări diferite, aproape fără să fie recompensat din punct de vedere financiar. A doua, admițînd că Merser accepta să lucreze pentru Abwehr, ce garanții existau că nu-i va trăda pe germani, așa cum îi trădase și pe alții? Agenții germani îl supravegheaseră pe Merser în Elveția mai mult timp, fără a găsi un răspuns la aceste întrebări. Nemții aveau obiceiul, cînd recrutau spioni, să treacă în revistă toate motivele posibile pentru care aceștia acceptau recrutarea : setea de îmbogățire, spiritul de aventură, fanatismul ideologic sau naționalist, ura personală, aberațiile sexuale, trecutul compromițător. Merser nu avea nici unul din aceste motive.

De aceea, căpitanul Martin Mohnke, din cadrul Abwehrului, a primit instrucțiuni speciale privind cazul Merser. Iată ce spune Merser despre modul cum a decurs recrutarea lui : „In clipa în care am intrat în biroul unde am fost invitat, am înțeles că nu era vorba de o întîlnire cu directorul unei case de comerț *en gros*. Interlocutorul meu,

căpitanul Mohnke, m-a invitat să iau loc, apoi, fără nici o altă introducere, a citit cu voce tare datele mele biografice. Am intuit imediat că avea în mînă dosarul meu luat de la serviciile secrete austriece. El știa exact tot ceea ce făcusem pentru austrieci și poate și pentru elvețieni și italieni. Nu-mi era nici frică și nici nu eram îngrijorat. Așteptam oferta sa. In cele din urmă, m-a întrebat dacă am vreo sugestie.

— Pentru cine, am întrebat eu, pentru Casa de comerț *en gros?*"

Căpitanul Mohnke s-a lansat atunci într-un lung discurs. El i-a explicat lui Merser ce diferență exista între modul de organizare și de acțiune al serviciilor secrete ale unei țări mici, unde se lucra cu metode demodate, și cele ale unei mari puteri. A vorbit apoi despre viitorul Reichului și comunitatea de rasă dintre germanii pur sînge și elvețienii germani.

Intîlnirea dintre Merser și căpitanul Mohnke a durat aproape patru ore, fără să se stabilească ceva precis.

In următoarele zile, Merser s-a mai întîlnit de cîteva ori cu Mohnke și în final au ajuns la un compromis aproape unic în analele serviciilor secrete : Ernst Merser s-a angajat să lucreze sincer numai pentru serviciile de informații germane, fără să ceară în schimb să fie retribuit în vreun fel. Dacă însă, pentru îndeplinirea sarcinilor primite de la Abwehr, era obligat să facă unele cheltuieli, sumele respective urmau să-i fie rambursate. Zadarnic a încercat atunci Abwehrul să descopere motivele care îl determinau pe Merser să colaboreze cu serviciile secrete germane. Cînd le va afla, mult mai tîrziu, va regreta amarnic pasul făcut.

In ceea ce privește fidelitatea sa, Merser nu putea oferi altă garanție decît cuvîntul dat.

Merser a fost mai întîi afectat la Budapesta, unde a petrecut un an. „Cred, povestea el, că Abwehrul folosea cel puțin trei agenți care mă supravegheau în permanență. Știam că majoritatea sarcinilor care mi se încredințau erau curată provocare. Nu trecea lună fără ca un misterios agent

«inamic» să nu mă acosteze pentru a mă determina să-i trădez pe germani".

După ce a trecut cu succes acest gen de test, Merser a fost trimis pentru trei luni de zile în Statele Unite ale Americii. Cînd și-a îndeplinit cu succes sarcinile avute acolo, a revenit în Elveția și a obținut postul de reprezentant al firmelor americane și europene în Orientul Mijlociu. Sub această acoperire, care era de altfel autentică, la sfîrșitul anului 1940 a fost trimis la Teheran.

In august 1941, cînd germanii au fost expulzați, Abwehrul a avut mai multe motive să-l mențină pe Merser la Teheran. Acesta crease aici o mică rețea de informații deosebit de eficace, care trimitea cu regularitate rapoarte, dacă nu senzaționale, cel puțin utile. In plus, era cetățean elvețian și deci chiar dacă aliații ocupau Iranul, el tot putea să-și continue activitatea.

Toată lumea era mulțumită de Merser : casele de comerț pe care le reprezenta, autoritățile iraniene și serviciile secrete germane. Numai el nu era mulțumit. „Teheranul era ultimul loc din lume, spune el, unde aș fi avut poftă să stau pînă la sfîrșitul războiului. Mă întrebam tot timpul de ce eram ținut la Teheran, că doar nu aci avea să se decidă viitorul lumii."

Astăzi, Merser nu mai este tot atît de sigur că nu se înșela atunci cînd gîndea astfel.

Incepe împărțirea rolurilor

In calitate de cetățean elvețian, Merser era pretutindeni bine primit la Teheran. După expulzarea germanilor din Teheran, el a început activitatea de recrutare a unor agenți din rîndul polonezilor refugiați în Iran. Pentru acest lucru, el a avut nevoie, în primul rînd, de un polonez sau

de o poloneză prin intermediul căreia să-și facă relații. A luat legătura cu delegatul Crucii Roșii poloneze și s-a prefăcut că era dispus să găzduiască și să ajute cu alimente o refugiată din Polonia. Delegatul polonez respectiv i-a indicat, în acest sens, pe o oarecare Wanda Pollock. Cînd s-a prezentat la Merser, acesta i-a spus : „Pentru moment, tot ce-ți cer este să te odihnești. Dormi, mănînci, citești, te plimbi. Mai tîrziu, cînd îți vei fi recăpătat forțele, îmi vei spune ce ai dori să faci".

In timp ce Merser ducea o viață mondenă activă, ceilalți agenți germani, care nu beneficiau de protecția unei patrii neutre, cunoșteau zile grele în Iran. Acesta era și cazul maiorului Schulze-Holthus care, cu fiecare zi ce trecea, se convingea tot mai mult că prezența lui aci devenise nu numai inutilă, dar și extrem de riscantă. De aceea, a acceptat cu plăcere propunerea celui mai bogat și mai puternic om din Iran, Nasr Khan, de a deveni consilierul lui militar.

Nasr Khan era unul din numeroșii șefi de triburi nomade care-și apărau independența împotriva puterii centrale și a ocupanților străini. El dispunea de o armată de 600.000 de oameni, dintre care 20.000 erau bine instruiți și înarmați. Cu o asemenea armată, în fața căreia chiar și trupele guvernului din Teheran erau neputincioase, Nasr Khan domina aproape toată partea de sud a țării și nu s-a gîndit niciodată să renunțe la ea. Iar asta cu atît mai mult cu cît era animat de o ură fără margini față de englezi, care îi otrăviseră tatăl, aflat în închisoare. Nasr nu s-ar fi dat înapoi de la nimic pentru a-și răzbuna tatăl. Pentru el, agenții lui Hitler erau niște cavaleri viteji, care-l puteau ajuta în războiul său sfînt. Incă de la începutul ostilităților a citit cu nesaț buletinele din ziarele care anunțau victoriile germanilor. Cînd a aflat de dezastrul britanic de la Dunkerque, s-a dus imediat la mausoleul unde era înmormîntat tatăl său și a citit în fața lui comunicatul.

Era clar că englezii nu puteau tolera la nesfîrșit acest regim ostil în regiunile petrolifere din sudul Iranului. Dar

Nasr Khan era hotărît să reziste cu orice preţ. Pentru aceasta, el a trimis pe cei doi fraţi ai săi, Hussein şi Malek-Mansur, la Berlin, în scopul de a solicita ajutor prin trimiterea de paraşutişti germani. Foarte repede, cei doi prinţi nomazi au devenit personalităţi cunoscute la Berlin. Zi de zi, ei erau văzuţi la Ministerul Afacerilor Străine, la Abwehr, la Gestapo, cerînd ajutor pentru izgonirea ocupanţilor sau agenţi care să-l lichideze pe şah şi pe şefii englezi şi sovietici.

Franz Mayr şi Roman Gamotha, agenţi germani, au sosit la Teheran în 1940, înaintea lui Schulze-Holthus. Datorită intervenţiei lui Ettel, ambasadorul Germaniei, cei doi S.S.-işti au găsit repede de lucru, mai întîi în funcţia de consilieri tehnici la societatea „Nouvel Iran Express“, apoi la o societate de navigaţie, la o alta de construcţii feroviare şi, în sfîrşit, la radio.

După intrarea trupelor aliate, Gamotha s-a refugiat în Turcia, de unde s-a reîntors în Germania. In ce-l priveşte pe Mayr, acesta a rămas, deoarece cunoştea bine limba persană şi avea relaţii excelente în cercurile politice.

Ambasadorul Japoniei, care a mai rezistat un an după ocuparea Iranului de către aliaţi, i-a furnizat bani şi mai multe emiţătoare radio.

Intervenţia lui Mayr în politica iraniană a fost mai directă, mai eficace decît cea a oricărui alt agent german. Incă din 1942, el s-a alăturat mişcării *Melliyun*, grupare ultranaţionalistă progermană. Mayr era prieten intim nu numai cu deputatul Habibullah Nobakht, cunoscut pentru simpatia lui faţă de nazişti, dar şi cu generalul Zahedi, personalitate extrem de influentă.

Serviciile secrete britanice cunoşteau de multă vreme nu numai sentimentele şi rolul generalului Zahedi în rîndul grupărilor progermane, dar şi faptul că el comanda garnizoana din Ispahan. In mod făţiş, nici poliţia, nici armata nu ar fi riscat arestarea lui Zahedi, iar englezii voiau cu orice chip să-l neutralizeze.

Fitzoy MacLean, unul din agenții cei mai capabili și mai îndrăzneți ai serviciilor britanice, s-a hotărît să intre în acțiune. Abia sosit la Ispahan, el s-a prezentat la John Gault, consulul Angliei, pentru a obține adresa generalului Zahedi. Planul era simplu : el urma să se îmbrace în uniformă de general de brigadă și să-l anunțe pe Zahedi că vrea să-i facă o vizită de curtoazie. Odată intrat în locuința lui, restul decurgea de la sine.

După ce a transmis la cartierul general din Bagdad proiectul său, codificat sub numele de *Operația Pongo*, nu i-a mai rămas altceva de făcut decît să aștepte aprobarea executării operațiunii. Două zile mai tîrziu, superiorii lui își dădeau acordul, făcînd doar o obiecțiune : întrucît MacLean era numai căpitan, nu era autorizat să îmbrace uniforma de general !

In această situație, cartierul general al serviciilor secrete engleze urma să trimită un general autentic pe care MacLean să-l folosească ca momeală. MacLean însă a reușit să-l răpească pe Zahedi cu ajutorul lui Laurence Lockhart, expert al Intelligence Service-ului în problemele Iranului. In văzul întregii garnizoane, Zahedi a urcat, împins de la spate cu revolverul, într-o mașină ce l-a dus la un loc sigur.

In cursul scotocirii apartamentului lui Zahedi, au fost descoperite probe ce stabileau nu numai că generalul conspira împreună cu unii agenți germani împotriva guvernului iranian și a șefilor forțelor de ocupație, dar și că el era unul din marii patroni ai pieței negre și ai traficului cu opiu. O colecție de lenjerie feminină și un catalog ilustrat al prostituatelor din Ispahan completau inventarul obiectelor confiscate.

Arestarea aliatului lor cel mai de preț punea pe agenții germani și, în special, pe Mayr într-o situație extrem de grea. Mayr a părăsit în grabă Ispahanul și s-a oprit la Teheran, unde se simțea mai în siguranță. El a adresat la Berlin un apel, în care cerea mai ales emițătoare, precum și operatori radio pentru a putea menține contactul permanent cu centrala.

Răspunsul de la Berlin, venit prin Ankara, îi promitea agenţi, bani, arme şi emiţătoare. Mesajul preciza data şi locul de lansare a paraşutiştilor.

Walter Schellenberg avea multe motive să se intereseze de evenimentele din Iran. Mayr avusese şansa de a lansa S.O.S.-ul într-un moment în care şeful spionajului S.S. începuse deja să se intereseze de posibilităţile pe care le oferea acest îndepărtat teatru de operaţiuni.

De la numirea sa la conducerea Biroului VI al R.S.H.A., Schellenberg visa să acapareze şi serviciile de informaţii militare. Pentru aceasta însă trebuia să-l înlăture pe Canaris care, prudent, s-a străduit să fie întotdeauna binevoitor cu rivalul său şi să nu-i scape nimic din ce ar fi putut fi folosit împotrivă-i.

Primind mesajul lui Franz Mayr, Schellenberg a studiat cu minuţiozitate dosarele privitoare la Iran şi a luat două hotărîri. Mai întîi, el a ordonat serviciului „sabotaje“ să lanseze o unitate de paraşutişti în Iran, încă înainte de sfîrşitul lunii. Apoi, a telefonat lui Winifred Oberg, la München, şi l-a convocat pentru a doua zi la Berlin.

Oberg era unul din cei mai buni „agenţi independenţi“, adică un agent care supraveghea spionii germani. Iată cum îi definea Schellenberg pe aceşti „agenţi independenţi“ : „Eram obligat să postez în toate ţările cîţiva oameni de foarte mare încredere. Ei se bucurau de o independenţă totală, în comparaţie cu ceilalţi agenţi secreţi locali. Misiunea lor consta în a observa pe agenţii noştri obişnuiţi. Datorită acestui sistem, dispuneam de încă o sursă de informaţii, care îmi permitea să exercit un anumit fel de control asupra oamenilor mei“. In 1943, şeful Biroului VI al R.S.H.A. dispunea de peste 200 asemenea agenţi. Sarcinile pe care aceştia le aveau de rezolvat erau foarte variate.

In climatul de ură reciprocă, de intrigă, care domnea printre conducătorii celui de-al III-lea Reich, numai „deţinătorii de secrete“ puteau avea aliaţi demni de încredere. Prin însăşi natura muncii lor, şefii poliţiei şi cei ai servicii-

lor secrete cunoşteau trecutul rivalilor lor, dar, mai ales, petele negre ale acestui trecut.

De fiecare dată cînd era descoperită o conjurație, acești șefi desfășurau o dublă activitate. In aparență, ei participau cu un zel meritoriu la lichidarea sîngeroasă a conspiratorilor. Dar, în secret, se străduiau, cu prudență maximă, să recupereze pe unii dintre vinovați, pentru a-i putea folosi, ulterior, prin șantaj, în diferite scopuri.

Goering, Himmler, Ribbentrop, Canaris, Schellenberg căutau, fiecare în parte, să dispună de un număr cît mai mare de asemenea oameni devotați.

Printre cei 200 de oameni care compuneau garda neoficială a lui Schellenberg, nu era nici unul care să refuze vreo misiune sau să pună întrebări, oricare ar fi fost ordinul dat de acest general S.S., în vîrstă de 33 de ani.

Schellenberg le păstra dosarele în seiful său particular, fără ca serviciul de personal al R.S.H.A. să cunoască existența lor.

Printre cele două sute de dosare se afla și cel al lui Winifred Oberg, care știa bine cît de compromițător era. Dacă piesele dactilografiate din dosar nu se deosebeau de obișnuitele rapoarte polițienești, în schimb fotografiile constituiau niște piese aparte. Cele mai multe fuseseră făcute cu zece ani în urmă, cînd Oberg nu bănuia că șefii miliției brune, Roehm și prietenii săi, erau puși sub supraveghere. Unele fotografii îl arătau pe Oberg în tovărășia lui Karl Ernst, comandantul Secțiilor de asalt din Berlin, sau alături de niște elemente, în situații pe care orice editor specializat în pornografii ar fi refuzat să le publice.

Dar în dosarul lui Oberg erau și documente mai recente, mai ales copiile unor rapoarte de poliție. In cursul ultimilor șase ani, Oberg fusese surprins în trei rînduri practicînd inversiuni sexuale asupra minorilor, dar de fiecare dată protectori necunoscuți intervenisera pentru a înăbuși scandalul.

In ziua în care a fost convocat, la ora 11 fără cinci minute, Oberg intra în sinistra clădire din Prinz-Albrecht-

strasse. După o oră de așteptare, a fost introdus în imensul și elegantul birou al lui Schellenberg. Așezat în spatele unei mese masive din acaju, acesta nu s-a ostenit nici măcar să se ridice pentru a-și întîmpina subalternul.

Biroul lui Schellenberg semăna cu cele ale multor alți șefi de același nivel. Dar numai la prima vedere. La stînga lui Schellenberg, o mică masă pe rotile servea pentru telefoanele care îi făceau legătura directă cu cancelaria lui Hitler și cu serviciile lui Himmler. Intreaga încăpere era înțesată cu microfoane ascunse, astfel încît fiecare cuvînt rostit între cei patru pereți se înregistra pe bandă. Un grilaj fin din oțel, prin care noaptea circula curent electric, proteja ferestrele. Ușa, seiful, masa de lucru erau apărate împotriva vizitatorilor nedoriți printr-un sistem de alarmă pe bază de celulă fotoelectrică. La masa lui de lucru se aflau instalate două arme automate ce erau acționate prin apăsarea unui buton. Un alt buton comanda o sirenă capabilă să alarmeze toate santinelele din jurul clădirii.

Marele patron al serviciilor secrete germane avea și pasiunea romanelor de spionaj. Și cum lectura lor îi alimenta imaginația, se pare că ea contribuise la formularea următoarei idei : „Rezultatele activității noastre pot fi mai importante decît cele ale luptelor de pe front. Din moment ce există o posibilitate dintr-o mie ca o anumită persoană să dăuneze cauzei noastre, nu avem dreptul să ezităm. In munca noastră sentimentalismul echivalează cu trădarea".

Oberg s-a ferit să-și întrebe patronul de ce el și nu altul fusese ales pentru misiunea din Iran. Fost avocat, el știa despre această țară exotică îndepărtată ceea ce putea să știe orice cititor al presei cotidiene. Adică practic aproape nimic. Schellenberg i-a schițat situația în cîteva fraze. Cu două zile mai înainte, nici el nu știa mai mult despre Iran. In ultimele 48 de ore însă, consultase un expert și studiase cîteva dosare. Importanța Iranului în acel moment se explica prin doi factori. Pe de o parte, imensele bogății petrolifere din sudul țării, pe de altă parte — împrejurare esențială — faptul că, din 1942, o parte considerabilă a materialului de

război american, destinat Uniunii Sovietice, trecea pe căile ferate transiraniene.

Climatul politic din Iran era în favoarea germanilor. La sfîrșitul anului urmau să aibă loc alegeri legislative. Intr-o țară în care toată lumea era de vînzare, puteau fi influențate destul de ușor rezultatele scrutinului, astfel încît la putere să vină un guvern progerman.

Pentru moment, Oberg nu trebuia să se ocupe de sabotarea instalațiilor petroliere și a căilor ferate, această sarcină revenind altor agenți. Misiunea lui Oberg trebuia să fie pur politică. El urma să stabilească contactul cu ceilalți agenți din Teheran, mai ales cu Mayr, pe care Schellenberg îl aprecia mult. La nevoie, putea lua legătura chiar și cu Merser, cu condiția însă să păstreze prudența obișnuită în relațiile cu agenții Abwehrului.

In afară de parașutare, pentru agenții secreți germani nu existau decît două mijloace de a pătrunde în Iran. Primul, deja folosit de Paul Leverkuehn, șeful sucursalei din Istanbul, era deghizarea în pelerini. Membrii unei secte, ale căror locuri sfinte se aflau la Meshed, în vestul Iranului, aveau autorizația să traverseze zona de ocupație. Din nefericire, Oberg, care nu cunoștea limba țării, nu putea trece drept pelerin. Rămînea a doua soluție : să intre în Iran la bordul unui vas neutru care pleca din Turcia. Pentru acest lucru, Oberg trebuia să se gîndească și să facă propuneri subunității VI F 4 din strada Berkaer [1]. El urma apoi să ia legătura cu Graefe [2] și să-i ceară unele informații despre Iran.

---

1 Secția VI F se ocupa cu confecționarea echipamentului necesar în misiunile de spionaj și război subversiv. Subunitatea 4 fabrica tot felul de acte false. Aici a fost lansată *Operația Bernhardt* (producerea masivă de lire sterline false).

2 Graefe era expert în problemele rusești. El conducea Serviciul VI C, care controla agenții secreți implantați pe teritoriul sovietic. In subordinea Serviciului VI C se afla și subsecția C 13 arabă. Acesta este motivul pentru care Oberg trebuia să-l consulte pe Graefe.

Pentru început, Oberg nu trebuia să ia legătura cu Berlinul nici prin radio, nici pe altă cale. In schimb, de îndată ce punea bazele unei rețele de spionaj, avea să primească tot ajutorul necesar. Pînă atunci însă, trebuia să muncească singur.

Schellenberg știa unde să caute parașutiștii pe care voia să-i lanseze în Iran. Divizia Brandenburg și unitatea Oranienburg constituiau pentru șefii războiului subversiv o rezervă inepuizabilă. Brandenburghezii erau, în majoritate, voluntari selecționați potrivit celor mai severe criterii. Cea mai mare parte dintre ei erau de origine etnică germană, fiind recrutați de circumscripțiile militare germane din străinătate. Șase luni petrecute în divizia Brandenburg erau suficiente pentru instruirea unui recrut fanatic cu privire la toate metodele eficace de a ucide. Specialiștii Abwehrului îi instruiau pe viitorii teroriști de așa manieră încît era greu ca cineva să-i deosebească de locuitorii țării în care erau trimiși. Antrenamentele acestei unități de elită aveau loc fie la cartierul general, fie în taberele de la Unter-Waltersdorf, lîngă Viena, sau la Düren, în Westfalia. Cît despre agenții de bază, aceștia erau pregătiți într-o tabără specială, la Quenzgut, pe malul lacului Quenz din Austria. Din ordinul lui Canaris, toți ofițerii secției sabotaje a Abwehrului trebuiau, cu începere din 1942, să facă un stagiu de instruire în această tabără.

Atît tabăra din Quenzgut, cît și unitatea specială Oranienburg, aparținînd serviciilor de spionaj ale trupelor S.S., aveau la dispoziție lagărul de concentrare de la Sachsenhausen. De fiecare dată cînd Lahusen, șeful serviciului de informații militare, sau omologul său S.S. dorea să încerce un nou procedeu, era suficient să telefoneze comandantului lagărului pentru a obține tot sprijinul.

Aceste practici, de care Canaris și Schellenberg erau mîndri, permiteau perfecționarea permanentă a arsenalului războiului subversiv. Trebuia ca glontele otrăvit, care provoca moartea la cea mai mică zgîrietură, să fie experimentat pe cineva. Ca și gazele toxice de altfel. In plus, viitorul

agent trebuia să învețe să facă față oricărei eventualități. De exemplu, el putea fi obligat să-și amputeze singur piciorul, sau să reanimeze un coleg înecat. Pentru toate aceste experimente, Sachsenhausen furniza sute de cobai umani.

Viitorii agenți învățau mînuirea și aruncarea cuțitului și tirul de precizie. La început, țintele erau manechine. Cînd se atingea un anumit stadiu de perfecționare, se practica tirul pe obiective mobile. In acest scop, se solicitau din lagăr „tineri prizonieri zdraveni". Această cerere îl nemulțumea întotdeauna pe comandantul lagărului, care voia să scape mai întîi de prizonierii în vîrstă.

Intre Brandenburg, mîndria Wehrmachtului, și Oranienburg, mîndria S.S.-ului, exista o rivalitate netă, care uneori dădea naștere la incidente. Principalul obiect al acestei rivalități îl constituiau germanii care, proveniți din străinătate, vorbeau mai multe limbi, precum și voluntarii străini.

Otto Skorzeny, care își stabilise cartierul general lîngă orașul Oranienburg, într-un romantic adăpost de vînătoare din epoca lui Frederic al II-lea, nu recruta pentru comandoul său decît „oameni de valoare și siguri". La fel proceda și Lahusen. Și unul și celălalt înființaseră secțiuni ucrainene, afgane, arabe și iraniene. Ei dispuneau de agenți care, introduși clandestin în Argentina, Turcia sau Suedia, puteau trece drept autohtoni. Fiecare în parte ar fi vrut ca agenții lui să fie niște superoameni ; să fie, în același timp, campioni de natație, călărie, lupte sau box. Agenții erau învățați să conducă nu numai mașini și motociclete, dar și tancuri, locomotive, tractoare. Ei trebuiau să se descurce la fel de bine în largul mării într-o barcă cu motor ca și deasupra deșertului sub cupola unei parașute.

Laboratoarele Abwehrului ca și Secția VI F a R.S.H.A. știau să folosească actele germanilor veniți din străinătate cărora li se ridicau chiar și cele mai neînsemnate obiecte de uz personal.

Cînd un agent pleca în străinătate, în misiune, tot ceea ce el avea asupra lui, de la batistă pînă la cutia de chibrituri, trebuia să reziste celui mai minuțios și sever examen.

Noua lui identitate era la fel de perfectă ca și pașaportul său fals.

Pentru misiunea din Iran, din cei 30 de agenți ai lui Skorzeny și ai lui Lahusen, pregătiți de către 60 de instructori iranieni, au fost alese doar șase elemente. La 30 martie 1943, un Junkers 290, decolînd de pe un teren din Crimeea, i-a transportat în spațiul aerian al Iranului și i-a lansat la nord-est de lacul Qum. Ei aveau ordin să ajungă la Teheran, să ia legătura cu Franz Mayr și să execute instrucțiunile date de acesta. Duceau cu ei emițătoare radio, arme, muniții, explozivi și 200.000 lire sterline. Nici unul dintre ei nu știa că bancnotele, departe de a fi emise de Banca Angliei, fuseseră imprimate într-un atelier secret al lagărului de concentrare de la Sachsenhausen. Ele reprezentau doar o mică parte din cele 150 de milioane de lire false puse în circulație de germani, în cadrul *Operației Bernhardt.*

A doua zi, 31 martie, la bordul unui avion militar, sosea la Teheran, din Statele Unite, agentul american Peter Ferguson. După două ore de la aterizare, el suna la ușa prietenului său, Mervyn Wollheim, implantat de mai mult timp la Teheran. Aci urmau să se prezinte și alți agenți ca, de exemplu, numiții Chapat și Ida Kovalska.

Interesul lui Himmler și Schellenberg pentru Iran nu înceta să crească. Intr-o scrisoare adresată personal führerului, în care îl propunea pe Gamotha pentru decorare cu Crucea de fier, Himmler expunea situația din Iran : „Deși inamicul a pus mare preț pe capturarea lui Gamotha și deși viața acestuia a fost în pericol în mai multe rînduri, el are intenția, după ce se va vindeca de malaria pe care a contractat-o acolo, să se întoarcă în Iran. Totodată, a fost stabilit contactul cu Mayr prin intermediul mai multor mesaje trimise în Turcia... De aproape două săptămîni, am stabilit un contact radio regulat cu Mayr, care a primit întăriri prin comandoul parașutat la 30 martie". La sfîrșitul scrisorii, Himmler explica de ce era necesar să se dezvolte spionajul în Iran : „Trebuie să ne așteptăm la șanse și mai mari de a întrerupe aprovizionarea inamicului prin Iran și,

eventual, dacă va fi necesar, vom putea pune la cale o revoltă".

S.D.-ul și Abwehrul au început să se ia la întrecere în trimiterea de comandouri cît mai eficace în Iran. Canaris avea un avantaj : el era în mai bune relații cu Luftwaffe care furniza avioanele Junkers 290 ce decolau din Crimeea, în general de la Simferopol, pentru a executa operațiile de parașutare. Skorzeny, acum șef al Secției VI, trebuia să se zbată mult pînă să obțină avioanele necesare, ceea ce îl făcea să fie din ce în ce mai dezgustat de intrigile și birocrația de la Berlin. Cum era unul din foarte puținii șefi gata să-și riște pielea, el participa la misiunile secției sale ori de cîte ori putea. O dată, el a însoțit unul din comandouri pînă în spațiul aerian al Iranului, supraveghind operația de parașutare, ocazie cu care a lansat și un pistolet de aur, cadou al lui Hitler pentru șeful unui trib kashghez.

Fără a fi la capătul lumii, Teheranul nu era totuși departe de acesta. Unii străini trăiau aici de zeci de ani, se căsătoriseră și, în cele din urmă, fuseseră asimilați cu localnicii, deși, la început, toți se simțiseră singuri. Așa se explică de ce agenții germani, aparținînd unor organizații rivale, încălcau adesea instrucțiunile date de Berlin și luau legătura între ei.

La sosirea agenților parașutați, Mayr a trimis un mesaj lui Schulze-Holthus prin care îl anunța : „Un comando german de transmisiuni, compus din șase oameni, a fost parașutat lîngă Teheran. Am luat legătura cu el și sper ca în cel mult opt zile să putem stabili legătura cu Berlinul".

Pentru maiorul Schulze-Holthus, gestul lui Mayr era foarte important, deoarece, în acest fel, putea lua legătura cu Berlinul ca să-i solicite sprijin în depășirea situației grele în care se afla. De la venirea englezilor, cînd soția lui plecase la Berlin, străbătînd munții sălbatici ai Kurdistanului spre Turcia, nu mai primise nici o știre de la ea. Era foarte îngrijorat și spera că cei de la Berlin îl vor înțelege. N-a fost însă așa. La R.S.H.A. nu era timp pentru problemele personale ale unui agent al Abwehrului.

Mayr s-a străduit să-i ascundă cît mai bine pe agenții germani parașutați. De altfel, nu i-a fost prea greu, întrucît, în vremea aceea, la Teheran se găsea oricînd un adăpost pentru dușmanii englezilor, mai ales dacă aceștia aveau și buzunarele pline cu bani.

In portul Narvik acostase o importantă escadră germană, care avea sarcina să intercepteze convoaiele cu material de război ce traversau Marea Nordului îndreptîndu-se spre Murmansk. In afară de un crucișător de luptă și de opt distrugătoare, această flotă mai cuprindea cele trei nave renumite ale marinei germane : Tirpitz, Scharnhorst și Lützow. Această prezență îngrijora atît de mult pe Churchill, încît el s-a simțit obligat să sisteze expedierea armelor către Uniunea Sovietică pe ruta respectivă. Ca urmare, la marele stat major german, situația de pe frontul de est a început să fie privită cu mult optimism. Nu mai trebuia decît o singură operație pentru ca superioritatea tehnică a germanilor să fie decisivă : găsirea unui mijloc pentru a opri și livrările de armament și echipament de război prin sud, prin teritoriul iranian. Pentru că în Marea Mediterană posibilitățile de acțiune erau foarte reduse, această sarcină a revenit oamenilor implantați în apropierea căii ferate transiraniene.

Dar, în timp ce convoaiele erau protejate de armata iraniană, de forțele de ocupație engleze și sovietice și de 28.000 de soldați americani, în aprilie 1943 efectivul agenților germani angajați în Iran nu atingea cifra de 40 de oameni.

Acesta era raportul de forțe, atunci cînd Mayr a primit de la R.S.H.A. niște ordine foarte ambițioase : sabotarea instalațiilor petroliere și feroviare și influențarea politicienilor iranieni. El și-a exprimat convingerea că realizarea acestor operațiuni implica efective mai numeroase. Plîngerile lui au ajuns la Schellenberg mai întîi, apoi la Kaltenbrunner. Aceștia au mers împreună la Himmler și i-au cerut precizări suplimentare privind misiunea de a sabota și a împiedica cu orice preț livrarea de material de război prin teritoriul iranian. Himmler a prezentat situația în așa fel, încît să se în-

ţeleagă că misiunile încredinţate comandourilor din Iran emanau direct de la Hitler, deci erau indiscutabile.

Aflînd că Hitler personal supraveghea acţiunile lor, Mayr şi oamenii lui au încercat un sentiment de mîndrie, deşi, la drept vorbind, ei nu puteau înţelege în ce măsură acest fapt îi putea ajuta realmente.

Ernst Merser a aflat de comandoul german la o săptămînă de la sosirea acestuia, nu de la Mayr, ci de la „prietenii" iranieni. Vila lui Merser, situată pe strada Kakh, în cartierul cel mai elegant din Teheran, nu se distingea prin nimic de locuinţele altor oameni de afaceri. Admiţînd că poliţiştii i-ar fi scotocit casa, aceştia ar fi ajuns la concluzia că viaţa sa particulară era ştearsă şi monotonă. In schimb, la Mayr ar fi putut descoperi o serie întreagă de accesorii : un emiţător radio, arme, peruci, materiale pentru deghizare, otravă şi cerneală simpatică.

„Onorabilul cetăţean elveţian", Merser, nu avea nimic din toate acestea. Nici în corespondenţa lui nu se putea găsi altceva în afară de chestiuni de afaceri. Codul de care se servea Merser era atît de simplu, încît cu puţin efort putea fi descifrat. Dar nimeni nu se gîndise să încerce.

La 8 aprilie, ora 7 seara, Merser avea întîlnire cu Percy Downward, membru al Oficiului englez de relaţii publice din Teheran. Locul de întîlnire era, ca de obicei, cafeneaua Continental. Ori de cîte ori venea la întîlnirea cu Merser, Percy Downward surîdea. In seara aceea însă, el părea foarte preocupat. De îndată ce li s-a adus băutura comandată, s-a aplecat spre Merser şi i-a şoptit foarte aproape de ureche:

— O să avem necazuri, Merser. Din cauza polonezei care locuieşte la dumneata.

— Nu înţeleg. Despre ce este vorba?

— Ea lucrează pentru Sicherheitsdienst [1]. Pentru Franz Mayr.

— Imposibil. Am scos-o dintr-un lagăr de refugiaţi. Nu cunoaşte pe nimeni la Teheran. Nici nu cred că-şi închipuie

1 Serviciul de siguranţă nazist.

că pot exista servicii secrete. La Varșovia a fost violată de germani. Părinții se pare că i-au fost asasinați. Nu știi probabil că Wanda Pollock este evreică !

— Evreică sau nu, ea este plătită de germani să te supravegheze.

— Crezi că ei știu ceva despre mine ?

— Nu. Probabil că este vorba numai de neîncrederea lor cronică în oamenii Abwehrului.

Explicația era plauzibilă pentru Merser. Intr-adevăr, dacă oamenii S.D.-ului ar fi știut că rezidentul Abwehrului la Teheran aparținea Intelligence Service-ului, fără îndoială că ar fi luat măsuri.

Percy Downward avea încredere totală în Ernst Merser. El cunoștea activitatea acestuia pentru Intelligence Service, etapă cu etapă. Știa bine că Merser lucrase pentru serviciile secrete ale mai multor țări, printre care și pentru Abwehr, din ordinul superiorilor săi britanici. Este drept că se mai întîmplă uneori ca un agent dublu să treacă de partea celor pe care trebuie să-i dezinformeze, dar în privința lui Merser nu exista nici cel mai mic motiv de îndoială.

El nu împlinise încă 20 de ani, cînd începuse să se intereseze de activitatea serviciilor de spionaj. Prin 1930, Intelligence Service era pentru unii tineri simbolul aventurii. Totul a început la Rosey, cunoscut colegiu elvețian, unde Merser se împrietenise cu fiul unui aristocrat englez care avea să-l invite în mai multe rînduri la proprietatea părinților săi. Acest coleg cunoștea interesul lui Merser pentru spionaj și, cîțiva ani mai tîrziu, intrînd în Amiralitatea britanică, el i-a aranjat o întrevedere la secția de informații a Amiralității.

Inainte de război, Intelligence Service putea să se mîndrească cel mult cu reputația sa. El funcționa cu un personal foarte restrîns, pe baza unor metode învechite (deși în mod deliberat spectaculoase) și cu un buget firav.

Ca și Abwehrul mai tîrziu, englezii îl considerau pe Ernst Merser un caz ieșit din comun. Ani de-a rîndul, nu i-au încredințat decît sarcini neînsemnate, destinate să men-

ţină legătura dintre ei, în ipoteza că într-o zi va fi nevoie de serviciile lui.

Situaţia s-a schimbat, cînd Merser l-a cunoscut pe Somerset Maugham în casa unui prieten comun din Geneva. Merser intuise că scriitorul lucra pentru Intelligence Service. Intors la Londra, Maugham a vorbit despre Merser colegilor săi de la *Special Operation Executive* [1]. In acel moment, Anglia era deja în război şi cetăţeanul elveţian care se putea deplasa nestingherit prin Germania prezenta interes pentru englezi.

S-a început o anchetă şi Thomas Kendrich, şeful reţelei engleze din Europa, a dat referinţe excelente despre el. De altfel, dacă oamenii lui Kendrich l-au putut dezinforma mai tîrziu, mulţi ani de-a rîndul, pe Lahusen, aceasta s-a datorat, în primul rînd, lui Merser.

Spre deosebire de germani, englezii i-au cerut insistent să le expună motivele care-l determinau să se consacre spionajului. Răspunsul a fost mai mult sau mai puţin convingător. Pentru un băiat cu spirit de aventură, viaţa în Elveţia era într-adevăr monotonă. Incă din copilărie, el iubise Anglia şi tot ce era englezesc. Era firesc la urma urmei să fie aşa, atîta timp cît cele două bunici ale lui Merser erau englezoaice, fapt necunoscut de germani, în ciuda rigurozităţii lor la capitolul origine.

Abwehrul era extrem de satisfăcut de activitatea lui Merser, deşi acesta nu furniza niciodată informaţii senzaţionale. Informaţiile trimise de el la Berlin proveneau de la Intelligence Service, care avea grijă ca ele să nu poată fi controlate sau descoperite ca fiind false.

La început, Londra n-a acordat decît un slab interes misiunii lui Merser în Iran. Dar, odată cu primele livrări de material de război către U.R.S.S., Iranul a devenit o zonă capitală. Minuscula reţea germană care supravieţuise in-

---

1 Organism care se ocupa cu coordonarea mişcărilor de rezistenţă din ţările ocupate de Germania fascistă şi cu organizarea de operaţii speciale împotriva ocupantului.

ternărilor și expulzării cetățenilor germani nu putea să-i îngrijoreze pe englezi. Cu excepția lui Schulze-Holthus, care era evident jenant pentru că agita triburile kashgheze, ceilalți, inclusiv Mayr, erau inofensivi.

Intelligence Service aprecia că era mai bine să lase cele cîteva zeci de agenți germani — ale căror nume și adrese le cunoștea — să-și continue activitatea. Arestarea acestor oameni ar fi avut ca rezultat sosirea unui nou contingent de agenți, care ar fi scăpat, poate, controlului lui Merser.

Totuși, intervenția Wandei Pollock schimba oarecum situația. Downward aflase de legăturile ei cu Mayr de la un negustor iranian a cărui casă servea drept adăpost pentru unii agenți germani. In schimbul unei modeste sume de bani, negustorul iranian respectiv s-a angajat să surprindă cîteva convorbiri dintre Wanda și Mayr. Deși negustorul iranian n-a reușit să surprindă decît frînturi de fraze, agentul britanic a putut să tragă anumite concluzii : Mai întîi, constatarea că, în afara neîncrederii tradiționale a membrilor S.D. în agenții Abwehrului, Mayr avea pentru Merser o profundă antipatie. In al doilea rînd, că Mayr era departe de a gîndi că colegul său putea fi un agent.

Downward i-a cerut lui Merser să se debaraseze de Wanda Pollock pînă la 15 mai. După respectarea secretului, a doua regulă de bază a profesiei de spion era respectarea disciplinei. Cînd un agent englez sau american comite un act de indisciplină gravă, șeful său se întreabă cum să-l pună mai repede pe linie moartă. Dacă Merser ar fi fost numai un membru al serviciilor secrete britanice, el ar fi fost rechemat de la Teheran, criticat sever și trimis pe front. Dar Ernst Merser nu mai era un agent englez obișnuit. Era, în același timp, și un agent german. In plus, era cetățean elvețian. Un alt mod de a-l pedepsi era acela de a nu-i mai da bani. Dar Merser nu era plătit de englezi. In sfîrșit, ar fi putut fi suspendat din funcție. Dar englezii aveau mai multă nevoie de el decît invers. Datorită poziției pe care o ocupa, el devenise atît de important, încît un Merser indisciplinat valora mai mult decît lipsa lui.

După ce a ascultat cele spuse de Downward, Merser s-a hotărît să clarifice totul. Toată povestea i se părea de necrezut și nimeni altul, chiar mai puțin curios decît el, n-ar fi renunțat la lămurirea lucrurilor. Wanda a răspuns calm și destul de deschis la întrebările lui Merser. Da, îl cunoștea pe germanul despre care era vorba. Se întîlnise de cîteva ori cu el și în timpul conversației lor a fost pomenit și numele Merser. Nu-i spusese despre aceste întîlniri, deoarece nu le considera ca avînd vreo importanță. De altfel, Mayr nu era singura persoană pe care o cunoștea la Teheran. Germanul nu încercase să știe nimic deosebit despre Merser. La întrebarea dacă Mayr i-a dat vreodată bani, Wanda a ezitat puțin, după care a mărturisit că primise de la el în trei rînduri cîte 10 lire. Ea îi vorbise lui Mayr despre necazurile sale și acesta se gîndise probabil că voia să-și cumpere ceva haine sau fleacuri femeiești. Știa că putea apela la Merser pentru orice îi trebuia, dar se gîndise că și așa o ajutase destul.

Incepînd din ziua aceea, de fiecare dată cînd Wanda ieșea în oraș era discret urmărită de unul din oamenii lui Merser sau ai lui Downward.

Cunoștința între Wanda și Mayr se făcuse în felul următor : Merser avea un tînăr servitor care lucrase mai înainte într-o familie germană, unde învățase puțin limba germană. Intr-o zi, în cursul unei plimbări, Wanda îl întîlnise și acceptase invitația lui de a merge să asiste la un spectacol de lupte. Au luat o trăsură și au mers în cartierul de sud al orașului.

Luptătorii, numiți pahlavani, făceau în general impresie chiar și asupra unor oameni foarte blazați în materie de spectacole. Acești sportivi erau matadorii Iranului și luptele lor se bucurau de tot atîta succes ca și coridele din Spania.

In timpul spectacolului, tînărul a atras atenția Wandei asupra unui luptător care lupta mai elegant și care reușise să învingă pe toți adversarii. Era vărul lui. După spectacol, Wanda a fost prezentată luptătorului respectiv. Au mers la

o cafea, unde s-au înțeles într-o englezească nu prea grozavă. Și-au fixat o a doua întîlnire, în cursul căreia luptătorul i-a arătat monumentele Teheranului. Cu această ocazie, el i-a propus să-i arate și cum trăiește o familie iraniană. Casa în care a condus-o aparținea unuia dintre prietenii săi, un negustor respectabil. Stăpînul casei i-a prezentat Wandei, între alții, și pe un german, care se părea că locuia acolo. Se numea Franz Mayr.

Tînărul servitor a confirmat lui Merser spusele polonezei. Relatarea corespundea, de altfel, și cu observațiile agentului însărcinat de Downward cu supravegherea ei. Un singur lucru nou a aflat acesta din urmă : numele luptătorului care condusese pe Wanda la Mayr. El se numea Misbah Ebtehai și era un personaj important la Teheran. De fapt, Downward îl cunoștea foarte bine : Ebtehai îi servea ca intermediar pe lîngă agenții iranieni.

La Teheran, luptătorii se bucurau de o situație privilegiată. Ei aveau relații în culisele politicienilor ca și în mediile interlope în care se bucurau de un prestigiu nelimitat.

De fiecare dată cînd era necesar să fie mobilizate „masele", să se pună la cale vreo mișcare „spontană", oamenii politici se adresau pahlavanilor. Aceștia, ajutați de hoți și cuțitași, scoteau cerșetorii și vagabonzii în stradă și manifestau pînă cînd se înfăptuia schimbarea politică cerută.

Situația aceasta data de secole și era foarte bine cunoscută de serviciile secrete din Teheran. Chiar dacă germanii aveau excelente relații în cercurile guvernamentale cele mai sus puse, acestea nu înlocuiau contribuția cîtorva membri ai confreriei vagabonzilor, gata să facă orice pentru o modestă sumă de bani. Englezii și americanii aveau nevoie de asemenea oameni în mai mare măsură decît germanii, deoarece ei obțineau greu sprijinul cercurilor guvernamentale. Cea mai simplă soluție pentru recrutarea informatorilor era folosirea luptătorilor. Downward se servea de Misbah Ebtehai nu numai pentru că acesta era unul dintre cei mai populari din Teheran, ci și pentru că îi fusese recomandat cu căldură de predecesorul său.

Pînă atunci fusese mulţumit de serviciile lui, dar acum începea să fie frămîntat de îndoieli. Era de crezut oare că relaţiile Wandei cu Misbah Ebtehai, ca de altfel şi cele cu Mayr, aveau un caracter întîmplător?

Downward plătea luptătorului cîte 230 de lire lunar. O sumă mare. Era posibil ca acesta, nemulţumit, să recurgă şi la o altă sursă? Dacă el lucra şi pentru germani, toată armata de cerşetori-spioni din Teheran trebuia reorganizată, lucru destul de complicat. Incepînd de la 20 mai, Downward l-a pus sub supraveghere pe Misbah Ebtehai 24 de ore din 24.

La 29 mai, americanul Ferguson s-a întîlnit cu prietenii săi la cafeneaua Firdusi. De acolo au mers acasă la Wollheim, unde Ferguson a expus situaţia: trebuiau descoperite reţelele germane şi grupurile politice iraniene care puteau sabota aprovizionarea cu arme a aliaţilor sau care doreau răsturnarea regimului. El vorbise superiorilor din Statele Unite despre prietenii săi şi i se dăduse mînă liberă să recruteze agenţi indigeni dispuşi să facă orice. Cînd reţeaua va fi creată, urmau să i se trimită banii necesari. Chapat, care putea intra cu succes în contact cu iranienii, a sugerat două posibilităţi. Mai întîi trebuiau făcute legături în cartierul Bazaar, pentru că oamenii de acolo ştiau tot ce se petrecea în oraş. El cunoştea cîţiva negustori care, contrar majorităţii, nu erau ostili aliaţilor. Americanii se bucurau de o popularitate incomparabil mai mare decît englezii, ceea ce era un avantaj. Cu toate acestea, respectabilii negustori, oricît de convinşi simpatizanţi ar fi fost, nu puteau fi utilizaţi în treburi cum ar fi ascultatul pe la uşi, urmărirea şi supravegherea etc. Din fericire, Chapat avea excelente legături în fiecare cartier al oraşului.

Trebuia însă constituit un grup de cerşetori, hoţi şi vagabonzi care ar fi fost fericiţi să execute acest gen de activităţi pentru sume mici de bani. In consecinţă, era necesar un intermediar sigur, respectat de acest mediu şi capabil să păstreze secretul.

Desigur, Chapat nu punea mîna în foc pentru nimeni, dar era dispus să contacteze un om inteligent, lipsit de scrupule și care cunoștea pe fiecare vagabond și pungaș din Teheran. Acest om era un luptător. El se numea Misbah Ebtehai.

In cursul verii anului 1943, viața liniștită și fără griji a agenților secreți din Teheran a suferit schimbări profunde. In ciuda ocupației militare, în iulie 1943, Iranul era încă un stat nebeligerant. Prezența forțelor aliate, importanța strategică a țării și sentimentele pronaziste ale cercurilor politice influente creau o situație cu totul neobișnuită.

Așa cum Merser a înțeles destul de repede, el nu era omul cel mai bine informat din Teheran. Această calitate îi revenea lui Misbah Ebtehai. In timpul verii anului 1943, acesta primea cu regularitate bani din patru surse diferite : germani, englezi, americani și un grup de oameni politici iranieni.

Agenții germani aveau nevoie mai mult ca oricine de Ebtehai și oamenii lui care le găseau ascunzători, le procurau hrană și le serveau drept legătură cu lumea exterioară.

Prin rețeaua lui Ebtehai, englezii au fost puși la curent cu activitatea agenților germani și cu ședințele ilegale ale grupărilor iraniene naziste. Membrii acestora se strîngeau în pivnițe ornate cu drapele cu vulturi și zvastici pentru a asculta discursurile șefilor lor. Oamenii politici care conduceau aceste mișcări vedeau în Ebtehai pe organizatorul de mîine al unei Secții de asalt iraniene. Ei erau suficient de familiarizați cu istoria nazismului pentru a ști că, în perioada inițială, trebuia să se recurgă la violență.

Din anturajul lui Ferguson făcea parte și Ida Kovalska, o poloneză refugiată, care lucra oficial pentru Crucea Roșie poloneză și pentru alte organizații de ajutorare. In dimineața zilei de 13 iulie, Ida a mers să facă cumpărături în strada Istanbul. Intr-o prăvălie de încălțăminte, ea a remarcat o tînără blondă, cu înfățișarea speriată, care se străduia să se înțeleagă cu negustorul într-o engleză foarte stricată. După accent, Ida a bănuit că era o poloneză. A ajutat-o să se în-

ţeleagă cu negustorul, după care au părăsit împreună prăvălia. Cele două compatrioate s-au aşezat pe o bancă în faţa primăriei şi Ida a început să-i pună întrebări Wandei. Incetul cu încetul, Wanda Pollock, căci despre aceasta este vorba, şi-a povestit viaţa. La despărţire, ele au hotărît să se revadă a doua zi la cafeneaua Firdusi. Ida nu a venit singură la întîlnire, ci însoţită de Wollheim şi Ferguson. După aceea, ele s-au văzut aproape zilnic. Frecventele absenţe ale Wandei au început să-l îngrijoreze pe Merser. El a aflat foarte repede unde şi cu cine îşi petrecea ea timpul. L-a informat pe Downward pentru a evita orice surpriză. Acesta auzise vorbindu-se despre Chapat şi Ferguson şi-i cunoştea de la cluburile de jocuri. Misbah Ebtehai a primit ordin să obţină toate informaţiile posibile despre Ferguson şi prietenii săi. Natural, luptătorul, pentru a-şi justifica pretenţiile materiale, s-a ferit să spună că această sarcină era floare la ureche pentru el. Ceea ce el i-a spus lui Downward nu era îngrijorător, dar nici prea liniştitor. Mervyn Wollheim şi Peter Ferguson erau scriitori sau jurnalişti, cunoscuţi mai mult ca fiind pasionaţi după alcool şi jocuri de cărţi decît ca avînd merite literare. Agenţii englezi au hotărît să pună sub supraveghere noile cunoştinţe ale Wandei. Ebtehai i-a avertizat că va fi o acţiune dificilă şi costisitoare, deoarece oamenii care urmau să fie supravegheaţi nu frecventau decît localuri de lux, ceea ce însemna că englezii trebuiau să se aştepte la nişte cheltuieli mai mari decît de obicei.

În culisele spionajului nazist

Agenţii lui Schellenberg şi ai lui Canaris se străduiau să cunoască pînă în cele mai mici detalii viaţa particulară a lui Stalin, Churchill şi Roosevelt. Dar, ca de obicei, cele mai preţioase informaţii nu le culegeau prin iscusinţa lor, ci le găseau în ziare şi alte publicaţii accesibile oricui.

Schellenberg cunoştea numele prietenilor lui Roosevelt, ora la care servea Stalin masa, dispunerea mobilei în camera lui Churchill, precum și garda personală a fiecăruia dintre aceştia.

La Potsdam, Neuhammer, Baden, Düren și Hamburg-Altona, pereţii sălilor de clasă din şcolile de spionaj erau ornaţi cu hărţi detaliate ale Londrei sau Moscovei. Instructorul vorbea adesea în faţa unei reproduceri fotografice a Casei Albe. Unul din subiectele de examen putea fi oricînd următorul : Imaginaţi un atentat împotriva președintelui Statelor Unite ale Americii.

Iată cum își amintește un agent stagiul petrecut într-o asemenea școală : „Mai întîi eram învăţaţi să urîm. Trebuia să cunoaştem datele biografice ale șefilor statelor inamice. Cînd eram întrebaţi care erau consilierii lui Roosevelt trebuia să enumerăm vreo 12 nume, adăugînd la fiecare cuvîntul «evreu». Trebuia, de asemenea, să cunoaştem în cele mai mici amănunte pagubele cauzate de raidurile inamice oraşelor germane. Cînd vreun membru al familiilor elevilor era omorît în cursul bombardamentelor, instructorul anunța aceasta întregii clase și ne întreba ce i-am face dacă l-am prinde pe cel care ordonase bombardamentul. Trebuia să răspundem gîndindu-ne nu la comandantul respectiv, ci la șeful statului inamic".

Venind de la Washington, Winston Churchill a sosit la Alger la 30 mai. De data aceasta, serviciile lui Schellenberg au funcţionat bine. El a fost informat, prin Lisabona, de călătoria lui Churchill chiar în ziua în care acesta ateriza în Africa de Nord. Faptul că Hitler nu a ezitat în luarea hotărîrii de a-l lichida pe premierul britanic se datora explicaţiei date de Goering : dacă un avion transportînd pasageri este doborît, nu este vorba decît de un accident nefast, nicidecum de un asasinat politic.

Incepînd din dimineaţa zilei de 31 mai, agenţii Abwehrului și ai S.D.-ului la Alger au trimis din oră în oră rapoarte prin radio referitoare la cele mai mici fapte și gesturi ale lui Churchill.

La 1 iunie, un gentlemen în vîrstă, gras, chel, cu un cap de buldog a apărut pe aeroportul din Alger. Ţinea o enormă ţigară de foi între buze. El avea un loc reţinut, pentru o cursă B.O.A.C. cu destinaţia Londra, pe numele de Alfred Chenfalls. Spionii plasaţi în raza aeroportului — toţi arabi — nu-l văzuseră niciodată pe Churchill, dar au crezut că-l recunosc deoarece îi cunoşteau fotografia. Ei au alarmat imediat Abwehrul, care, la rîndul lui, a prevenit comandamentul aviaţiei. A doua zi, un comunicat german anunţa doborîrea unui avion englez. Cei 13 pasageri, precum şi echipajul muriseră. Printre pasageri se aflau actorul Leslie Howard şi un economist numit Alfred Chenfalls, care semăna leit cu Churchill.

Partizanii legendei unui Canaris agent al Intelligence Service-ului au susţinut că şeful Abwehrului ştia că Churchill nu se afla în avion.

Arhivele Abwehrului nu au fost date în vileag nici astăzi. Unii cred că ele au fost distruse, alţii susţin că s-ar afla în mîinile americanilor sau ale serviciului secret al R. F. a Germaniei. Nici arhivele S.D.-ului nu au fost găsite. Unele documente au fost distruse înainte de sosirea aliaţilor, iar altele au fost ascunse la loc sigur. De atunci, aceste documente fac obiectul speculei şi al unei lupte înverşunate între serviciile secrete. Din fericire pentru istorici, şi serviciile secrete sînt supuse unor reguli birocratice. Au fost întocmite mai multe copii de pe cele mai secrete rapoarte pentru a putea fi cunoscute de şefii interesaţi, care nu întotdeauna au reuşit să distrugă dosarele respective. Din documentele rămase se pot trage două concluzii cu privire la Abwehr şi, îndeosebi, la S.D. : 1. Dintre rapoartele primite de la agenţii din străinătate, cel puţin jumătate, dacă nu chiar 70—80%, conţineau informaţii false ; 2. Intr-o proporţie covîrşitoare, informaţiile exacte şi importante nu proveneau de la agenţii germani implantaţi în străinătate, ci de la diplomaţii spanioli şi, mai ales, de la cei portughezi acreditaţi în diferite ţări. Schellenberg citea rapoartele întocmite pentru miniştrii afacerilor străine ai Spaniei şi Portuga-

liei, ca și cum s-ar fi aflat în birourile acestora. De asemenea, și agenții Biroului II ai guvernului de la Vichy au trimis informații exacte și importante.

Totuși, sînt și cazuri cînd serviciile secrete au ignorat nu numai anumite detalii importante, ci și fapte deosebite. De exemplu, raportul nr. 1202 din 23 ianuarie 1943, întocmit de Schellenberg, pe baza informațiilor trimise de agenții săi, relata pe trei pagini despre „vizita pe care urma s-o facă Churchill în Statele Unite ale Americii" și nu spunea nimic despre convorbirile pe care acesta le avea tocmai atunci la Casablanca cu Roosevelt.

Serviciile secrete germane, și nu numai ele, recrutau ca agenți locali oameni din rîndul personalului cafenelelor și hotelurilor, ghizi turistici, servitori, marinari, prostituate, borfași, toți dornici să-și rotunjească veniturile. Foarte rar se putea întîlni un informator care să facă această muncă din idealuri politice.

Birourile serviciilor de spionaj erau pline de carieriști. Criteriul de apreciere a muncii acestora era cantitatea rapoartelor întocmite. Dar nu existau nici mijloace, nici timp de a verifica autenticitatea lor.

Cele mai prețioase informații nu au fost furnizate Inaltului comandament german nici de Canaris, nici de Heydrich, nici de Kaltenbrunner, nici de Schellenberg, ci de cu totul altcineva. Numele acestui altcineva era Ohnesorge, ministrul poștelor, despre care se poate spune că a adus cu adevărat servicii incomensurabile lui Hitler. Ohnesorge, în afară de faptul că a condus activitatea tehnicienilor săi de a crea noi arme, a fost primul care l-a avertizat pe Hitler, încă de la 8 septembrie 1942, că America „strîngea pe toți savanții în fizică și chimie în vederea unei realizări extraordinare". Intr-adevăr, americanii lucrau la bomba atomică.

Un alt raport al lui Ohnesorge a atras atenția lui Hitler. In 1942, Institutul de cercetări *Deutsche Reichpost* a pus la punct o descoperire la care visau de multă vreme toate serviciile secrete. De la începutul războiului, cu ajutorul unor instalații tehnice complexe, conversațiile radio între Marea

Britanie și Statele Unite ale Americii erau bruiate. Germanii le înregistrau în zadar, deoarece nu erau înțelese. Or, sub conducerea inginerului Velterlein, tehnicienii din serviciile poștei realizaseră o instalație care anula efectul bruiajului, conversațiile devenind inteligibile.

Incepînd de la 6 martie 1942, toate convorbirile fără fir dintre Anglia și Statele Unite ale Americii au fost interceptate de germani. In acest fel, ei au aflat, în timp util, hotărîri strategice importante și au ascultat tot felul de convorbiri între oamenii politici de seamă, mai ales cele dintre Churchill și Roosevelt.

Dacă la aceasta se adaugă și faptul că germanii cunoșteau aproape toate codurile utilizate de cei trei mari oameni de stat ai vremii, se înțelege ușor că pentru ei nu mai existau secrete. Chiar și agenții germani mediocri nu se puteau înșela cînd aliații vorbeau despre „Unchiul Joe“ — Stalin, de „Amiralul Q“ — Roosevelt, sau de „Ex-marinarul“ — Churchill. Ei știau la fel de bine că numele de cod al conferinței de la Quebec era „Quadrant“, iar cel al Conferinței de la Teheran, „Evrika“ sau „Cairo 3“. De asemenea, germanii au înțeles ceea ce Churchill voia să spună cînd s-a referit la textele din Biblie din care dădea numărul unor versete, sau la „Reuniunea familială“, în realitate Conferința de la Teheran.

Dacă germanii urmau să fie prezenți, fără a fi invitați, la această conferință, pentru a-i lichida pe cei trei șefi de stat, faptul se datora, în primul rînd, lui Ohnesorge.

Incepînd din iunie 1943, Hitler a fost din ce în ce mai preocupat de asasinarea unor șefi ai statelor inamice. Ideea îl entuziasma pe Himmler. Datorită lui și lui Goebbels, proiectul acesta era adus adesea la ordinea zilei. Ca de obicei, Himmler nu s-a adresat lui Kaltenbrunner, ci a discutat direct cu Schellenberg, care era gata să acționeze, deși ar fi preferat soluția unei păci separate.

In cursul lunii iunie, Himmler a încercat să intre în legătură cu aliații prin intermediul bancherului suedez Ja-

kob Wallenberg. El știa că dacă serviciile de informații englez și american aflau de proiectul de asasinat, posibilitatea ca opoziția să-l numească în locul lui Hitler era compromisă iremediabil.

Schellenberg voia să-l convingă cît mai repede pe Himmler și, prin acesta, pe Hitler să nu amestece Abwehrul în acțiunea de asasinare a lui Stalin, Roosevelt și Churchill. Deși Hitler a promis că va încredința acest plan numai S.D.-ului, după cîteva zile l-a convocat pe Canaris la cartierul general. Amiralul a luat notă de instrucțiunile führerului și, fără entuziasm, le-a transmis lui Lahusen.

Principiul lui Hitler de a ordona totdeauna măsuri paralele urma să aibă un rol decisiv în evenimentele următoare. In acest fel, el avea doi-trei responsabili pentru o anumită acțiune, cărora le încredința sarcini. Cu o asemenea metodă, de a-i ațîța pe unii împotriva altora sau de a favoriza pe cineva, Hitler a diminuat sistematic autoritatea celor mai importanți șefi ai Reichului. Dacă voia să încredințeze cuiva sarcina, nu o dădea pe cale ierarhică, ci celui care se afla, din întîmplare, mai aproape de el în acel moment.

Se întîmpla adesea să-și copleșească miniștrii și generalii cu responsabilități ridicole și inutile. Uneori, el se adresa direct organelor de execuție, trecînd peste colaboratorii săi direcți, ceea ce nu-l împiedica apoi să le ceară socoteală acestora, care, pe bună dreptate, erau străini de acțiunile respective.

Doar cîteva persoane reușeau să se mențină în această atmosferă otrăvită, oameni care știau să „cînte la toate instrumentele“, capabili să joace fără rușine orice rol, să mintă fără să clipească. Pe scurt, oameni de teapa lui Walter Schellenberg.

Numit oberführer la 21 iunie, Schellenberg a plecat la scurtă vreme în străinătate. Contrar lui Canaris, care călătorea aproape tot timpul, el prefera să rămînă în birou. De această dată însă, trebuia să inspecteze una din bazele favorite : Turcia.

In capitala turcă, S.D.-ul avea cîteva rețele paralele. Omul de încredere era Ludwig Moyzich, atașat la legație. De la Ankara, Schellenberg a plecat la Istanbul, unde îl aștepta unul din agenții turci. Agentul avea, împreună cu un cetățean egiptean, o prăvălie de antichități, ceea ce le oferea o acoperire excelentă. Nu numai că Schellenberg le furniza fonduri nelimitate, evident lire false, dar el crease la Berlin și o întreprindere de import-export prin intermediul căreia se putea coresponda oficial.

Rețeaua din Turcia nu era dirijată de Moyzich, ci de primul consilier de la ambasada Germaniei, un anume Jenke. Schellenberg considera că era util să fie în termeni buni cu Jenke, întrucît soția acestuia era sora lui Ribbentrop.

Vizita la prăvălia de antichități l-a umplut de bucurie pe oberführer : „...am fost condus într-un depozit în care sub un maldăr de covoare se afla un excelent post de radio emisie-recepție. A fost stabilită legătura cu Alexandria și am putut constata calitatea perfectă a emisiei, ca și iscusința operatorilor arabi".

Vizita lui Schellenberg avea mai multe obiective concrete. Incă de la sosire, el fusese primit de ambasadorul german von Papen cu care discutase despre posibilitatea începerii unor tratative de pace separată, în Turcia. Tot atunci, el a avut convorbiri și cu șeful serviciilor secrete turcești. Spionii germani și turci au conlucrat o perioadă de timp într-o atmosferă frățească. La început, germanii au folosit Turcia drept bază de lansare a unor sabotori și diversioniști pe teritoriul Uniunii Sovietice, în cadrul *Operației Zeppelin*. In schimb, Schellenberg trimitea serviciilor secrete turcești cîte o copie de pe documentele care se refereau la țara lor.

In sfîrșit, Schellenberg s-a întîlnit cu Winifred Oberg, agentul său special care aștepta în Turcia de o lună de zile o ocazie să poată pătrunde în Iran. El își găsise o legendă, pe care Schellenberg a apreciat-o ca fiind mai mult originală decît practică. Oberg făcuse cunoștință cu un austriac, de meserie agent veterinar. Acesta îi explicase lui Oberg că

în Iran creşterea cailor era ameninţată de un teribil pericol : ciuma. Din cînd în cînd, Iranul era bîntuit de ciumă cabalină. Această situaţie l-a făcut pe Oberg să se gîndească că putea pătrunde în Iran în calitate de veterinar, expert în ciuma cailor. El vorbea destul de bine engleza pentru a se da drept englez. Problema documentului care să-i ateste această calitate o putea rezolva uşor departamentul tehnic al R.S.H.A.

Pe Schellenberg această legendă nu l-a încîntat şi în sinea sa s-a gîndit că sau austriacul era un escroc sau Oberg cheltuise în alte scopuri toţi banii primiţi pentru misiune. Ca atare, a ordonat înapoierea lui Oberg la Berlin pentru a-i da o altă însărcinare. Oberg era unul din cei mai mari asasini ai S.D.-ului. El avea deja la activul lui vreo zece oameni politici lichidaţi. De aceea, Schellenberg a hotărît să-i dea o misiune corespunzătoare aptitudinilor sale, şi anume aceea de a-i asasina pe cei trei mari şefi de stat : Churchill, Roosevelt şi Stalin.

Odată înapoiat la Berlin, Schellenberg a cerut facultăţii de medicină veterinară relaţii despre ciuma cabalină din Iran. Răspunsul i-a confirmat temerea : nimeni nu-şi amintea să fi existat vreodată o epidemie de acest gen în Iran [1].

Superiorul lui Schellenberg, Ernst Kaltenbrunner, începea să se intereseze din ce în ce mai mult de situaţia din Iran. Rapoarte venite de la Teheran afirmau că exista posibilitatea, dacă nu de a se provoca formarea unui guvern pronazist, cel puţin de a se constitui un grup parlamentar influent, care să se străduiască să saboteze obiectivele militare ale aliaţilor.

Maiorul Schulze-Holthus din cadrul Abwehrului, ascuns undeva în sud, în munţi, pierduse de multă vreme orice legătură cu Franz Mayr şi cu ceilalţi agenţi germani. De luni

[1] O asemenea epidemie avea să extermine în Iran, 15 ani mai tîrziu, 300.000 de cai.

4

de zile, el trăia izolat printre membrii belicosului trib kashghez.

In sfîrșit, la 15 iulie, el s-a întîlnit cu un comando german, recent parașutat, format din patru oameni, care avea misiunea de a stabili legătura radio directă între Berlin și tribul rebel.

Comandoul se compunea din : un interpret iranian, căpitanul Kurmis, cunoscut în Lituania ca unul din șefii Gestapoului însărcinat cu lichidarea evreilor, un subofițer S.S., un vienez cu numele de Piwonka și un individ de 18 ani, originar din Oldenburg. Acesta din urmă, cu doi ani mai înainte, participase la executarea unor partizani sovietici în Ucraina.

In afară de cei patru oameni, avionul mai lansase un conteiner metalic conținînd arme, explozive, cîteva sute de mii de lire false și, deoarece triburile nomade nu iubeau bancnotele, 500.000 de mărci în monezi de aur a cîte 5 dolari fiecare. Evident, era și un aparat de radio emisie-recepție cu care comandoul și-a început imediat activitatea pentru a stabili legătura cu Havelinstitut [1] din Wannsee, lîngă Berlin. Atunci a început necazul lui Schulze-Holthus :

— Cum, nu luăm legătura cu Belzig ? [2]

— Nu, a răspuns cu răceală Kurmis.

Maiorul Schulze-Holthus trebuia deci să-și considere încheiată misiunea și să se înapoieze la Berlin cu primul avion disponibil. Abwehrul, cel puțin așa afirma Kurmis, urma să-i încredințeze conducerea Serviciului Orientul Mijlociu.

Dialogul dintre Schulze-Holthus și Kurmis constituie un model caracteristic nu numai pentru tot spionajul german din Iran sau pentru rivalitatea dintre diferitele servicii secrete germane, ci și pentru întregul imperiu al lui Hitler :

— Domnule Kurmis, mi se pare că este important să punem la punct cît mai repede problema comenzii. Ați fost

---

1 și 2 Havelinstitut era centrul radio al S.D.-ului, iar Belzig cel al Abwehrului.

parașutat în sectorul meu care, potrivit acordului ce există între Abwehr și S.D., este sub autoritatea Abwehrului.

— In ceea ce privește comandoul meu, este vorba de o acțiune de cooperare dintre S.D. și Abwehr.

— Mă văd obligat să insist ca acest comando să-mi fie subordonat. Cum eu sînt superiorul dumitale în grad, chestiunea mi se pare cît se poate de clară din punctul de vedere al regulamentelor militare.

Dar Kurmis nu făcuse 6000 de km pentru a primi ordine de la un maior al Abwehrului.

— Este de neconceput ca un comando S.S. să fie la ordinele unui ofițer al Wehrmachtului. Comparați cu S.S.-iștii, ofițerii Wehrmachtului sînt niște soldați de mîna a doua.

Arogantul ofițer S.S. uita probabil că kashghezii se supuneau ordinelor lui Schulze-Holthus :

— Căpitane ! pentru o asemenea obrăznicie am dreptul să ordon imediat împușcarea dumitale.

Argumentul a avut greutate :

— Vă rog să mă scuzați, domnule maior.

Acum se puteau înțelege.

Odată aranjate problemele de ierarhie între cei doi mîndri „reprezentanți ai rasei superioare", s-a putut trece la discutarea sarcinilor pentru care se aflau în Iran : rebeliunea triburilor kashgheze și sabotarea conductelor petroliere și a liniei ferate transiraniene.

In cursul lunii iulie, în Germania au avut loc o serie de discuții privitoare la competența șefilor serviciilor secrete. Așa se întîmpla de altfel de fiecare dată cînd al III-lea Reich suferea o înfrîngere severă. Și evenimentele din iulie 1943 erau într-adevăr mai catastrofale decît toate cele precedente, inclusiv decît cele de la Stalingrad și din Africa de Nord. De această dată, Hitler pierduse nu o bătălie, ci un aliat : Benito Mussolini.

Cei doi șefi de stat se întîlniseră ultima dată la 19 iulie, în localitatea Feltre, lîngă Rimini. Mussolini era obosit și nervos : cu nouă zile înainte, aliații debarcaseră în Sicilia.

Un atac împotriva peninsulei nu mai era decît o chestiune de zile. Timp de cinci ore, führerul i-a vorbit lui Mussolini, care zadarnic încerca să spună și el ceva. „Italia trebuie să fie apărată de italieni", nu înceta să repete Hitler. „Sicilia să fie pentru inamic ceea ce a fost Stalingradul pentru noi".

Ducele s-a despărțit de Hitler într-o stare execrabilă. Cînd avionul său a ajuns deasupra Romei, a intrat într-un nor gros de fum : inamicul bombarda capitala.

In aceeași zi, la Berlin sosiseră vești alarmante de la Roma. Ele nu erau transmise nici de oamenii lui Canaris, nici de cei ai lui Schellenberg. Era vorba de o telegramă ultrasecretă trimisă lui Himmler de către gauleiterul unei provincii cu indicația : „Foarte urgent — Așteptăm răspuns". Himmler a primit-o, a citit-o și a aruncat-o într-un sertar, gîndindu-se că nu era cazul să-l plictisească pe führer cu o asemenea stupiditate.

Gauleiterul raporta că șeful Institutului de arheologie din Roma, doctorul Siegfried Fuchs, sosise la Klagenfurt pentru niște săpături, ocazie cu care îi făcuse o vizită și-i spusese ultimele noutăți care se răspîndiseră în Roma. El aflase că se pregătea un puci împotriva lui Mussolini. Mareșalul Badoglio fusese deja ales ca succesor la conducerea statului, urmînd ca, imediat după instalarea lui, să se înceapă tratative pentru o pace separată cu aliații.

Himmler știa că Hitler îl întîlnise în acea zi pe Mussolini și a presupus că acesta era mai bine informat despre ceea ce se petrecea la Roma decît arheologul respectiv. In afară de aceasta, era stupid să se creadă că vastele rețele ale Abwehrului și ale S.D.-ului puteau ignora un asemenea complot, dacă într-adevăr exista [1].

Ceea ce spionul amator anunțase și ceea ce sute de agenți profesioniști ignorau liniștiți, s-a petrecut cîteva zile mai tîrziu.

---

[1] După război, agenții germani au explicat ignorarea acestui complot, așa cum de altfel au explicat toate eșecurile lor, spunînd că oamenii lui Canaris „au sabotat totul". Cu toate acestea, nici S.D.-ul nu descoperise nimic. Oare și Gestapoul să fi „sabotat totul" ?

In după-amiaza zilei de 25 iulie, Schellenberg a avut, în sfîrşit, ceva de raportat : „Ieri seara, Consiliul suprem al fasciştilor a ţinut o lungă conferinţă". Imediat, Hitler a avut presimţiri sumbre. Consiliul suprem nu se mai reunise din 1939. La ce putea servi această conferinţă? In acele clipe, Mussolini era în audienţă la rege. In ajun, Consiliul suprem votase o rezoluţie prin care cerea regelui să preia comanda armatei şi să dirijeze personal treburile ţării. Mussolini nu mai era stăpînul Italiei. El nu mai era nici măcar un om liber. Cînd a părăsit palatul regal, un căpitan de carabinieri l-a împiedicat să se urce în automobil şi l-a condus la o maşină plină cu poliţişti înarmaţi. Două zile mai tîrziu, după ce şi-a format cabinetul, mareşalul Badoglio semna ordinul de deportare a ducelui Mussolini în insula Ponza.

Cum avea să reacţioneze Hitler, descoperind gradul de ineficacitate a serviciilor secrete? Ironia soartei a vrut ca, în aceeaşi zi, mai devreme, el să abordeze în faţa colaboratorilor săi un subiect la care se referea rareori : serviciile secrete. In timpul primilor ani ai instaurării sale, declarase el cu acest prilej, poliţia germană nu-şi făcuse corect datoria, din lipsă de experienţă sau pentru că cei pricepuţi, profesioniştii de mîna întîi, nu erau adevăraţi nazişti. Apoi, führerul le-a explicat generalilor cum trebuia să fie spionul ideal : „El trebuie să se lase arestat şi închis împreună cu cei pe care i-a denunţat, pentru ca aceştia să nu-l descopere. El trebuie să fie judecat şi condamnat ca şi ceilalţi. Astăzi avem o asemenea poliţie secretă care cunoaşte tot ce se întîmplă şi ne interesează...".

Conferinţa s-a terminat la ora 14 şi 12 minute. Cîteva ore mai tîrziu, Hitler avea să descopere că spionii săi nu meritau chiar atîtea elogii. El şi-a convocat colaboratorii la o nouă şedinţă la ora 22 şi i-a anunţat, fără nici un preambul, că ducele Mussolini a demisionat şi se afla în mîinile celui mai feroce duşman, mareşalul Badoglio. Trebuia acţionat imediat. Nu se gîndea numai la nişte măsuri militare. Ca întotdeauna cînd era în joc soarta unei ţări şi a unui po-

por, el era convins că totul depindea numai de cîţiva oameni. In cazul de faţă, el preconiza răpirea :

— Mîine voi da ordin comandantului Diviziei a 3-a Panzer să pătrundă în Roma şi să aresteze pe rege şi întreg guvernul. Inainte de orice, trebuie prinşi prinţul moştenitor şi Badoglio cu clica lui...

— Prinţul este mai important decît mareşalul, a întărit Keitel, şeful Marelui stat-major german.

Atmosfera s-a schimbat dintr-o dată. Entuziasmul führerului s-a transmis tuturor şi cei mai înalţi şefi militari ai Reichului s-au lansat în tot felul de planuri de răpire :

— Trebuie organizat totul în aşa fel încît să fie luaţi toţi cu acelaşi avion, a sugerat generalul de aviaţie Bodenschatz.

— Şi cu papa ce facem ?, a întrebat Hewel de la Ministerul Afacerilor Străine.

Hitler se dezlănţuie :

— Mergem şi la Vatican. Credeţi că mi-e ruşine ? A făcut o pauză după care a adăugat : Mai tîrziu ne vom prezenta scuze.

In timp ce Hitler şi generalii săi se întrebau ce urma să se întreprindă, Goebbels, în calitate de ministru al propagandei, se gîndea ce putea da publicităţii. Dacă informa deschis poporul german despre ceea ce se întîmplase, consecinţele puteau fi periculoase. Elementele subversive ar fi fost încurajate să-l imite pe Badoglio. De aceea, a hotărît să anunţe, cel puţin pentru moment, că ducele Mussolini demisionase din motive de sănătate.

In prima etapă a mişcării naziste, Hitler activase sub pseudonimul de Wolf (lup), iar ulterior, ori de cîte ori se ivea prilejul, îşi amintea de el. Ca urmare, reşedinţa lui de la 40 de km de Rastenburg (Prusia Orientală) se numea Wolfsschanze, cea de la Bruly de Peche, Wolfsschlucht, iar cea de la Vinnitza, Werwolf.

La 26 iulie, Goebbels a fost convocat de Hitler la Wolfsschanze, reşedinţa pe care, la procesul de la Nürnberg, Jodl o prezenta astfel : „Semăna cu o mănăstire sau cu un

lagăr de concentrare. De jur împrejur era împrejmuită cu garduri de sîrmă ghimpată, iar drumurile de acces erau păzite de santinele. Dincolo de reședință se găsea o pădurice deasă, în mijlocul căreia se aflau cîteva clădiri, un cinematograf, un parc, o cafenea și o baie de aburi".

Ca orice vizitator, ministrul propagandei a fost percheziționat, a primit un tichet roșu de intrare pe care era trecut numele său și pe care trebuia să-l prezinte ori de cîte ori era necesar.

Hitler își petrecea majoritatea timpului în adăpostul subteran. Rareori ieșea la suprafață pentru a face plimbarea zilnică și a lua masa cu generalii săi ori cu diverși invitați.

După părerea lui Goebbels, arestarea lui Mussolini fusese precedată de pregătiri îndelungate, care nu ar fi trebuit să scape atenției corpului diplomatic și, cu atît mai mult, serviciilor secrete. In convorbirea pe care a avut-o cu Hitler, ministrul propagandei germane i-a atacat serios pe Ribbentrop și pe Canaris.

A doua zi, Hitler a hotărît pregătirea a patru mari operațiuni : *Operația Schwarz*, ocuparea militară a Italiei ; *Operația Achse*, distrugerea flotei italiene ; *Operația Student*, ocuparea Romei, capturarea lui Badoglio, a familiei regale și reinstaurarea regimului fascist ; *Operația Eiche*, eliberarea lui Mussolini.

In ziua în care Goebbels era convocat la cartierul general al lui Hitler, Schellenberg și Kaltenbrunner pregăteau punerea în aplicare a *Operației Long Saut* (săritură lungă), în cazul în care Roosevelt, Stalin și Churchill se vor întîlni pentru a avea convorbiri privind colaborarea dintre ei, așa cum se indica în unele din rapoartele agenților germani. In aceeași zi, Schellenberg și Kaltenbrunner s-au întîlnit la un bar din Berlin cu amiralul Canaris și cu Georg Hansen, șeful secției I a Abwehrului (informații). După ce au luat masa împreună și au grupat informațiile pe care le dețineau,

cei patru șefi ai serviciilor secrete germane s-au despărțit, propunîndu-și să întreprindă măsuri pentru a afla și alte informații, mai precise.

Cum informațiile primite de la agenți continuau să fie vagi și contradictorii și cum Himmler era nerăbdător să-i vadă pe cei trei șefi de stat lichidați, șefii serviciilor secrete germane s-au întîlnit din nou, la 14 august 1943, de data aceasta în biroul lui Schellenberg. Ei au întocmit un program comun de activitate, care cuprindea următoarele puncte principale :

1. — Avînd în vedere extrema importanță și prioritatea absolută a planului în cauză, Abwehrul și Biroul VI al R.S.H.A. erau de acord să facă schimburi de informații și să nu se jeneze reciproc prin adoptarea de măsuri paralele.

2. — Operația purta denumirea de *Long Saut*.

3. — Agenții Abwehrului și ai R.S.H.A. capabili să obțină informații cu privire la acest subiect trebuiau să-i acorde o prioritate absolută.

4. — Intrucît operația urma să se desfășoare pe teritoriul sovietic, britanic sau american, membrii comandoului trebuiau să cunoască limba rusă sau, respectiv, engleza.

5. — In vederea asigurării reușitei operației, departamentele tehnice ale Abwehrului și R.S.H.A. urmau să coopereze pentru crearea unor arme speciale.

6. — Membrii comandoului nu trebuiau să știe pentru ce acțiune se antrenau.

7. — De operație răspundeau Schellenberg din partea R.S.H.A. și Freytag-Loringhoven din partea Abwehrului. Rapoartele referitoare la fiecare fază a pregătirilor urmau să se concentreze la Canaris și Kaltenbrunner care, apoi, să le transmită führerului, prin intermediul lui Himmler și Keitel.

Himmler urmărea îndeaproape acțiunea de descoperire a locului și datei întîlnirilor celor trei șefi de stat. El avea și un plan personal, dar înainte de a-l pune în practică voia să vadă cît de eficiente erau, în acest sens, serviciile de spionaj.

In prima perioadă a dezvoltării mişcării naziste, principalii săi conducători, inclusiv Hitler, simpatizau diversele grupări esoterice [1]. Dar, în primul an al venirii la putere a naziştilor, un incident a temperat entuziasmul pentru vechile mituri reînviate. S-a descoperit că Hanussen, magicianul idolatrizat de nazişti, al cărui ziar avea un tiraj de 200.000 exemplare, era evreu. Gestapoul a făcut repede dovada că Hanussen era fiul unui îngrijitor de sinagogă din Galiţia. In aprilie 1933, corpul lui neînsufleţit a fost găsit într-o pădure din apropierea capitalei. Era unul din procedeele Gestapoului de a evita scandalul.

A fost necesar să se scurgă un anumit timp pentru a se putea din nou pronunţa cuvîntul „magician". Rolul de principal protector al şarlatanilor-ghicitori i-a revenit lui Rudolf Hess. Cînd acesta a fugit în Anglia, Hitler a declanşat o campanie nemiloasă împotriva tuturor magicienilor. Cei mai vestiţi dintre ei au fost internaţi în lagăre de concentrare, iar celorlalţi li s-a interzis să mai practice această îndeletnicire.

Deşi nu credea cu adevărat în magie, Himmler nu excludea complet posibilitatea ca ea să existe. De-a lungul anilor, el nu rupsese total legăturile cu cercurile esoterice. Kersten, omul său de încredere, nu era numai un excelent maseur, ci şi magician.

După arestarea lui Mussolini, la cartierul general al lui Hitler nu se mai discuta decît despre asta. Serviciile secrete germane nu erau capabile să descopere locul de detenţie a lui Mussolini şi pentru faptul că, prudenţi, italienii îi schimbau des ascunzătoarea.

La începutul lunii august, comandanţii unor lagăre de concentrare au primit ordine misterioase. Iată ce îşi aminteşte un prizonier din lagărul de la Sachsenhausen despre un anunţ dat în limbile germană, franceză şi rusă : „Reichsführerul S.S. şi şeful poliţiei germane caută specialişti în

1 Secrete, lucruri ascunse, destinate numai unui cerc restrîns de iniţiaţi. (N.T.)

ocultism [1], chiromanţie [2] şi radiestezie [3] pentru o misiune secretă de cea mai mare importanţă".

Voluntarilor li se promiteau o recompensă în bani, condiţii de viaţă mai bune şi, în caz de succes, libertatea.

Cînd germanii cereau voluntari, nu se putea şti dacă nu cumva erau chemaţi pentru a fi exterminaţi. Din acest motiv, numeroşi astrologi şi ghicitori profesionişti s-au abţinut să-şi ofere serviciile. Cu toate acestea, s-au oferit mai multe sute de prizonieri, dintre care au fost reţinuţi numai 80, jumătate dintre ei provenind din lagărul „de elită" de la Sachsenhausen.

Patruzeci din cei aleşi au fost instalaţi în locuinţele rezervate invitaţilor, la cartierul general al S.S. de la Wannsee. Ceilalţi, care erau din lagărul Sachsenhausen, avînd lagărul aproape se întorceau noaptea acolo. La sosirea lor la Wannsee, prizonierii au fost instalaţi confortabil şi li s-a pus la dispoziţie tot ce puteau să-şi dorească. „Această afacere a costat o groază de bani", se plîngea Schellenberg în memoriile sale, „pentru că indivizilor respectivi le plăceau hrana bună, vinul şi ţigările".

La 18 august, Himmler a venit să interogheze personal prizonierii. Li se spusese că S.S.-ul voia să cunoască locul unde se afla o importantă personalitate.

Practic, nici un prizonier nu a ştiut să ghicească despre ce personalitate era vorba. Toţi au dat răspunsuri confuze. Dar unii erau la curent cu evenimentele din Italia şi, deşi incapabili să dea informaţii exacte (ducele era atunci prizonier în insula Magdalena), ei au avut grijă să nu vorbească decît de teritoriul italian. Acestora Himmler le-a oferit ţigări.

In după-amiaza aceleiaşi zile, Himmler a selecţionat opt din cei mai dotaţi magicieni şi i-a chemat, pe rînd, în bi-

---

1 Cunoaşterea lucrurilor ascunse, misterioase. (N.T.)

2 Procedeu de a ghici, bazat pe studiul mîinii (forme, linii etc.). (N.T.)

3 Capacitatea de a percepe radiaţii emise de diferite corpuri. (N.T.)

roul lui. Printre ei se aflau un psihiatru care pretindea că putea citi gîndurile, un hipnotizator cunoscut din reprezentațiile date prin Franța, un bătrîn armean ce avea vedenii, doi țigani și trei astrologi profesioniști.

Jean-Jacques Béguin, hipnotizatorul francez, relatează astfel întîlnirea cu șeful S.S.-ului :

„Himmler stătea la un birou între doi ofițeri S.S. pe care nu-i cunoșteam. Unul dintre ei mi-a oferit o țigară și m-a invitat să iau loc pe scaunul din fața biroului. Apoi mi-a pus diferite întrebări despre trecutul și cariera mea. Cînd am enumerat diversele personalități în fața cărora executasem ședințe de hipnotism, Himmler a manifestat un gest de surpriză și satisfacție. Unul din ofițeri m-a întrebat dacă eram evreu. Am spus adevărul și anume că mama mea era evreică. Ofițerul a făcut un gest, care însemna că discuția luase sfîrșit, dar Himmler a intervenit spunîndu-mi : «Dumneata ești francez și pe deasupra și evreu. Nu ne așteptăm să fii național-socialist. De data asta nu vei lucra nici pentru bani, nici pentru glorie, ci pentru viața dumitale. Dacă accepți să colaborezi cu noi, te lăsăm să pleci într-o țară neutră. Știi, presupun, că am puterea să-ți redau libertatea ?».

L-am asigurat că știu, adăugînd, pentru a-l flata, că el poate face tot ceea ce dorește. Toți trei au zîmbit. Avusesem deja, în cursul dimineții, o convorbire de zece minute cu Himmler și cred că mă alesese pentru că eu descoperisem imediat că omul la care se gîndea era Mussolini. Precizasem atunci că nu eram un șarlatan și că nu puteam să-i indic unde se afla ducele decît după ce hipnotizam pe cineva care știa acest lucru, dar nu voia să spună. El a avut aerul că apreciază sinceritatea mea, fără însă a fi satisfăcut. Se gîndea fără îndoială că dacă l-ar fi putut avea în mînă pe omul care cunoștea ascunzătoarea lui Mussolini ar fi dispus de mijloace mai eficace decît cele ale mele ca să-l facă să vorbească. El s-a gîndit cîteva clipe, apoi m-a întrebat dacă aveam ceva presimțiri în legătură cu o întrunire secretă a

unor personalităţi. Il interesau numele, locul şi cînd avea să aibă loc întîlnirea.

«Este imposibil să găsesc răspunsul la această întrebare, am răspuns. Trebuie să cunosc unele date de bază. Nici astrologii nu pot da horoscopul unei persoane fără a cunoaşte data naşterii acesteia.»

Simţisem că experienţa ajunsese într-un impas. Himmler nu avea intenţia să vorbească mai mult. In joc era viaţa mea. Dacă nu mai prezentam interes pentru Himmler, în cel mai bun caz ajungeam în lagăr. De aceea am continuat : «In anumite condiţii aş putea afla care sînt aceste persoane». Himmler a părut că era interesat. «In ce condiţii ?» a întrebat el. «Dacă vorbesc cu cineva care ştie, pot stabili un contact magnetic», am răspuns. Am căutat să mai scot cîte ceva de la el şi mă tot întrebam cine puteau fi misterioasele personalităţi a căror întîlnire avea o asemenea importanţă pentru şeful S.S. Dacă ar fi fost vorba despre prieteni sau aliaţi nu ar fi avut nici un rost ca întîlnirea să fie secretă. Rămîneau inamicii, interni şi externi. Intrucît nu găseam o altă soluţie, am jucat totul pe o carte. I-am cerut lui Himmler să se gîndească cîteva minute numai la persoanele pe care le bănuia şi să se păstreze în încăpere o linişte desăvîrşită. Eu urma să-i spun la cine se gîndea. Primul nume care mi-a venit în minte a fost cel al unui francez, inamicul numărul unu al germanilor şi singura mea speranţă de a fi eliberat. Am aşteptat cîteva secunde pentru ca efectul să fie mai mare, apoi rar, cu o voce tremurată, am rostit : «de Gaulle». Himmler a tresărit. După douăzeci de ani de exercitare a unei asemenea profesii ştiam să trag concluzii din cele mai mici reacţii ale interlocutorului. Eram convins că nimerisem ţinta.“

Surpriza lui Himmler era naturală. Cu cîteva zile mai înainte, de Gaulle fusese una din ţintele *Operaţiei Long Saut*. Un obiectiv care nu fusese abandonat decît provizoriu, în aşteptarea a noi informaţii. Unul din ofiţerii S.S. s-a întors spre Himmler şi, arătîndu-l pe Béguin cu un gest de

dispreț, a spus : „La urma urmei, este francez“. Aceste cuvinte n-au rămas fără ecou în mintea hipnotizatorului. Ele voiau să spună că Béguin nimerise din întîmplare. Fiind francez, era normal să se gîndească la de Gaulle. Deci, a intuit Béguin, toți ceilalți pe care trebuia să-i ghicească nu erau francezi. Dar de Gaulle putea întîlni multe personalități, generali americani sau miniștri sovietici. De data aceasta, Béguin a fost salvat de lipsa lui de informații. Necunoscînd numele unor personalități secundare, Béguin a rostit la întîmplare : „Churchill“. Fața lui Himmler a fost străbătută de un fior. Dar ce alte persoane mai trebuiau să participe la întîlnire ? Béguin știa din ziare că Churchill și Roosevelt se întîlneau adesea. De aceea, a rostit răspicat : „Roosevelt“. Himmler, cu figura destinsă, a privit la cei doi ofițeri S.S., ca și cum s-ar fi așteptat să-i vadă aplaudînd. Dar chinul lui Béguin nu se terminase. Himmler i-a aruncat o privire interogativă. Pentru a cîștiga timp, Béguin s-a întors spre ofițerul interpret spunîndu-i : „Comunicați reichsführerului că dacă se gîndește la altceva nu pot afla“. In încăpere s-a făcut liniște. Cînd a pronunțat „Stalin“, Himmler a sărit din fotoliu strigînd : „Bravo !“.

Béguin n-a mai fost trimis în lagăr, ci într-o încăpere confortabilă cu ferestre zăbrelite. Era ținut la dispoziția Gestapoului.

Hipnotizatorul nu avea să știe niciodată ce soartă i se rezervase, deoarece, la 23 august 1943, a evadat. S.S.-istul care-l păzea în timpul nopții găsea foarte amuzante demonstrațiile hipnotizatorului, iar acesta se străduia să-i arate cît de talentat era. Hipnotizatorul l-a adormit, l-a dezbrăcat, l-a legat, i-a luat cheile și, după ce s-a îmbrăcat cu uniforma S.S., a luat trenul pînă la frontiera elvețiană.

O săptămînă mai tîrziu, o rețea a rezistenței de lîngă Grenoble informa Londra că un prizonier care evadase din Germania deținea informații sigure potrivit cărora germanii se interesau enorm de mult despre data și locul întîlnirii dintre Stalin, Churchill și Roosevelt.

Incă din luna noiembrie 1942, agenții secreți englezi din Teheran se aflau în posesia a ceea ce, în corespondența oficială, ei numeau „documentele Franz Mayr". Cu ajutorul lui Downward, Merser și al altora ei supravegheau permanent întreaga organizație Mayr. Lichidarea rețelei de spionaj germană devenise acum necesară în primul rînd din cauza situației politice din Iran. Aliații erau din ce în ce mai puțin satisfăcuți de atitudinea guvernului din Teheran și, ținînd seama de simpatiile pronaziste ale principalilor politicieni, se temeau de situația paradoxală care s-ar fi creat, dacă un guvern cu simpatii naziste lua ființă într-o țară ocupată de ei. Alegerile parlamentare foarte apropiate făceau ca pericolul să fie iminent. După unele ezitări, americanii au convenit ca englezii să execute operația de curățire a Iranului. Un incident a precipitat declanșarea acțiunii, punînd capăt oricăror ezitări.

Pentru niște chestiuni de bani, Franz Mayr s-a certat cu cel mai bun agent al său, un armean numit Musa. Armeanul era unul din informatorii lui Misbah Ebtehai, dar, nemulțumindu-se doar cu banii primiți de la luptător pentru serviciile aduse, îi informa și pe alții. Musa l-a ajutat pe Mayr să ascundă o valiză în peretele unei case părăsite. El nu știa ce cuprindea valiza, dar bănuia că era vorba de niște documente foarte importante și interesante pentru englezi. Ca atare, într-o noapte a luat valiza și a intrat în legătură directă cu Downward, fără a mai face apel la Ebtehai. Englezul însă nu voia să riște compromiterea bunelor sale relații cu Ebtehai și să-și dezvăluie, în același timp, calitatea de agent față de un informator de mîna a doua. In consecință, l-a sfătuit să se adreseze ambasadei engleze. Intre timp, Musa a început să fie îngrijorat de propria lui îndrăzneală și, brusc, a părăsit Teheranul, ducîndu-se la Ispahan. Acolo, potrivit sfatului dat de Downward, a predat valiza

consulului C. A. Gault. Intre altele, valiza conținea și o listă cu numele ofițerilor iranieni pronaziști, virtuali conspiratori. Contraspionajul iranian a trecut la acțiune și, în noaptea de 14 spre 15 august, Mayr a fost arestat. In zilele următoare au mai fost arestate alte 170 de persoane, în majoritate ofițeri iranieni pronaziști și doar cîțiva agenți germani. Agenții germani, recent sosiți în Iran, reușiseră să scape. Gamotha, care tocmai se întorsese în Iran decorat cu Crucea de fier, și-a reînceput activitatea în favoarea centrului din Wannsee. Acasă la Mayr, s-au găsit și niște însemnări cu privire la Merser. Downward a intervenit și, în cele din urmă, arestarea celui mai bun agent al său a fost împiedicată. Franz Mayr avea obiceiul să facă însemnări, lucru total contraindicat pentru un agent secret! Englezii nu au avut decît să citească aceste însemnări pentru a cunoaște toate legăturile lui. El păstrase pînă și textul mesajelor pe care le trimitea la Berlin și pe care le primea de acolo. Din notele lui Mayr reieșea că Wanda nu fusese de nici un folos în strădaniile acestuia de a ști cît mai multe despre Merser.

In anturajul lui Roosevelt, ca și în cel al lui Churchill, nu erau mai mult de trei sau patru persoane la curent cu chestiunile importante. Fiecare din aceste persoane transmitea informațiile respective unui număr de oameni foarte restrîns, celor care aveau realmente nevoie să le cunoască. Totuși, dacă Canaris și Schellenberg ar fi studiat cu mai multă atenție presa engleză și americană, ar fi putut evita multe cheltuieli și eforturi. Daily Telegraph, de exemplu, părea să știe, încă de la sfîrșitul lunii august, că, la inițiativa lui Stalin, miniștrii afacerilor străine ale celor trei puteri aliate urmau să se reunească pentru a pregăti o întîlnire a celor trei șefi de stat.

La 25 septembrie, Churchill i-a scris lui Stalin că întîlnirea trebuia pregătită de asemenea manieră încît lumea să creadă că urma să aibă loc, de exemplu, la Cairo, în timp ce ea se va ține la Teheran. Totodată, pentru a le fi garantată

securitatea, două brigăzi, una engleză, alta sovietică, urmau să plece în capitala iraniană și să formeze un cordon compact și impermeabil în jurul sectorului înglobînd aerodromul, clădirea în care erau găzduiți cei trei șefi de stat, precum și diverse alte reședințe.

Churchill a propus ca nume de cod pentru Teheran „Cairo 3", iar pentru reuniune „Evrika". Stalin a fost de acord cu această propunere, dar a respins ideea de a concentra trupe la Teheran, măsură care, după opinia lui, ar fi stîrnit curiozități. Era preferabil, spunea el, ca fiecare din șefii de stat să fie escortat de importante forțe ale poliției secrete.

Corespondența șefilor de stat clasată „ultrasecret" era transmisă de aliați, fiind codificată alternativ cu ajutorul codului armatei de uscat și cu cel al marinei. Uneori se cifra prima jumătate cu un cod și restul cu celălalt. Dar serviciilor germane de descifrare nu le trebuiau în general mai mult de cîteva ore pentru a pătrunde tainele unui mesaj. Majoritatea mesajelor schimbate între aliați trecea prin „canalul maritim". Din această cauză, *Kriegsmarine* avea ce intercepta. La rîndul lor, Oficiul de cercetări al lui Goering și Serviciul de interceptare al poștei captau și ele un însemnat număr de mesaje. Pe atunci relațiile acestor organe de interceptare cu Abwehrul erau mult mai bune decît cele cu S.D.-ul.

Spre mijlocul lunii septembrie, Canaris l-a avertizat pe Kaltenbrunner despre eventualitatea unei întîlniri a celor trei șefi de stat la Teheran. Acest fapt impunea luarea unor măsuri. Comandourile destinate *Operației Zeppelin* puteau fi utile în Iran. Oamenii cei mai capabili și mai siguri ai viitoarelor comandouri destinate Iranului, formați la Brandenburg, urmau să fie supuși unui antrenament special, astfel încît să poată executa, pe lîngă misiuni de sabotaj, și atentate în condiții dificile. Pentru aceasta, Kaltenbrunner și Schellenberg au căzut de acord să centralizeze pregătirea teroriștilor în tabăra Abwehrului de la Quenz. Din partea S.D.-ului, de această tabără urma să răspundă Oberg, iar

din partea Abwehrului, Lothar Schoellhorn. Deși avea la activul său o serie de acte de terorism, Schoellhorn nu se așteptase niciodată să fie ales pentru lichidarea celor trei mari șefi de stat. Victimele sale precedente purtau nume mai puțin cunoscute. Mai exact, pentru el nu aveau nici un nume, erau „obiective". Fost boxer mediocru, amator de viață ușoară, el a abandonat orice scrupule, pentru a-și satisface ambițiile. Canaris l-a remarcat prima dată la Horscher, unul dintre cele mai luxoase restaurante din Berlin, unde tînărul dejuna în compania unei actrițe obscure, dar foarte frumoasă. Fără a fi gelos, amiralul a vrut să cunoască cine era însoțitorul femeii cu care el petrecuse în noaptea precedentă. Ținea la aceasta cu atît mai mult cu cît pe femeie o aștepta o misiune importantă : Abwehrul o alesese drept viitoarea metresă a lui Goebbels. (Ministrul propagandei credea că era adorat de femei. Numai Abwehrul știa cît trebuia să cheltuiască statul pentru a-i păstra această iluzie.) Ca și altă dată, cînd își propunea să recruteze un agent, Canaris s-a interesat mai mult de trecutul criminal al lui Schoellhorn decît de cel politic. Nebe, șeful poliției criminale, avea o bună părere despre fostul boxer : fusese implicat în patru cazuri de „accidente" mortale, dar niciodată nu i se putuse dovedi vinovăția. Lui Canaris nu i-a fost greu să înțeleagă ceea ce Nebe bănuise numai : Schoellhorn era „regizorul" unor decese subite din cercurile înalte ale Berlinului. Dispariții regretabile, totdeauna în legătură cu afaceri de succesiune sau de asigurări pentru sume considerabile. Era exact omul de care avea nevoie amiralul : un asasin discret, elegant, inteligent.

Ca și Schellenberg, Canaris avea agenții săi „speciali" care primeau instrucțiuni numai de la el. Tot ceea ce Schoellhorn, Oberg și instructorii din tabăra de pregătire a teroriștilor știau despre misiunea care le revenea se putea rezuma în cîteva fraze : lichidarea pe teritoriul inamic a mai multor personalități politice de prim plan păzite în permanență. Imprejurările fiind imprevizibile trebuiau puse la punct mai multe variante paralele, urmînd ca una dintre ele

să se definitiveze la fața locului și la momentul oportun. Intrucît era posibil ca acțiunea să se desfășoare în Iran, trebuiau formați interpreți care să cunoască limba țării.

La nivelul membrilor comandoului, misiunea a primit un alt nume de cod : *Operația Elefant*, numele de cod inițial fiind rezervat șefilor serviciilor secrete.

Schellenberg avea intenția să angajeze, alături de teroriștii germani și de ghizii iranieni, cîteva detașamente formate din prizonieri de război sovietici îmbrăcați în uniformele lor [1].

Problema care se ridica era următoarea : în ce măsură se putea avea încredere în acești prizonieri sovietici ? După ce criterii trebuiau să fie selecționați dintre sutele de mii de prizonieri, cele cîteva zeci sau sute de oameni îndrăzneți, inteligenți și potrivnici Uniunii Sovietice ? Cum puteau fi controlați odată ajunși în Iran, în contact cu propria lor armată ? Învățămintele *Operației Zeppelin* nu erau deloc liniștitoare. In Iran era suficient ca un singur rus să trădeze pentru a compromite întreaga *Operație Long Saut*. Schellenberg își imagina acțiunea aproximativ în felul următor : se vor alege mai multe sute de prizonieri sovietici care vor fi trimiși în tabere de instrucție. Acolo vor sta un timp printre alți sovietici, agenți verificați ai Gestapoului, care aveau sarcina să aprecieze în ce măsură se putea avea încredere în cei ce urmau să fie parașutați în Iran.

Membrii comandoului trebuiau să ignore total data, locul și ținta operației. Chiar după parașutarea lor în Iran, ofițerii germani nu aveau să le spună decît în ultima clipă

---

1 Operația nu era prima de acest gen. Serviciile secrete germane mai recurseseră la stratagema uniformei inamice. Cînd, în mai 1940, Wehrmachtul s-a năpustit asupra Belgiei și Țărilor de Jos, Alfred Naujocks și-a îmbrăcat comandourile în uniforme de grăniceri belgieni și olandezi. Tot el a organizat și *Operația Himmler* : 150 de germani îmbrăcați în uniforme poloneze (furnizate de Canaris) au simulat un atac împotriva stației de radio Gleiwitz (Silezia de Sus) pentru a oferi lui Hitler un pretext de invadare a Poloniei.

ce se aştepta de la ei. Fiecăruia urma să i se explice numai sarcina lui individuală.

Pentru munca de selecţionare a membrilor comandoului a fost ales un oarecare Vladimir Svarţev, fost ofiţer sovietic. Gestapoul l-a silit să tortureze cîteva zeci de prizonieri sovietici, care apoi au fost trimişi pe front. Mulţi dintre aceştia s-au predat de îndată ce au ajuns în propriile linii de front şi au spus că Svarţev lucra pentru Gestapo. Odată compromis, evident că nu se mai putea întoarce în Uniunea Sovietică.

Svarţev a început activitatea de selecţionare a prizonierilor sovietici destinaţi comandoului din Iran mai întîi în Franţa, unde erau staţionate principalele unităţi ale armatei fantomă a lui Vlasov. Cea mai mare parte a celor 12 divizii ale acestei armate era concentrată în regiunea Biarritz-Arcachon, lîngă Saint-Tropez, şi în cazarma Dumesnil-Périgueux. In aceste garnizoane, Svarţev a reuşit în 20 de zile să recruteze 400 de oameni siguri, gata să moară pentru Hitler şi perfect capabili să îndeplinească misiuni speciale. Cel puţin aşa credea Svarţev. El neglija însă un singur lucru. Ca şi în armată, în lagărele de prizonieri sovietici organizaţiile de partid funcţionau ireproşabil. Responsabilii comunişti din diviziile lui Vlasov au ştiut din primul moment că Svarţev era agent al Gestapoului. Ca urmare, ei au dat sarcină membrilor de partid să intre în număr cît mai mare în unităţile de comando pentru care Svarţev selecta oameni. Membrii de partid urmau să saboteze activitatea comandourilor.

Himmler era ţinut la curent cu cele mai mici detalii ale pregătirilor. La 10 septembrie, el a prezentat lui Hitler, în prezenţa lui Goebbels, un prim raport. Datele conţinute în raport l-au interesat mult pe ministrul propagandei, dar, deşi în principiu îl aproba, avea unele rezerve. Pe vremea aceea, el se gîndea din ce în ce mai mult la posibilitatea încheierii unei păci separate, întrucît îşi dădea seama că Germania nu mai putea cîştiga războiul. Pentru a salva ţara era necesar să se producă un miracol, ca, de pildă, să dis-

pară simultan Roosevelt, Stalin și Churchill sau cel puțin să se încheie o pace separată cu unul din inamici. In ultima vreme, el aducea în discuție soluția păcii separate de fiecare dată cînd îl întîlnea pe Hitler. Era singurul care îndrăznea s-o facă și care căuta o soluție nu împotriva lui Hitler, ci împreună cu el. Dar atîta timp cît Reichul avea o situație atît de grea pe front, problema părea de nerezolvat. Statisticile producției de război americane, bombardarea orașelor germane și situația pe frontul de est erau suficiente pentru a crea o atmosferă sumbră la cartierul general al führerului. Potrivit unui mesaj rostit de Roosevelt în fața Congresului, Statele Unite ale Americii produseseră, numai în primele opt luni ale anului 1943, un total de 52.000 de avioane, 23.000 de tancuri și 40.000 de tunuri. In același mesaj, el declara cu un ton sarcastic că Hitler uitase să doteze „fortăreața Europa" cu un acoperiș.

La 3 septembrie, aliații au debarcat în Calabria și, șase zile mai tîrziu, se aflau la Neapole, pentru ca, ulterior, în cursul aceleiași luni, să ocupe orașele Reggio, Tarente, Salerne, Brindisi, Bari și Foggia. Timp de cîteva săptămîni, reprezentanții lui Eisenhower și ai lui Badoglio au purtat în secret tratative de pace. Generalii italieni făcuseră naveta, sub nasul serviciilor secrete germane, între Roma, Sicilia, Africa de Nord și Lisabona, pentru a semna capitularea necondiționată a Italiei.

Acest eveniment trebuia anunțat, dar, în ultima clipă, italienilor li s-a făcut frică : se temeau că germanii vor ocupa Roma. De aceea, l-au rugat pe Eisenhower să amîne cu cinci zile data proclamării armistițiului. La 8 septembrie 1943, orele 19,45, odată cu toată lumea, luau cunoștință de acest eveniment, ascultînd postul de radio englez, Schellenberg și Canaris.

Hitler nu găsea cuvinte să-și exprime indignarea. Prima măsură pe care a luat-o a fost aceea de a cere ca regele Italiei și Badoglio să-i fie aduși vii sau morți. Evident, era prea tîrziu : cei doi se aflau în drum spre sudul țării, ocupat de aliați.

Jodl, de la cartierul general, a telefonat imediat generalului Kesselring, instalat lîngă Roma, ca să-l întrebe dacă știrea transmisă de radio Londra era adevărată sau nu. Răspunsul a fost că, acolo unde se afla el, nimeni nu știa nimic despre un asemenea eveniment.

Führerul a convocat urgent la cartierul general pe toți colaboratorii săi mai apropiați. El voia să cunoască ce gîndea Himmler despre această situație, precum și părerea lui Goebbels. Himmler a susținut cu tărie că era absolut necesar ca Mussolini să fie eliberat. După părerea lui, un guvern fascist, stabilit în nordul Italiei și condus de duce, putea recîștiga întreaga peninsulă. Din nenorocire, nimeni nu știa unde era ținut închis Mussolini. Himmler l-a asigurat pe Hitler că Otto Skorzeny, în misiune la Roma, avea să rezolve totul cum nu se putea mai bine.

La rîndul lui, Goebbels, pentru a dovedi că el era mai bine informat decît serviciile secrete, i-a comunicat lui Hitler o știre ce, în momentul respectiv, nu mai prezenta nici un interes. Regele Italiei, afirma el, plănuise, cu cîteva zile mai înainte, să-l atragă pe führer la Roma și să-l predea aliaților, în schimbul unor condiții de armistițiu mai puțin severe. Acest plan (probabil inventat de vreun agent al lui Goebbels) nu era cîtuși de puțin de natură să potolească furia lui Hitler. In luna august, el a fost informat că Mussolini se afla la New York, închis într-o cușcă împrumutată de la un circ. Oare aceeași soartă i se hărăzise și lui ? se întreba el. Această întrebare, la care nu și-a putut răspunde, i-a dat însă o idee. Să modifice scopul *Operației Long Saut :* în loc să lichideze pe cei trei șefi de stat, să-i răpească și să-i închidă în niște cuști separate pe care să le expună la Berlin și în alte capitale ocupate. Apreciind umorul acestei idei, Himmler a vrut să spună că dacă asasinarea celor trei prezenta dificultăți extraordinare, răpirea lor în teritoriu inamic ca și transportarea în Germania erau practic imposibile. Și-a amintit însă la timp că nu era momentul să respingă categoric sugestia : acceptînd formal această utopie,

el putea distrage atenția führerului de la eșecul serviciilor sale secrete din Italia.

La 12 septembrie, Otto Skorzeny, în fruntea unei escadrile de 12 avioane — alte patru fuseseră doborîte pe drum — a aterizat pe platoul Gran Sasso, unde carabinierii lui Badoglio îl păzeau pe Mussolini. In cîteva minute, acesta era răpit și transportat la bordul unui minuscul avion de recunoaștere. Cei 150 de gardieni nu au opus practic nici o rezistență. In aceeași seară, ajuns la Viena, Mussolini vorbea la telefon cu Hitler și-și anunța sosirea. Brusc, Hitler a început să vadă viitorul cu alți ochi. Opinia sa despre serviciile secrete, care pînă atunci suferiseră numeroase eșecuri, se schimbă dintr-o dată. Termenul „zweite Waffe“ (arma secundă), după ce figurase numai în jargonul șefilor de secții ai organelor de spionaj, dobîndea dreptul de a fi rostit în fața führerului.

Eliberarea lui Mussolini a creat mitul Skorzeny, agentul pe care presa anglo-saxonă îl califica drept „omul cel mai periculos din Europa“. Schellenberg asista la triumful subordonatului său cu sentimente contradictorii. Pe de o parte era mulțumit că, datorită acestei operații reușite, serviciile secrete pe care le conducea se reabilitaseră în ochii führerului, pe de altă parte însă se temea ca Skorzeny să nu-i ia locul.

Inainte și după această acțiune spectaculoasă, Skorzeny executase sau avea să execute un mare număr de misiuni, unele mai importante decît altele. Astfel, la 20 iulie 1944, după atentatul împotriva lui Hitler, Skorzeny a reușit să împiedice o lovitură de stat. In cursul ultimei mari ofensive germane, el a organizat și condus *Operația Greif*, cînd două mii de germani îmbrăcați în uniforme americane și vorbind limba engleză au provocat o dezordine de nedescris în dispozitivul aliat.

Cînd Himmler a abordat din nou problema *Operației Long Saut*, führerul a spus pe un ton ce nu admitea replică : „Nu există decît un singur om căruia îi poate reuși o asemenea lovitură, Otto Skorzeny“.

Erich Koch, reichskomisarul Ucrainei, şi locţiitorul său, Paul Dargel, erau foarte plictisiţi.

Deşi Kievul era cel mai mare oraş din Ucraina ocupată, germanii instalaseră cartierul lor general în orăşelul Rovno. In calitatea lui şi de gauleiter al Prusiei Orientale, Koch nu era obligat să stea mereu în acest tîrguşor neînsemnat. El pleca adesea la Kiev şi în alte oraşe, dar de îndată ce lipsea din Rovno începeau tulburările. Contrar părerilor lui Dargel, care susţinea că ucrainenii puteau fi domesticiţi cu timpul, Koch cerea să se ia măsuri urgente şi cît mai drastice. La 5 martie 1943, el şi-a convocat toţi colaboratorii pentru a le explica că lucrurile nu mai puteau continua în acelaşi mod. Nepăsarea, atmosfera călduţă în care se complăceau durase prea mult. El l-a citat pe Himmler: „Ceea ce se întîmplă unui rus sau unui ceh nu ne interesează cîtuşi de puţin. Că aceste popoare crapă de foame sau trăiesc confortabil, nu ne priveşte decît în măsura în care avem nevoie de ele ca de nişte sclavi. Populaţia trebuie să muncească, să muncească mai mult... Nu am venit aici să facem pomeni. Sîntem o rasă superioară şi este cazul să ne amintim că din punct de vedere rasial şi biologic, cel mai umil german valorează de o mie de ori mai mult decît oricare ucrainean".

Koch a adăugat că, chiar fără a ţine seama de situaţia de pe front, avea nevoie de soldaţi mai mulţi. Reţeaua de partizani din districtul Rovenskoi trebuia lichidată neîntîrziat, chiar dacă aceasta implica o suspendare a operaţiunilor militare.

Partizanii deveniseră activi încă din vara anului 1942. Acum Koch ştia că partizanii se adunaseră în pădurea Sarnienskie. Desigur, ei se bucurau de ajutorul populaţiei. In afară de aceasta, ei comunicau prin radio cu Moscova, de unde li se trimiteau alimente şi muniţii.

A doua zi, la 6 martie, sub ordinele lui Paul Dargel au început pregătirile. In afară de grupele S.S., la operaţia de curăţire a pădurii Sarnienskie mai participau unităţi ale Wehrmachtului şi Gestapoului. Cîinii unui oarecare Schmidt,

din cadrul cartierului general german din Rovno, aveau să joace un rol important, ceea ce făcea ca dresorul lor să fie foarte mîndru. In aceeaşi seară, el s-a lăudat cu cîinii lui faţă de prietenul său, locotenentul Siebert.

Paul Wilhelm Siebert, rănit de mai multe ori pe front, îşi merita postul liniştit şi comod de „vînător de partizani", care i se dăduse la Rovno. El a manifestat multă atenţie faţă de cele relatate de Schmidt cu privire la cîinii care urmau să fie eroii „vînătorii de partizani".

In noaptea următoare, din apartamentul lui Siebert ieşea Kolia Malenka, îndreptîndu-se prin beznă spre pădurea Sarnienskie, cu misiunea de a preda o scrisoare lui Alexandr Alexandrovici Lukin, comandantul bazei de partizani.

Nikolai Kuzneţov, membru al serviciilor secrete sovietice, devenise ofiţer german, cu numele de Paul Wilhelm Siebert, aproape fără multă osteneală. La început, el venea la Rovno pe furiş, de la cea mai apropiată bază de partizani. Apoi, într-o zi, el a avut ideea de a îmbrăca uniforma unui ofiţer german şi a circulat astfel nestingherit prin oraş.

Kuzneţov era originar din Ural, dintr-un oraş în care exista o colonie de germani, ceea ce îl ajutase să le înveţe din copilărie limba. Serviciile secrete subvenţionaseră studiile sale de inginer. Dar, în acelaşi timp, el făcuse şi o pregătire suplimentară : citise tot felul de cărţi despre Prusia Orientală — de istorie, geografie, despre economia ţării, moravuri şi obiceiuri. El cunoştea „oraşul său natal", Königsberg, cum nu se putea mai bine.

După ce a obţinut certificatul şcolii de spionaj din Leningrad, ar fi trebuit, în mod normal, să fie trimis în Germania. Dar, între timp, izbucnise războiul şi înaintarea rapidă a armatei germane dezorganizase temporar reţelele sovietice.

Kuzneţov a fost repartizat în Ucraina, la partizani. Ţinînd seama de pregătirea lui, şeful rezistenţei şi al serviciilor secrete din Ucraina, Medvediev, l-a însărcinat pe Lukin, comandantul local, să-l introducă în ascuns pe Kuzneţov la Rovno.

Incurajat de succesul primelor sale tentative, Kuznețov a început să vină din ce în ce mai des la Rovno, îmbrăcat în uniformă germană. In cele din urmă, el a adoptat identitatea locotenentului Paul Wilhelm Siebert și, înzestrat cu toate actele, decorațiile și obiectele personale ale acestuia, precum și cu o solidă cunoaștere a trecutului lui, s-a instalat în oraș. Trebuie spus că adevăratul locotenent Siebert fusese capturat de partizani și silit să dea toate amănuntele necesare creării personajului Kuznețov-Siebert.

Noul locotenent Siebert, ca și cel vechi de altfel, era un om vesel, amator de petreceri, juca cărți, cheltuia fără să țină socoteala prea mult. In acest fel, el și-a format repede un larg cerc de prieteni printre ofițerii germani.

In mai multe rînduri, el a reușit să trimită informații prețioase partizanilor, iar scrisoarea pe care o ducea acum Kolia avea să salveze viața a 80 de oameni.

La 13 martie, după o intensă pregătire, germanii au invadat pădurea Sarnienskie. Evident, nu au găsit pe nimeni. Baza fusese mutată în altă parte, imediat ce a fost primit mesajul de la Kuznețov. Noua adresă era pădurea Sumianskie, care avea, în plus, avantajul că se găsea în vecinătatea orășelului Rovno.

Șefii *Operației Long Saut* obținuseră autorizația să convoace în tabăra de antrenament de pe malul lacului Quenz pe orice agent susceptibil de a fi util, indiferent că se afla pe teritoriul Reichului sau în altă parte a lumii. Unul dintre primii oameni la care s-a gîndit Oberg, în acest sens, era Hans Ulrich von Ortel, curajos, inteligent, dar, totodată, vorbăreț, bețiv și instabil. Inainte de război, el lucrase doi ani la Moscova. Deși vorbea limba rusă foarte bine, defectele sale făcuseră să nu fie promovat în funcții importante. In postul pe care-l ocupa în acea vreme, el nu putea pricinui pagube însemnate. La Rovno lucra oarecum ca agent independent. Depinzînd din punct de vedere administrativ de Gestapo, el avea libertatea acțiunilor sale, mergînd adesea la Berlin pentru a-și prezenta rapoartele șefilor. Totuși, von Ortel se plictisea de moarte la Rovno. El făcea

eforturi să descopere în monotonia orășelului sovietic cîteva persoane care să-i mai alunge plictiseala. Nu i-a trebuit însă mult timp și a găsit: locotenentul Paul Wilhelm Siebert alias Nikolai Kuznețov, cu care bea și juca cărți, și Lidia Lisovskaia — o fată care abia împlinise 18 ani, dar care îl servea cu același zel pe Ortel ca și pe Gestapo. Ca toate orașele ocupate, Rovno mișuna de fete pînă la 20 de ani, îndrăgite de germani, detestate de populație și dirijate de serviciile secrete sovietice. In fiecare zi, Kuznețov trimitea la baza de partizani din pădurea Sumianskie cîte un raport conținînd informațiile care îi scăpau vorbărețului von Ortel. In septembrie, după un atentat eșuat al partizanilor împotriva lui Paul Dargel, adjunctul reichskomisarului Koch, aceste rapoarte s-au dovedit a fi foarte prețioase. Partizanii erau dinainte avertizați de fiecare fază a vînătorii de oameni organizată de germani.

Cînd von Ortel a fost brusc chemat la Berlin, era convins că urma să fie pedepsit, dar, spre marea lui surpriză, a văzut că nu Direcția personalului R.S.H.A. îl convocase, ci Biroul VI al lui Schellenberg. Acesta cunoștea deja dosarul omului recomandat de Oberg, dar voia să se convingă personal dacă un alcoolic înveterat cum era von Ortel putea fi sau nu folosit. Din fericire pentru von Ortel, care nu bea niciodată înainte de prînz, întrevederea a avut loc dimineața, astfel încît a făcut o bună impresie.

Oberg, pe care l-a întîlnit după-amiază, nu i-a spus decît strictul necesar. Von Ortel urma să se întoarcă la Rovno și să aștepte să fie chemat pentru a lua parte la o acțiune de comando, probabil în Orientul Apropiat.

Intorcîndu-se la Rovno, von Ortel se simțea în al nouălea cer. De acum înainte nu avea să se mai ocupe cu plictisitoarea vînătoare de partizani, ci urma să plece în lumea largă, spre aventură și glorie. Numai două persoane erau demne să știe cîte ceva din marele său secret. Lidiei i-a spus că va lipsi o perioadă de timp și că, la înapoiere, îi va aduce cîteva „țesături orientale". Iar față de prietenul său Siebert s-a lăudat că fusese desemnat să participe la o misiune de

îndeplinirea căreia depindea viitorul Germaniei. Pentru a-l face pe von Ortel să spună mai mult, întocmai ca în cele mai proaste romane de spionaj, Siebert l-a îmbătat. Incetul cu încetul, limba germanului s-a dezlegat și a amintit printre altele și de faptul că fusese numit adjunctul lui Skorzeny în conducerea acțiunii respective.

In aceeași noapte, curierul lui Kuznețov ducea raportul la baza de partizani, unde Lukin l-a calificat destul de interesant pentru a-l transmite lui Medvediev. La rîndul său, acesta a tras concluzia că germanii pregăteau o acțiune de comando de cea mai mare importanță, în Orientul Apropiat, sub conducerea lui Skorzeny. Raportul a fost trimis, de asemenea, și conducătorilor serviciilor de informații sovietice de la Moscova, cărora nu le-a fost de loc greu să deducă că obiectivul vizat era Teheranul.

Acțiunea se precipită

Atîta timp cît în Iran fusese vorba de protejarea căilor ferate, șeful serviciilor secrete sovietice se mulțumise cu rapoartele primite de la Vertinski, care conducea rețeaua din Teheran. Deoarece însă acum se punea problema asigurării securității lui Stalin, șeful voia să știe mai mult și dintr-o sursă sigură despre situația reală din Iran. Omul pe care serviciile secrete sovietice l-au trimis la Teheran ca să culeagă informațiile necesare se numea Fabian Martiensen. In afară de limba rusă, el vorbea perfect engleza, olandeza, germana și suedeza.

Andrei Vertinski nu era mai bine informat despre ceea ce se pregătea la Teheran decît diplomații englezi, americani sau germani. Moscova îl avertizase, în cîteva rînduri, pe Vertinski, cerîndu-i să „acorde o atenție deosebită“ măsurilor de neutralizare a elementelor suspecte, agenți germani

sau simpatizanţi nazişti, dar el considerase că era vorba de nişte simple apeluri la vigilenţă. Conform ordinelor primite, el a stabilit legături cu partidul Tudeh, creat de un grup de intelectuali şi dezvoltat într-o amplă mişcare de stînga.

Paul Pourbaix, profesor de nataţie, de origină belgiană, devenise principalul informator al rezidentului sovietic. Unul din agenţii lui Vertinski, un rus care vorbea limba franceză, îl întîlnea pe belgian, o dată sau de două ori pe săptămînă, în gara din Teheran. „Deşi îl întîlneam întotdeauna pe acelaşi om, povesteşte Pourbaix, noi trebuia de fiecare dată să repetăm parola stabilită pentru a ne dovedi unul altuia identitatea. Eu trebuia să întreb : «Ai bilet ? Trenurile sînt foarte aglomerate astăzi». El răspundea : «Merg spre nord. Mi-am luat biletul dinainte».

Intr-o zi, socotind că ne cunoaştem prea bine, am suprimat aceste preliminarii pentru a intra direct în subiect. Imediat, rusul mi-a întors spatele şi a plecat. A trebuit să stabilim o altă întîlnire.

Trebuia să-mi întocmesc rapoartele de mînă, în dublu exemplar, şi să depun şi indigoul. Aveam, de asemenea, indicaţia să vorbesc despre mine la persoana a III-a, cu un nume codificat. Impresiile şi părerile personale le prezentam pe o foaie separată."

Excentricul grup Ferguson era foarte cunoscut la Teheran, cel puţin în cercurile cele mai selecte ale spionajului. Toată lumea era convinsă că Ferguson avea în spate o vastă reţea perfect rodată. Poate că americanii simulau intenţionat că erau nişte amatori, ameţiţi de băutură de dimineaţă pînă seara, în scopul de a adormi mai uşor vigilenţa inamicului.

Percy Downward continua să fie îngrijorat de relaţiile Wandei Pollock cu americanul şi banda acestuia. Englezului nu-i venea să creadă că Wanda făcuse cunoştinţă întîmplător, mai întîi cu Franz Mayr, apoi cu Ferguson. Este drept că Teheranul nu ducea lipsă de spioni, dar aceştia nu erau

nici chiar atît de numeroși încît o tînără femeie inofensivă să-i întîlnească numai pe ei.

Merser s-a gîndit să vorbească deschis cu Wanda, s-o întrebe dacă știa cu ce se ocupau noii săi prieteni. Sau ea nu-și dădea seama de nimic, și, în acest caz, nu avea rost s-o mai tulbure, sau Downward avea dreptate.

Wanda își petrecea cea mai mare parte a timpului cu Ida și prietenii ei. De cîteva săptămîni Merser constatase că era supravegheat. La început a crezut că era filat de oamenii lui Downward, întrucît relațiile sale cu Wanda îl făceau suspect. Apoi, verificînd și aflînd că englezii nu-l puseseră sub supraveghere, s-a gîndit că cei care îl filau erau agenții noi sosiți ai S.D.-ului. Percy Downward, mai bine informat, a fost în măsură să-l lămurească. El nu excludea posibilitatea ca Vertinski să fi descoperit cine știe cum legăturile dintre Merser și Abwehr. Faptul că și Wanda era filată putea fi explicat în mai multe feluri : sau sovieticii se interesau pur și simplu de relațiile ei, sau ei știau deja ceva despre Merser și o bănuiau că îi era complice. Situația era cu atît mai neplăcută pentru Merser, cu cît, în ultimele săptămîni, Abwehrul acorda o importanță tot mai mare evenimentelor din Iran. Berlinul cerea informații urgente prin radio. Cu Wanda în casă și cu supravegherea sovieticilor pe cap, problema transmiterii informațiilor prin radio părea greu de rezolvat. Dacă oamenii lui Vertinski aveau să-l demaște se crea o situație care pentru orice serviciu secret constituie cel mai mare coșmar : necesitatea de a proteja un agent dublu împotriva unei organizații aliate fără ca, prin aceasta, să fie compromis față de serviciile secrete pe care le înșală.

La 26 septembrie, Mervyn Wollheim, Khalil Chapat, Ida Kovalska și Wanda Pollock au făcut o excursie la Saxe-Pole Tadjrich, un loc cu priveliști foarte frumoase, la 12 km de Teheran. Pe la ora șase după-amiază, Wanda a plecat singură să se plimbe. La ora opt, prietenii ei au început să se neliniștească. Khalil a întrebat pe toți trecătorii. Un cerșetor

i-a spus că văzuse o femeie cu semnalmentele respective urcîndu-se într-un automobil în tovărășia a trei bărbați.

Vertinski era furios. Această poloneză țipa, plîngea, urla, dar nu vorbea. Tot ce spunea era despre propria ei viață. Necazul mare era că Wanda nu știa realmente nimic. Mai exact, știa atît de puțin încît nu reușea să inventeze nimic. Ea ar fi recunoscut orice numai să se termine interogatoriul. Cum nu citise niciodată o carte de spionaj, nu avea nici cele mai elementare noțiuni în acest domeniu și-și frămînta zadarnic mintea să inventeze ceva.

La ora 11 seara, prietenii Wandei s-au dus s-o caute acasă. Faptul că Wanda nu se înapoiase îl îngrijora și pe Merser, dar el s-a gîndit că nu era bine să anunțe despre acest lucru poliția iraniană. Și-a lăsat vizitatorii în bibliotecă și s-a dus în încăperea alăturată ca să-i telefoneze lui Downward. Acesta i-a răspuns că, dacă Wanda nu înnoptase pe la vreo cabană prin munți, pentru a-și prelungi plimbarea, se afla cu siguranță în mîinile agenților sovietici. Intrucît, potrivit spuselor lui Downward, nici el, nici poliția iraniană nu puteau interveni, Merser i-a cerut englezului să-i spună numele vreunui agent al sovieticilor susceptibil de a fi cumpărat. In acest fel, el a aflat de Paul Pourbaix. Prietenilor Wandei le-a spus că o forță polițienească sovietică semilegală opera în oraș și proceda la arestarea unor persoane suspecte. Au hotărît să treacă la acțiune. A doua zi, dimineața, o femeie suna la ușa profesorului de natație. Cînd acesta a deschis, trei bărbați s-au năpustit din întuneric asupra lui. Afară, într-un automobil, aștepta al patrulea bărbat. Pourbaix a fost împins în mașină și, cîteva ore mai tîrziu, la Merser acasă, începea interogarea lui.

Dificultățile au început abia după ce Pourbaix a spus tot ceea ce știa. Ferguson voia să afle mai mult. El voia nume, adrese, numere de telefon, în sfîrșit, o cooperare activă. Ida și prietenii săi aplicau metoda, atît de bine cunoscută de toate polițiile din lume, a amenințărilor alternate cu promisiuni. In timp ce belgianul se lăsa convins, Ferguson intra în contact cu Misbah Ebtehai. La ora opt seara,

luptătorul se prezenta acasă la Wollheim. Pourbaix ignora adresa „cartierului general“ sovietic, dar cunoștea un număr de telefon, unde putea telefona, în caz de urgență și dacă era absolut necesar. La poliție, Merser n-a avut nevoie decît de cinci minute și de cinci lire pentru a afla cărei adrese îi corespundea numărul de telefon.

Cînd Ferguson a prezentat planul de acțiune pe care-l întocmise, Ebtehai a declarat că era imposibil de executat, ceea ce în limbajul lui însemna că operația costa mulți bani. Cînd i s-au promis 3.000 de lire, luptătorul a acceptat. Era ora două și jumătate noaptea cînd Pourbaix dădea telefon și se exprima potrivit codului convenit : „Fratele meu este grav rănit“. Interlocutorul său i-a cerut să aștepte cîteva clipe. Apoi o altă voce a întrebat : „Este vreun doctor acolo ?“ Pourbaix a răspuns : „Nu este nici un doctor și fratelui meu îi curge mult sînge“. Un timp, nu s-a mai auzit nimic, apoi vocea a răsunat din nou în aparat : „Bine, poți vorbi“. Pourbaix a continuat : „Pierre Petit deține informații de o asemenea importanță încît ar fi necesară o acțiune imediată. El a aflat că agenți germani și complici iranieni complotează, începînd de la miezul nopții, într-o clădire situată la colțul străzilor Firooz și Makhsus. Din nefericire, el a primit foarte tîrziu această informație și nu știe cît timp aceștia vor rămîne acolo. Deocamdată mai sînt încă în clădirea indicată“.

Vocea voia să afle cîți oameni complotau. Pourbaix i-a răspuns că nu știa exact, dar că erau cel puțin treizeci. I s-a cerut să revină cu un telefon peste zece minute. Ordinul care i s-a dat atunci a fost scurt : „Totul este în ordine. Să fii la gară poimîine la ora șase“. Aceasta însemna că trebuia să meargă la întîlnire a doua zi la ora cinci.

Strada Firooz se afla în vestul orașului. Ebtehai alesese această clădire părăsită, deoarece ea avea trei ieșiri, dintre care una subterană. In clipa în care sovieticii au început să lovească în ușa de la intrare, din interior s-a auzit zgomotul unor mobile cu care se baricadau intrările. Din cei 15 oameni ai lui Ebtehai, 12 s-au repezit la ieșirea subterană,

iar trei au rămas să acopere retragerea. Cînd sovieticii au reușit să ocupe toată clădirea, evident că nu au găsit pe nimeni. Informația lui Pourbaix fusese însă exactă. Proba o constituiau armele cu care se trăsese și mai ales „documentele“ în limba germană „găsite“ în încăperea cu pricina.

De îndată ce sovieticii au părăsit reședința lor, Chapat și Wollheim, care stăteau la pîndă, au plecat spre locul unde așteptau ceilalți, adică Ferguson, Merser și Misbah Ebtehai cu șase din oamenii săi. Dintre aceștia numai Ebtehai și un om de-al lui aveau revolvere. Ceilalți erau înarmați cu țevi de plumb și săculeți cilindrici plini cu nisip.

Chapat a apăsat pe butonul soneriei. După cîteva minute s-au auzit pași în interior și cineva a deschis ușa. Chapat care, de cînd începuse să sune, urla astfel încît să fie bine auzit, continua să gesticuleze cu brațul și capul întors într-o anumită direcție. Cel care a deschis ușa a făcut un pas în afară spre a vedea ce se petrecea. N-a apucat însă să vadă ceva, deoarece a fost doborît pe la spate. Intre timp, alți doi sovietici au ieșit atrași de zgomot și au avut soarta primului. Toți trei au fost tîrîți înăuntru și întregul comando a pătruns în clădire. Alte patru persoane s-au predat imediat, fără a opune vreo rezistență. In zece minute au fost scotocite toate încăperile. Merser a insistat ca toți prizonierii să fie eliberați, astfel încît sovieticii să nu poată deduce că Wanda era obiectul acțiunii. Aceasta zăcea în stare de inconștiență într-una din pivnițe.

Auzindu-l pe Merser vorbind în limba germană cu Wanda, unul dintre prizonieri a întrebat :

— Sînteți german ?

Merser n-a știut ce să răspundă. Nu era momentul pentru o conversație. De aceea, s-a mulțumit să nu răspundă și să întrebe :

— Dar dumneata ?

— Sînt sturmbannführerul Oberg. Am venit în Iran de o săptămînă. Am nevoie de ajutor și de o ascunzătoare. Pot conta pe dumneata ?

Wollheim i-a aruncat lui Merser o privire interogativă. Elvețianul n-a ezitat prea mult și a spus :

— Vino cu noi.

Era contrar oricărei logici, fără a mai vorbi de regulile cele mai elementare ale spionajului, ca un om atît de experimentat ca Oberg să-și decline identitatea primului străin pe care-l auzea vorbind limba germană. S-a gîndit probabil că nu avea nimic de pierdut. Se resemnase cu soarta care presupunea că-i fusese hărăzită. Intîmplările din ultimele zile îl convinseseră că superiorii lui nu luaseră nici o măsură de precauție înainte de a-l trimite în Iran, deoarece nu cunoșteau exact situația de acolo.

In cursul primei faze a operației, totul se petrecuse așa cum se prevăzuse. Aproape de Qum, unde fusese parașutat, primirea comandoului fusese perfect organizată. El își găsise imediat legătura, un negustor ambulant iranian, care l-a condus la Teheran. Acolo însă au început necazurile. Biroul lui Schellenberg avea o lungă listă cu locuitori din Teheran, gata, din convingere sau pentru bani, să ascundă și să ajute pe agenții germani. Această listă fusese stabilită pe baza informațiilor culese de Franz Mayr. Roman Gamotha, pe atunci singurul agent al S.D.-ului la Teheran, încercase să informeze Berlinul despre evenimentele survenite în ultimul timp. In urma arestărilor masive, numeroase nume trebuiau șterse de pe listă. Abia la a patra adresă la care s-a prezentat pentru a fi adăpostit, Oberg a primit un răspuns afirmativ. Dar, în mai puțin de 24 de ore, sovieticii au invadat casa, arestîndu-i pe proprietar, familia lui și pe „musafir".

In zorii zilei, Merser se afla în următoarea situație : în afară de aparatul de emisie-recepție, el ascundea un spion german și pe Wanda pe care o zmulsese din mîinile sovieticilor și pe care aceștia aveau s-o caute, în primul rînd, la el.

La ora 11, Merser s-a întîlnit cu Downward la cafeneaua Firdusi și i-a relatat detaliat evenimentele petrecute în cursul nopții precedente. Apoi i-a cerut să-i răspundă la

următoarele întrebări : Era necesar să înceteze relațiile dintre ei și să plece împreună cu Wanda în Elveția ? In caz afirmativ, Downward putea să asigure pînă la plecare securitatea Wandei ? Dacă Merser rămînea totuși la Teheran, ce rol trebuia să joace față de Oberg ? Cu Pourbaix cum urma să se poarte ? Acesta făcuse tot ce putuse pentru ca sovieticii să nu-l bănuiască. In cazul în care sovieticii descopereau trădarea lui Pourbaix, Downward era dispus să-l protejeze și pe belgian ?

Agentul englez l-a ascultat cu atenție pe Merser, aproape fără să-l întrerupă, după care i-a spus : „Eu cred că toate ar fi fost mai simple pentru mine fără dumneata. Este multă vreme de cînd am renunțat să caut să te înțeleg. Dacă ai puțin timp, gîndește-te la complicațiile pe care le-ai creat în ziua în care ai instalat-o la dumneata acasă pe Wanda Pollock. In privința întrebărilor pe care mi le-ai pus, așa cum stau lucrurile, nu pot hotărî singur. Să ne întîlnim la ora șase cînd am să pot să-ți răspund".

Ferguson, căruia îi plăcea să vorbească în termeni de pocher, i-a spus următoarele lui Pourbaix, înainte de întîlnirea acestuia cu sovieticii : „Dumneata nu ai în mînă nici măcar o biată pereche de șeptari. Dar ei nu știu asta, sau, în orice caz, nu pot avea vreo certitudine. Trebuie să joci ca și cum ai avea un careu de ași. Este tot ce poți să faci. Nu ai voie să te comporți ca și cum ai avea cărți bunicele. Este necesar să faci pe grozavul. Dacă nu ești cît se poate de sigur pe dumneata, vor înțelege că i-ai trădat. Trebuie să le creezi impresia că te aștepți la o recompensă mare. Dacă îți dau puțin să te superi și să pretinzi mai mult".

La scurt timp după convorbirea cu Ferguson, Pourbaix s-a întîlnit la gară cu doi oameni. După ce au fost făcute prezentările, legătura sa obișnuită l-a lăsat pe Pourbaix cu celălalt. „Am înțeles, spune Pourbaix, că nu era un sovietic. Imi vorbea pe un ton foarte prietenos, direct. Tocmai de aceea mi s-a părut mai periculos".

Intr-adevăr, Fabian Martiensen era mult mai periculos decît oricare din oamenii lui Vertinski. Dar, deși se înfuri-

ase cumplit aflînd de atacarea rezidenței, Vertinski nu-l bănuise nici o clipă pe belgian. El credea că reședința fusese supravegheată de mai multă vreme și că agenții germani pătrunseseră profitînd de plecarea lor.

Dimpotrivă, Martiensen considera că nu era exclus ca toată operația să fi fost aranjată pentru a-i înșela. Dar nici nu-i trecea prin minte că respectivul comando era german.

Cînd Pourbaix „a aflat“ că raidul sovieticilor „reușise“, el a cerut un plus de 500 de dolari. In acea clipă, Martiensen nu a mai avut nici o suspiciune. Belgianul părea lacom de bani, ceea ce însemna că era sincer.

Ferguson și prietenii săi îl pregătiseră pe Pourbaix să răspundă la toate întrebările posibile. Astfel încît el a fost capabil să-i explice în mod convingător lui Martiensen de unde primise informațiile despre pretinsul complot din strada Firooz, dîndu-i nume și adrese autentice.

Trebuiau luate măsuri de securitate excepționale în vederea întîlnirii celor trei șefi de stat la Teheran. In afară de serviciile de securitate aflate deja în Iran, s-a considerat necesar ca șefii de stat să fie însoțiți de agenți specializați în apărare. In Marea Britanie s-a hotărît ca Churchill să fie însoțit de garda sa condusă de W. H. Thompson. In Statele Unite, pregătirile au căpătat o amploare mai mare : Roosevelt urma să fie flancat de cel puțin 15 membri ai serviciilor secrete. Cît despre Stalin, nici el nu avea să fie expus vreunui risc. In timpul călătoriei, Stalin urma să fie însoțit de generalul Dimitri Vasilievici Arkadiev, comisar al Sovietelor însărcinat cu securitatea statului, iar întreaga operație de protejare a șefului statului sovietic era condusă de însuși șeful serviciilor secrete sovietice și de șeful Secției pentru Orientul Apropiat.

In plus, Krulev, care răspundea nemijlocit de asigurarea securității lui Stalin, a fost trimis cu mult timp înainte la Teheran să pregătească tot ce era necesar pentru a se evita surprizele. In această direcție, metodele lui Vertinski

erau meșteșugărești, dar Krulev l-a învățat cum să pregătească la un eșalon superior o operație preventivă de securitate.

Hotărîrea luată de superiorii lui Downward cu privire la întrebările puse de Merser era dictată de motive bine chibzuite. Serviciile de securitate britanice își dădeau bine seama că arestările efectuate în luna august nu duseseră la încetarea activității agenților germani. Știau, de asemenea, despre parașutarea unor comandouri germane, dar nu reușiseră să le localizeze. Faptul că un ofițer al serviciilor de informații germane cerea protecție unuia dintre agenții englezi constituia o adevărată mană cerească. Un agent de informații serios și inteligent nu crede în noroc, dar cînd acesta i se prezintă, este datoria lui să-l exploateze cît mai bine. Merser a primit deci ordinul să-l găzduiască pe Oberg și să se străduiască să-i cîștige încrederea. Dacă se dovedea a fi util, el putea să-i mărturisească lui Oberg că era agent al Abwehrului. Totodată, Merser trebuia să afle de la Oberg adresa agentului Gamotha, împiedicînd însă întîlnirea lor.

Englezii hotărîseră, de asemenea, s-o apere pe Wanda de sovietici, nu din motive sentimentale, ci pentru că dacă ajungea din nou în mîinile lor, era aproape sigur că ar fi povestit cum fusese eliberată. La rîndul său și Merser trebuia apărat, pentru că, fără îndoială, sovieticii îl trecuseră pe lista suspecților.

Poliția iraniană a fost înștiințată că niște necunoscuți încercaseră să pătrundă cu forța în casa lui Merser. Ca urmare, s-a cerut poliției să pună la dispoziție doi oameni care să asigure zi și noapte paza casei. Ca întărire, Downward a dat și el un om ce asigura permanent din interior paza locuinței elvețianului. Dar Merser nu s-a simțit cu adevărat în siguranță decît atunci cînd Ebtehai i-a trimis să-l apere zi și noapte patru luptători.

Cît despre Pourbaix, acesta urma să se descurce singur, deoarece englezii nu puteau face nimic pentru el.

Winifred Oberg avea impresia că trecuse din iad de-a dreptul în rai. La 24 de ore de la scoaterea lui din reşedinţa sovietică, în timp ce servea un consistent mic dejun, Merser i-a făcut o vizită şi i-a spus :

— Dacă puteţi să-mi faceţi dovada identităţii dumneavoastră, casa mea vă stă la dispoziţie. Dacă nu, voi continua să vă ajut, dar ar fi mai bine să vă căutaţi un alt adăpost.

Cuvintele lui Merser voiau să însemne că prefera mai degrabă să găzduiască un spion decît un german oarecare, lipsit de locuinţă.

— Mi-ar fi uşor să dau numele a o duzină de persoane dispuse să garanteze pentru mine, a replicat Oberg, şi nu oameni fără importanţă. Dar nu pot s-o fac decît dacă îmi găsiţi o modalitate de a lua legătura cu Berlinul, căruia vreau să-i cer dezlegare în acest sens.

— Intr-o jumătate de oră aveţi legătura cu Berlinul, i-a spus Merser cu un ton liniştit germanului rămas stupefiat.

Oberg începea să înţeleagă :

— Aveţi un emiţător ?

— Daţi-mi, vă rog, numele persoanei de la Berlin care poate să-mi dea despre dumneavoastră datele de care am nevoie, a continuat Merser, fără să răspundă la întrebare.

— In regulă. Walter Schellenberg sau Ernst Kaltenbrunner. Este suficient ?

— Perfect, a răspuns Merser ieşind din încăpere.

El a trimis Abwehrului următorul mesaj : „In cursul unui raid la unul din sediile serviciilor secrete sovietice, agenţii mei locali au eliberat un individ care pretinde că este sturmbannführerul Winifred Oberg din subordinea lui Schellenberg şi Kaltenbrunner. Deocamdată, Oberg se află la mine şi îmi solicită ajutorul. Aştept instrucţiuni".

Trei ore mai tîrziu, Merser îi înmîna lui Oberg, fără să comenteze, răspunsul primit de la Berlin : „Persoana în cauză trebuie ajutată în toate felurile posibile şi-i veţi facilita contactul cu noi. O cooperare strînsă cu el şi cu alţii va fi în scurtă vreme necesară într-o acţiune de cea mai mare importanţă".

— Da, înțeleg, a spus Oberg, sînteți de la Abwehr.

Merser a surîs, dar s-a abținut să facă vreun comentariu. Oberg a continuat :

— Nu fiți îngrijorat, între noi nu pot avea loc conflicte. La această operație, Abwehrul și S.D.-ul lucrează alături unul de celălalt. Așa s-a hotărît la nivel înalt.

— Nu prea înțeleg, a replicat Merser sceptic. Nu am primit nici o instrucțiune și nu știu cîtuși de puțin despre ce este vorba. Deci nu văd cum am putea coopera.

— Toți cei de la Berlin nu sînt decît niște birocrați. Eu nu am voie să vă spun nimic. Dar mă gîndesc că, oricum, tot vi se va comunica oficial. După părerea mea, vom avea nevoie mult unul de celălalt. Dați-mi cuvîntul de ofițer că nu veți spune nimic la Berlin despre ceea ce vă voi informa, pînă cînd veți fi informat și dumneavoastră pe cale legală.

— Dat fiind că am ordin să vă ajut, herr sturmbannführer, a spus Merser, vă voi ajuta chiar dacă nu-mi spuneți nimic.

— Am cuvîntul dumneavoastră ? a insistat Oberg.

— Dacă într-adevăr credeți că este mai bine astfel, a opinat în cele din urmă Merser, vă dau cuvîntul că cei de la Berlin nu vor ști niciodată ceea ce îmi spuneți acum.

Și Oberg a început să relateze, nu fără mîndrie, în ce consta sarcina care i se încredințase : „In două-trei luni, cei mai mari șefi de stat inamici se vor întîlni probabil la Teheran sau în orice caz undeva în Orientul Apropiat. Vom ști curînd unde și cînd va avea loc această întîlnire. Din ordinul führerului, ei trebuie lichidați. Armele necesare, comandourile și instrucțiunile detaliate ne vor parveni în timp util".

Merser a făcut o mină sceptică :

— Aici, noi nu sîntem la curent cu nimic. Am agenți infiltrați atît în rîndul englezilor cît și în cel al americanilor care mă informează în permanență. Nu a reieșit pînă acum în nici un fel că s-ar plănui o asemenea întîlnire.

— Führerul știe ce face, l-a asigurat Oberg. Este posibil ca agenții aliați din Teheran să nu știe încă nimic. Dar Schellenberg este sigur că această întîlnire va avea loc și are motive serioase să creadă că la Teheran, și nu în altă parte.

Deși pe Merser cele auzite nu păreau să-l fi convins, a dat asigurări că se putea conta pe el.

Dacă cele două servicii secrete rivale erau gata să coopereze și dacă Schellenberg permitea încetul cu încetul lui Canaris să preia conducerea întregii acțiuni, aceasta se datora faptului că el nu avea o persoană capabilă să pregătească și să execute o asemenea operație. Nu numai Hitler, dar toți cei care participau la pregătirea *Operației Long Saut* nu puteau să nu susțină că „omul cel mai periculos din Europa", Otto Skorzeny, era cel mai indicat s-o transpună în practică. Skorzeny nu avea obiceiul să refuze misiunile care i se dădeau, oricît de periculoase erau. El trecea imediat la îndeplinirea lor. De data aceasta însă, a cerut să i se lase cîteva zile la dispoziție ca să poată studia posibilitățile de realizare a noii sale misiuni. Cel mai mult se temea de trădare. Rețeaua de spionaj sovietică din Elveția, condusă de Sandor Rado și Rudolf Roessler, informa Moscova despre fiecare plan al statului major general german. De unde își procura această rețea asemenea informații ?

In 1967, Skorzeny spunea : „Nu am nici cea mai mică idee cine spiona în statul major general german. După părerea mea, fiecare ofițer de la gradul de colonel în sus, afectat la cartierul general al lui Hitler, cu excepția lui Keitel, Jodl și alți cîțiva, poate fi bănuit. La patruzeci și opt de ore după ce am primit ordin să studiez problema Teheranului, serviciul de ascultare german intercepta un mesaj al unui agent sovietic care avertiza Moscova în acest sens. Cu toate acestea, nu eram descurajat. Dar preferam să știu ce greutăți mă așteptau".

A cerut deci superiorului său, Schellenberg, să obțină anumite informații exacte de la Teheran. Centrul radio de

la Wannsee a adresat un val de întrebări lui Roman Gamotha, singurul agent S.S. în contact direct cu Berlinul. Informaţiile furnizate de acesta au fost de slabă calitate şi Skorzeny a refuzat să-şi asume riscul de a întreprinde o acţiune atît de periculoasă. După refuzul lui Skorzeny, pregătirile *Operaţiei Long Saut* au continuat, totuşi. Himmler, Kaltenbrunner şi Schellenberg s-au străduit să găsească noi soluţii. In cursul unei reuniuni, ei au discutat despre executarea unui bombardament asupra Teheranului de către avioane germane ce urmau să decoleze din Crimeea. Altă dată s-au gîndit să trimită comandoul cu submarinul prin golful Persic. In sfîrşit, au discutat şi despre o lovitură de stat ce urma să fie realizată de iranienii nazişti, în momentul conferinţei celor trei.

In acelaşi timp, reprezentanţii lui Canaris din Suedia şi Elveţia, precum şi cei ai lui Schellenberg din Portugalia şi Spania se străduiau să-i convingă pe aliaţi că o Germanie descotorosită de Hitler putea deveni un interlocutor în negocieri de pace.

Aşa cum s-a descoperit după război, *Operaţia K.N.* fusese pregătită pînă în cele mai mici detalii. Operaţia consta în răpirea lui Hitler şi predarea lui aliaţilor. Ea urma să fie dusă la îndeplinire de S.D., adică de acelaşi organ care pregătea simultan lichidarea lui Roosevelt, Churchill şi Stalin. Pe măsură ce şefii nazişti se convingeau că războiul era pierdut, ei se gîndeau să-şi salveze pielea, fie lichidînd pe şefii statelor inamice, fie vînzîndu-l pe propriul lor şef.

La sfîrşitul lunii octombrie, agenţii lui Himmler ştiau cu certitudine că cei trei mari şefi de stat se vor întîlni la Teheran, în a doua jumătate a lunii noiembrie. Nici de această dată meritul nu revenea vreunui agent german. Elyesa Bazna, alias Cicero, valetul de cameră al ambasadorului britanic la Ankara, Sir Hughe Knatchbull-Hugessen, s-a oferit să furnizeze ataşatului german Ludwig C. Moyzich fotocopii de pe cele mai secrete documente ale serviciilor diplomatice engleze. De o inteligenţă mediocră, dar foarte viclean, Cicero a înţeles că secretele de stat se vindeau bine. Profitînd

de neglijența stăpînului său, el a deschis de mai multe ori seiful și a fotografiat documentele din interior. Cum ambasadorul german la Ankara, von Papen, nu era un debutant în materie de spionaj, el a înțeles importanța afacerii și a cerut imediat la Berlin să se aprobe suma cuprinsă între 15.000 și 20.000 de lire cerută de Cicero pentru fiecare film predat. Banii n-au suscitat nici o problemă, căci S.D.-ul avea destule lire false. Neînțelegeri au fost cu privire la autenticitatea documentelor. Diplomații și spionii germani se temeau de o cursă, fapt care a dat naștere unor interminabile discuții privitoare la valoarea reală a fotocopiilor. Ca urmare, numai o parte a acestora a fost folosită.

In primul pachet livrat de Cicero, un amănunt a atras atenția lui Kaltenbrunner, primul om de la Berlin care vedea fotocopiile. Printre hîrtiile ce purtau pecetea de „ultrasecret", el a găsit notele redactate cu prilejul primelor discuții din cadrul negocierilor de la Moscova privitoare la data și locul întîlnirii dintre Roosevelt, Stalin și Churchill.

La începutul lunii noiembrie, agenții englezi și americani din Teheran nu primiseră încă nici o indicație cu privire la posibilitatea unei conferințe la cel mai înalt nivel în Teheran.

Oberg intrase în legătură radio cu Berlinul și mesajele sale ajungeau la Schellenberg. Merser ignora conținutul acestor mesaje, dar nici nu căuta să-l afle, deoarece Oberg era destul de vorbăreț.

La 6 noiembrie, afacerea a luat o turnură mai serioasă. Oberg a cerut lui Merser să-i facă „un mic serviciu". Fusese anunțat că a doua zi urma să aibă loc o parașutare importantă lîngă Qum. Trebuiau să fie lansate cantități considerabile de arme, în conteinere metalice. Era necesar ca armele să fie aduse la Teheran și ascunse într-un adăpost sigur. Oamenii care aveau să folosească aceste arme urmau să sosească mai tîrziu. Intrucît Oberg nu putea părăsi ascunzătoarea, el l-a rugat pe Merser să se ocupe de problema respectivă. In acest sens, el i-a indicat lui Merser o

adresă a unor agenţi care aveau sarcina să se ocupe de recuperarea conteinerelor cu arme paraşutate şi i-a spus, totodată, şi parola ce trebuia s-o pronunţe ca să i se permită transportarea lor şi primirea unei sume mari de bani.

Downward a fost încîntat. Intr-adevăr, nu era puţin lucru să cunoşti locul unde soseau majoritatea agenţilor şi materialul trimis de germani în Iran.

Examinînd conteinerele, englezii au descoperit, în afară de obişnuitele pistolete *Mann* şi *Lüger*, de carabinele *G 41* şi *Siminov*, de automatele *Sten* şi *M.P.43*, peste 100 de grenade tip *Gamon*. In total, armament complet pentru circa 100 de oameni.

Fabricate în S.U.A., grenadele *Gamon* erau de fapt mici bombe cu plastic, adică arma ideală pentru asasinate politice. Şi nu mică a fost surpriza englezilor cînd au văzut că grenadele respective, pe care ei le paraşutaseră rezistenţilor francezi, ajunseseră, prin nu se ştie ce împrejurări, în mîinile germanilor. Printre numeroasele avantaje, grenada *Gamon* oferea şi pe acela al unei greutăţi şi volum reduse. Ea putea fi transportată în buzunarul unui pantalon şi nu cîntărea decît 200 de grame. Totodată, putea fi reglată pentru a exploda cu întîrziere. Expedierea la Teheran a unui material atît de perfecţionat dovedea că Oberg avusese dreptate cînd vorbise despre importanţa acţiunii.

Experţii britanici au trecut la acţiune. Muniţiile au fost înlocuite cu cartuşe oarbe, iar grenadele au fost făcute inofensive.

Ultimul act

La începutul lunii noiembrie, presa mondială a început să anunţe ştiri despre o iminentă conferinţă. La 13 noiembrie, corespondentul din Cairo al agenţiei United Press International transmitea la New York următoarea telegramă :

„Hotelul Mena House de lîngă piramide va fi închis în curînd pentru public, în vederea convorbirilor la cel mai înalt nivel care se vor ține probabil la Cairo". Șocat de această indiscreție, Price, șeful cenzurii americane, a protestat : „După părerea mea, Berlinul știe prea multe lucruri. Propun deci, în interesul securității, modificarea planurilor elaborate".

In drum spre Teheran, președintele Roosevelt a aterizat la Cairo, în dimineața zilei de 22 noiembrie. La o oră de la aterizare, adică la 10 h 35, agenții locali ai lui Schellenberg avertizau centrul din Ankara. La Wannsee știrea a ajuns la 14 h 40.

Schellenberg, Kaltenbrunner, Canaris și Freytag-Loringhoven s-au întrunit la orele 19. La sfîrșitul dezbaterilor, ei i-au înștiințat pe Himmler și pe Keitel cu concluziile la care ajunseseră și, după ce au obținut acordul acestora, au transmis instrucțiunile ce se impuneau.

In acel moment, majoritatea oamenilor desemnați pentru misiunea de la Teheran se aflau deja în Crimeea. Plecarea lor în Iran fusese lăsată pentru ultima clipă. Cu cît șederea lor în capitala Iranului era mai scurtă, cu atît riscul de a fi identificați și arestați era mai mic.

Berlinul era mulțumit de pregătirile făcute de Oberg — ajutat de Merser — raportate prin radio. Grosul armelor se aflau la locul lor. Totul era pregătit și se aștepta numai sosirea celor 40 de oameni care alcătuiau comandoul terorist. Cît despre comandoul rus recrutat din armata lui Vlasov, acesta primise niște instrucțiuni speciale.

La *Operația Long Saut* trebuiau să participe asasini profesioniști, criminali, agenți dubli, aventurieri, trădători de diverse naționalități, oameni fără nici un fel de scrupule.

Reprezentantul personal al lui Roosevelt, Patrick J. Hurley, a sosit la Teheran cu cîteva zile înainte de sosirea președintelui pentru a verifica măsurile de siguranță luate. Reilly, șeful gărzii personale a președintelui și oamenii săi se aflau deja în capitala iraniană. Una din importantele pro-

bleme care apăruseră era aceea a reședinței lui Roosevelt. In timp ce ambasada Uniunii Sovietice era vecină cu ambasada Marii Britanii, ambasada Statelor Unite se afla la o distanță apreciabilă de acestea. Frecventele deplasări ale șefului statului american însemnau un risc considerabil în plus față de cele deja existente.

In cele din urmă, cu o săptămînă înainte de deschiderea conferinței, aliații au socotit necesar să anunțe despre aceasta guvernul țării care avea să-i găzduiască. La 20 noiembrie, însărcinatul cu afaceri sovietic, Maximov, a telefonat primului ministru iranian și l-a anunțat de sosirea iluștrilor oaspeți.

Autoritățile iraniene nu ignorau faptul că fuseseră parașutați teroriști germani pe teritoriul țării. Ele apreciau că asasinarea celor trei șefi de stat la Teheran nu ar fi servit în nici un caz intereselor Iranului. Ca urmare, au fost întreprinse o serie de măsuri menite să împiedice acțiunea teroriștilor. S-a hotărît închiderea tuturor frontierelor pe tot timpul conferinței. Au fost suspendate comunicațiile telefonice, telegrafice și poștale cu străinătatea. Cu excepția transporturilor care asigurau aprovizionarea cu hrană a capitalei, au fost întrerupte toate legăturile rutiere și feroviare cu Teheranul. De asemenea, numai avioanele militare și cele ale aliaților mai aveau dreptul să survoleze teritoriul iranian.

Numai că parașutiștii germani nu se foloseau de aerodromurile iraniene și nici nu se adresau poștei pentru transmiterea mesajelor lor către Berlin.

Intre 22 și 27 noiembrie, șase grupuri de parașutiști au fost lansate lîngă Qum. Alte opt unități, lansate în împrejurimile localității Qazvin, erau comandate de Svarțev și purtau uniforme sovietice. Din cei 60 de oameni ai acestor unități, numai patru erau germani, restul fiind prizonieri sovietici. Ei urmau să se amestece cu trupele de ocupație sovietice și, în acest fel, să ajungă la Teheran. Dar membrii de partid, care intraseră în comando pentru a-l sabota, au informat comandamentul sovietic și comandoul lui Svarțev a fost neutralizat. In schimb, teroriștii parașutați lîngă Qum

au ajuns la Teheran, unde Oberg și Merser s-au ocupat de găzduirea lor.

Incă de la sosire, teroriştii germani au fost luați în supraveghere de către serviciile secrete britanice. Ei nu au fost făcuți inofensivi de la început pentru că se mai aştepta sosirea unui grup. Pe de altă parte, orice măsură luată în grabă putea compromite acțiunea : dacă Berlinul avea oarecari bănuieli putea parașuta noi grupuri în alte regiuni. Şi cine putea avea certitudinea că aceste noi grupuri aveau să fie descoperite în timp util?

Parașutiștii germani au fost ascunși cîte doi sau trei la un loc în casele unor iranieni „siguri". Lothar Schoellhorn a fost găzduit, alături de Oberg, la Merser. Alți doi parașutiști germani au fost găzduiți la Wollheim și așa mai departe.

Lichidarea totală a conspirației ar fi fost extrem de simplă dacă nu s-ar fi ivit un accident stupid. Şase parașutiști germani, neaterizînd la locul stabilit, nu se putuseră întîlni cu cei însărcinați să-i întîmpine. Aceștia făceau parte din grupul sturmbannführerului Rudolf von Holten-Pflug. Ei fuseseră văzuți în zona Qum, în drum spre Teheran, dar nu-și semnalaseră sosirea în capitală. Din grup făcea parte și un iranian care trebuia să le servească drept ghid și interpret. Pierduți în mijlocul unei armate inamice, șase oameni nu însemnau mare lucru, dar dacă nu erau reperați la timp, puteau pune la cale un atentat. Era absolut necesar să se descopere legăturile lor la Teheran, dacă acestea aveau sau nu posibilitatea să intre în posesia unor informații despre sosirea celor trei șefi de stat, deplasările lor prin oraș etc. Or, la 27 noiembrie, la trei zile după parașutarea lor, nimeni nu era în măsură să dea vreo informație despre ei. Holten-Pflug și oamenii săi cauzau lui Downward mai multe griji decît toți ceilalți teroriști la un loc. El era obligat să amîne arestarea acestora pînă la descoperirea celorlalți șase. Serviciile secrete britanice sperau ca, mai devreme sau mai tîrziu, Holten-Pflug să încerce să ia legătura cu șefii lui, Oberg și Schoellhorn.

Reilly, care cunoștea de existența celor șase teroriști și care răspundea personal de viața lui Roosevelt, era extrem de îngrijorat și se întreba dacă nu cumva trebuia să facă ceva pentru a-l opri să mai iasă pe străzile Teheranului. Chiar și un cordon dublu de soldați ar fi fost inofensiv pentru șase teroriști fanatici.

Autoritățile iraniene, luînd măsuri de siguranță, n-au făcut decît să sporească pericolul, întrucît și un copil ar fi dedus pe unde aveau să treacă personalitățile ce erau protejate.

Iată cum descrie Churchill în volumul său de „Memorii" modul cum a sosit la Teheran, la 27 noiembrie : „Imi era greu să aprob măsurile luate în vederea primirii și apărării mele. Ambasadorul m-a întîmpinat la aeroport și am plecat împreună cu mașina lui. La intrarea în oraș, șoseaua era străjuită de o parte și de alta, pe o distanță de cel puțin 4 km, de călăreți ai armatei iraniene. Oricine își putea da seama că pe acolo va trece o personalitate importantă. La distanța la care erau dispuși călăreții (50 de metri unul de altul), în caz că era necesar, nu s-ar fi putut împiedica vreo încercare de atentat. O mașină a poliției mergea înaintea noastră la o sută de metri distanță. Printre călăreți se îngrămădeau grupuri compacte de cetățeni iranieni. Nu am văzut nici un polițist. In centrul orașului mulțimea se așezase pe patru sau cinci rînduri. Oamenii păreau prietenoși, dar rezervați. Ei înaintaseră pe șosea pînă la cîțiva pași de mașină. Practic nu exista nici un fel de protecție împotriva a 2—3 oameni hotărîți și înarmați cu revolvere și grenade. La intersecția de lîngă ambasadă a trebuit să așteptăm 3—4 minute, din cauza unei încurcături de circulație. In acele clipe, orice era posibil. Totuși, nu s-a întîmplat nimic".

Nici nu se putea întîmpla, deoarece instrucțiunile lui Schellenberg erau clare : nici o acțiune în momentul sosirii, atîta timp cît cei trei oameni de stat nu erau împreună. Dacă se reușea lichidarea unuia, ceilalți doi ar fi fost de asemenea manieră apărați, încît lichidarea lor ar fi devenit practic imposibilă. Se punea problema lichidării simultane a ce-

lor trei în cursul conferinţei. Numai în cazul în care această misiune s-ar fi dovedit a fi irealizabilă, urmau să fie încercate atentate separate, în ultimul moment, adică înaintea plecării.

A doua zi, Stalin l-a prevenit pe ambasadorul Harriman despre pericolul pe care-l prezentau permanentele deplasări ale lui Roosevelt prin Teheran, de la reşedinţa sa la locul de desfăşurare a conferinţei, şi i-a transmis preşedintelui american invitaţia de a-şi stabili reşedinţa în ambasada sovietică. La ora trei după-amiază, totul era pregătit pentru schimbarea reşedinţei. Un cordon dublu de soldaţi fusese instalat de-a lungul străzii care lega ambasada Statelor Unite ale Americii de ambasada Uniunii Sovietice. Jeep-uri înţesate de militari înarmaţi precedau şi urmau maşina prezidenţială, în care însă nu se afla decît un anume Bob Holmes, ofiţer din serviciile secrete ale Casei Albe. Roosevelt a părăsit ambasada ieşind pe o uşă dosnică şi a ajuns pe un alt drum la ambasada sovietică, fără ca cineva să fi remarcat trecerea lui.

Stalin i-a cedat lui Roosevelt clădirea principală a ambasadei pe care o renovase, o modificase şi o înfrumuseţase cu cîteva zile mai înainte, special pentru oaspetele american.

In ziua în care începea conferinţa, Rudolf von Holten-Pflug era la curent cu tot ceea ce se petrecuse la Teheran. Gorechi, interpretul său iranian, dispunea de legături importante în capitală. El fusese de două ori în Teheran şi obţinuse toate informaţiile necesare privitoare la măsurile de securitate întreprinse, sosirea celor trei şefi de stat şi deplasările acestora prin oraş. Gorechi era unul din oamenii cei mai influenţi printre politicienii kashghezi. In cei trei ani petrecuţi de el în Germania învăţase bine limba germană şi începuse să vadă Iranul ca făcînd parte dintr-o federaţie fascistă.

Ca toţi şefii comandourilor germane, Holten-Pflug avea o listă cu adrese în Teheran, unde putea găsi un adăpost sigur. Dar Gorechi considera suspectă această listă. Cele două

vizite ale sale în Teheran îi confirmaseră bănuielile. Legăturile sale l-au informat că toate aceste case erau supravegheate.

De aceea, Gorechi l-a sfătuit pe Holten-Pflug să acționeze independent, fără a mai lua legătura cu celelalte comandouri. El l-a sfătuit să apeleze la mișcarea *Melliyun*, pronazistă, care dispunea de oameni experimentați în acțiuni violente. Vorbind astfel, Gorechi se gîndea, evident, în primul rînd la luptătorii profesioniști. Dar, din nefericire, prietenii lui, cu care lucrase odinioară, acum erau prea bătrîni pentru acest gen de acțiuni. Totuși, legăturile sale i-au promis că, chiar în cursul nopții următoare, îi vor prezenta pe cineva capabil să facă rost de oricîți asemenea oameni, cu condiția să fie plătit convenabil.

In cursul nopții, cînd Gorechi și Holten-Pflug și-au expus planul și au numit persoanele care trebuiau asasinate, omul din fața lor, care nu era altul decît Misbah Ebtehai, a ezitat să se angajeze într-o asemenea acțiune. El își cunoștea limitele și posibilitățile. Nu avea nici cea mai mică ambiție politică, iar postul pe care i-l promitea Gorechi — șef al poliției în Iranul nazist de mîine — nu-l tenta cîtuși de puțin. Spre deosebire de politicienii iranieni și de ofițerii germani, acest om fără carte intuia cu certitudine, deși frontul se afla la mii de kilometri depărtare, că germanii aveau să piardă războiul. El a cerut 24 de ore răgaz pentru a vedea dacă putea găsi oamenii necesari. Luptătorul știa că în Teheran se aflau ascunși numeroși agenți germani și nu înțelegea de ce noii veniți nu luau legătura cu aceștia. Gorechi i-a explicat că adresele la care se ascunseseră respectivii erau supravegheate de englezi.

Ebtehai a reflectat la această ultimă explicație a lui Gorechi, dar n-a dat nici un răspuns și a plecat să se culce. Știa că noaptea era un sfetnic bun. Ea avea să-l ajute să rezolve această problemă grea : cui să-i vîndă pe germani ? Oricine din cei pe care-i slujea i-ar fi fost recunoscător dacă îi preda pe atentatorii la viața celor trei șefi de stat.

Dacă în cursul ultimelor zile Ferguson ar fi băut mai puțin, ar fi acționat fără îndoială altfel. In clipele sale de luciditate era capabil să gîndească. Așa însă...

Aflînd de la Ebtehai că în Teheran se ascundea un nou comando german pe care englezii nu-l descoperiseră încă, Ferguson a simțit că venise și vremea lui. Prietenii săi, mai puțin amețiți de băutură, au încercat să-l convingă că nu existau decît două soluții : sau să-l informeze pe Merser și să ceară ajutorul britanicilor, sau să raporteze legăturii sale de la ambasada americană care să ia măsurile cuvenite. Dar Ferguson ținea cu orice preț să lichideze acest comando fără nici un ajutor oficial. Dacă cei șase oameni erau luați prin surprindere, susținea el, puteau fi ușor capturați.

Ebtehai cerea 20.000 de dolari, în schimbul predării germanilor legați fedeleș. Ferguson era conștient că nu va reuși să procure o asemenea sumă decît împrumutînd-o de la Merser sau de la ambasadă. Iși făcuse însă un alt plan : să-i lase lui Ebtehai impresia că se străduia să procure banii pînă cînd afla de la el adresa la care se ascundeau teroriștii germani. Impreună cu prietenii săi urma să-i aresteze, fără a mai recurge la ajutorul luptătorului și, evident, economisind cei 20.000 de dolari. Numai că Ebtehai nu era dintre aceia care puteau fi duși de nas. Ferguson i-a spus că abia peste cîteva zile avea să fie în posesia banilor ceruți, iar luptătorul s-a angajat să-i împiedice pe germani să părăsească ascunzătoarea și să treacă la acțiune în următoarele zile. Lui Ferguson nu-i mai rămînea decît o singură speranță : să intre în posesia adresei, înainte de expirarea termenului.

Pînă la 29 noiembrie, agenții germani, ascunși la adresele furnizate de Merser, au ignorat faptul că cei trei șefi de stat se aflău la Teheran și că conferința era în toi. In acea seară însă, Oberg a primit de la Berlin un mesaj îngrijorător. Agenții lui Schellenberg din Cairo transmiseseră prin Ankara informația că Roosevelt și Churchill părăsiseră de două zile capitala egipteană și că probabil se aflau la Teheran. Schellenberg voia să știe ce se petrecea în Iran și care erau intențiile de acțiune ale comandourilor. Oberg și Scho-

ellhorn au hotărît să discute cu Merser. Deşi aveau încredere în elveţian, ei voiau să verifice ştirile primite de la Berlin. Dacă într-adevăr Roosevelt şi Churchill se aflau la Teheran, se punea întrebarea de ce agenţii lui Merser nu spuseseră nimic.

Ernst Merser a declarat, cu o voce sigură, că informaţia dată de Berlin era falsă. Dacă şefii statelor aliate ar fi sosit la Teheran ar fi fost informat asupra acestui fapt. El a emis ideea posibilităţii schimbării locului de întîlnire sau a amînării ei. Acestea fiind spuse, dacă colegii lui aveau cea mai mică îndoială cu privire la eficienţa reţelei sale locale, nimic nu-i împiedica să meargă în oraş şi să verifice ei înşişi faptele. Evident că atît Oberg cît şi Schoellhorn nu doreau acest lucru. Ca urmare, ei au hotărît să trimită la Berlin informaţiile date de Merser şi să ceară noi instrucţiuni.

Legătura radio directă între oaspeţii lui Merser şi Berlin îl îngrijora pe Downward. Ce s-ar fi întîmplat dacă Berlinul le comunica în mod categoric prezenţa la Teheran a viitoarelor lor victime ? Şi Gamotha dispunea de un aparat de emisie-recepţie. Deşi nimeni nu ştia unde se ascundea, el putea să aibă informatori în oraş şi, în acest fel, să fie în măsură să informeze Berlinul.

Cît despre ultimul comando paraşutat, nu i se dăduse încă de urmă. Oberg a avut grijă să anunţe Berlinul că nu a reuşit să ia contact cu acest grup. Faptul că Berlinul nu a putut să-i dea nici o indicaţie dovedea că respectivul comando nu avea aparat de radio emisie-recepţie.

Dar prezenţa celor şase terorişti care se plimbau liberi pe străzile Teheranului nu era deloc liniştitoare.

Au fost dublate santinelele în jurul casei lui Merser. In cazul în care cei doi germani, ca urmare a altor mesaje primite de la Berlin, îşi pierdeau încrederea în gazda lor, ei trebuiau cu orice preţ împiedicaţi să plece.

In seara zilei de 29 noiembrie, Misbah Ebtehai s-a dus acasă la Ferguson. Americanul se afla în aceeaşi situaţie : avea planuri în cap, dar buzunarele îi erau goale. La insistenţele prietenilor săi, el a acceptat ca a doua zi să apeleze

la ajutorul ambasadei pentru a obține suma de bani cerută de luptător. In cursul conversației cu Ebtehai, Ferguson a căutat prin toate mijloacele să afle de la interlocutorul său locul unde erau ascunși germanii. Dar iranianul era prea viclean ca să lase să-i scape cel mai mic indiciu.

Ferguson nu avea însă nici cea mai mică intenție de a se adresa superiorilor săi de la ambasadă. El prefera să-i ceară lui Merser cei 20.000 de dolari. A doua zi, elvețianul i-a promis că-i va putea procura suma necesară, dacă i se vorbea în detaliu despre acțiunea respectivă. Merser considera că dacă refuza să-l ajute pe american risca să piardă unica ocazie de a-i captura pe germani. „Voi procura banii deseară, a declarat el. Dar doresc să-i înmînez personal informatorului. Ne întîlnim la ora 22,00, la Wollheim acasă".

După plecarea lui Ferguson, Merser a telefonat la bancă pentru bani, apoi lui Downward. Acesta a cerut superiorilor săi aprobarea de a acționa.

Incepînd de la ora 22,00, un număr de 20 de membri ai serviciilor secrete britanice și 150 de oameni ai poliției militare erau instalați în dispozitiv de supraveghere, în raza locuinței lui Wollheim. Ei trebuiau să urmărească acțiunea de la distanță, intervenind cu promptitudine, la nevoie.

Din ce în ce mai energic, centrala radio din Wannsee cerea lui Oberg să ia măsurile corespunzătoare. In zadar sturmbannführerul afirma și repeta că la Teheran nu se petrecea nimic deosebit ; Berlinul susținea contrariul.

In seara de 30 noiembrie, Oberg și Schoellhorn l-au anunțat pe Merser că erau obligați să treacă la acțiune. Inainte de toate, ei voiau să ia legătura cu germanii ascunși la diferite adrese, deoarece era foarte probabil ca aceștia să știe mai multe. Chiar și în caz contrar, tot trebuia întreprins ceva. Nu puteau rămîne la infinit în ascunzători. Merser a promis că a doua zi va aduna pe toți agenții germani, dar i-a prevenit pe Oberg și pe Schoellhorn că o asemenea acțiune comporta riscuri considerabile. Merser putea dispune de patru mașini cu care să-i transporte pe toți teroristii pînă la locuința lui, în mod discret între orele 2,00 și 3,00 după-

amiaza, a doua zi. In ziua respectivă, la ora 3,30, putea începe şedinţa în pivniţa imobilului.

Downward, împreună cu care examinase situaţia, spera ca grupul lui Holten-Pflug să fie capturat încă în cursul acelei nopţi urmînd ca, a doua zi, să fie arestaţi toţi agenţii germani. Englezul se opunea însă ca aceștia să se reunească la Merser acasă. Locul nu se preta la acţiunea de arestare a peste 30 de oameni înarmaţi. Era o operaţie extrem de complicată și de periculoasă. Ca urmare, el a propus un alt plan : mașinile aveau să transporte fiecare cîte cel mult trei teroriști deodată direct la poliţia militară. Simultan, Oberg și Schoellhorn urmau să fie arestaţi în casa lui Merser. Potrivit acestui plan, în ziua de 1 decembrie nici un agent nu trebuia să mai fie în stare de libertate la Teheran.

Din clipa în care l-a informat pe Ferguson despre sosirea comandoului german, Ebtehai și-a dat seama că era ceva suspect în atitudinea americanului. Acesta insista prea mult să afle adresa la care se ascundeau oamenii lui Holten-Pflug. In consecinţă, iranianul a pregătit operaţia cu maximum de grijă și precauţie. Cînd, în ultima zi a lunii noiembrie, s-a prezentat la întîlnirea cu Ferguson, el a cerut de la început să vadă banii.

Descoperind cine era informatorul lui Ferguson, Merser cu greu și-a putut stăpîni mînia. Cum Ebtehai îl informa și pe Downward, totul s-ar fi putut aranja fără a mai fi amestecat americanul, dar acum era prea tîrziu.

Misbah Ebtehai a primit cei 20.000 de dolari și și-a expus planul pe care toţi l-au apreciat ca fiind posibil de realizat.

La ora 22,00, fratele lui Ebtehai, doi veri ai săi și încă 16 oameni au sosit în strada Abassi, în partea de sud a orașului. Aci au intrat în imobilul în care erau ascunşi Holten-Pflug și oamenii săi. După ce au imobilizat familia proprietarului, iranienii s-au năpustit asupra teroriștilor. Aceștia, luaţi prin surprindere, n-au opus nici cea mai mică rezis-

tență. La început, au crezut chiar că noii veniți erau niște amici. Cînd și-au dat seama de eroare era prea tîrziu. Fratele lui Ebtehai i-a legat fedeleș pe teroriști, a lăsat pe doi din oamenii lui să-i păzească și s-a dus să-i anunțe pe americani să vină să și-i ia.

Tocmai în momentul cînd Ebtehai junior și oamenii săi părăseau imobilul, Gorechi, care nu se afla printre prizonieri și a cărui lipsă nu a fost remarcată de „asediatori", se întorcea acasă dintr-o misiune. Ebtehai junior îl confundase pe un iranian, aflat în momentul acela printre teroriștii germani, cu Gorechi. De cum s-a apropiat de imobil, lui Gorechi i s-a părut că aci se petrecea ceva suspect. Ca urmare, a luat toate măsurile de precauție și cei care fuseseră însărcinați cu paza prizonierilor au fost luați prin surprindere. Ei au fost uciși cu două focuri de revolver și Gorechi i-a eliberat pe prizonieri. Cînd Downward a luat cunoștință de cele întîmplate a ordonat arestarea imediată a lui Ferguson, Wollheim, Chapat, Ebtehai junior și, bineînțeles, Misbah Ebtehai. Lui Merser i s-a ordonat să aștepte acasă noi instrucțiuni. In cursul nopții, Downward cu oamenii săi i-au arestat pe toți agenții germani ale căror ascunzători le cunoșteau. Aproape peste tot operația s-a petrecut fără incidente. In două rînduri însă au trebuit să uzeze de arme, ceea ce a dus la omorîrea unui german și la rănirea altor doi.

Lansînd o acțiune paralelă, cu începere de la ora trei dimineața, serviciile speciale engleze și americane au întreprins o vastă acțiune de scotocire a caselor iranienilor suspecți din Teheran. In zadar, căci nu s-a putut da de urma comandoului lui Holten-Pflug.

Gorechi se așteptase la aceasta. El și teroriștii germani salvați, după ce au părăsit strada Abassi, s-au dus direct la comisariatul de poliție cel mai apropiat. Ofițerul de serviciu, locotenentul Sadraq Movaqqar, era un partizan al mișcării *Melliyun* și prieten intim al lui Gorechi. In schimbul a 5000 de lire, false bineînțeles, el s-a declarat de acord să le ofere adăpost în beciurile comisariatului de poliție.

A doua zi dimineața, cînd i-a venit schimbul, Sadraq Movaqqar i-a dus pe fugari la el acasă, unde le-a oferit găzduire, în schimbul sumei de 2000 de lire pe zi.

Teroriștii germani erau convinși că fuseseră trădați de proprietarul casei care le oferise adăpost și că acesta lucra pentru poliția militară britanică. Ei nu-i cunoșteau pe fratele lui Misbah Ebtehai și nici pe ceilalți oameni care îi atacaseră. De asemenea, întrucît luptătorul nu apăruse la locul faptei, Gorechi nu l-a suspectat în nici un fel. Mai mult, el s-a gîndit să-i ceară sprijinul. Prin intermediul lui Sadraq Movaqqar, ei erau la curent cu toate mișcările celor trei șefi de stat prin Teheran : reședințele, orarul și deplasările prin oraș, măsurile de protecție luate etc.

Sectorul în care se aflau ambasada sovietică și cea britanică fusese transformat într-o adevărată fortăreață. Gărzi ale N.K.V.D.-ului înarmate cu arme automate, detașamente engleze și vehicule blindate înconjurau în permanență clădirile ambasadelor.

Inițial se plănuise introducerea în cele două ambasade a unor bombe care să explodeze în prezența celor trei șefi de stat sau otrăvirea alimentelor procurate din Teheran. Dar sovieticii, ca și englezi, cumpărau foarte puțin din oraș și examinau mărfurile cu atîta grijă, încît Gorechi a trebuit să abandoneze acest plan. S-a ajuns la concluzia că nu exista decît o singură posibilitate : lichidarea celor trei șefi de stat în clipa cînd aceștia părăseau ambasadele pentru a se îndrepta spre aeroport. Ofițerul de poliție iranian a promis că va furniza orice informație care putea interesa în acest sens. De îndată ce autoritățile iraniene primeau ordin să ia măsuri, Holten-Pflug avea să fie informat cînd și pe ce itinerar urma să se facă deplasarea spre aeroport.

Comandoul avea să se dividă în trei grupe a cîte doi oameni, avînd fiecare cîte un pistol și trei grenade. Dar, curînd, ofițerul de poliție iranian a comunicat că îi era imposibil să afle itinerarul deplasării celor trei șefi de stat la aeroport, și atunci s-a hotărît plasarea în diverse puncte a

unor observatori care să informeze la timp despre traseul ales. Pentru această misiune, Gorechi l-a propus pe Misbah Ebtehai și banda acestuia.

Downward hotărîse să amîne arestarea lui Oberg și a lui Schoellhorn, „invitații" lui Merser, pînă în ultima clipă. Oberg era singurul agent din Teheran care mai păstra legătura radio cu Berlinul. Cu cît Berlinul se alarma mai tîrziu de întreruperea oricărei legături cu Teheranul, cu atît era mai bine. In afară de aceasta, Merser ar fi trebuit arestat odată cu invitații săi, altfel era iremediabil compromis față de Abwehr.

Merser i-a anunțat pe cei doi agenți germani că șefii statelor inamice se aflau la Teheran de cîteva zile și că secretul sosirii lor fusese foarte bine păstrat. Era momentul să treacă la acțiune. A doua zi, 1 decembrie, Merser a găsit lîngă postul emițător textul ultimului mesaj adresat Berlinului la ora 11,30 : „Sosit invitații. După-amiază stabilim executarea *Operației Long Saut* previzibilă în 24 de ore". Oberg obișnuia ca înainte de a-și cifra mesajele să le redacteze mai întîi în clar.

La ora 15,30 Oberg și Schoellhorn au părăsit ascunzătoarea, fiecare cu cîte o mașină. Merser le explicase că, plecînd separat, riscurile erau reduse. De îndată ce au urcat în mașini, polițiști iranieni, îmbrăcați civil, le-au pus cătușe.

Cînd toți agenții germani, cu excepția comandoului lui Holten-Pflug, au fost arestați, Downward i-a eliberat pe Ferguson, Wollheim, Chapat și Misbah Ebtehai.

Abia ajuns acasă, luptătorul s-a și trezit cu cineva care îi bătea la ușă. Era Gorechi. Acesta i-a relatat lui Misbah Ebtehai despre cele ce se petrecuseră și i-a cerut să-i facă rost de mai mulți oameni pentru o acțiune ce urma să aibă loc foarte curînd. Ei au convenit să se întîlnească a doua zi, 2 decembrie, ora șase dimineața, la Ebtehai acasă.

Imediat ce Gorechi a plecat, Misbah Ebtehai a început pregătirile. Știa ce are de făcut : să meargă imediat la Downward și să-i spună totul. Dar înainte de a apuca să plece, un

alt vizitator i-a bătut la ușă. Era Ferguson, pe care noaptea petrecută în închisoare îl scosese din fire și voia cu orice preț să repare umilința îndurată. Toți îi imputau evadarea comandoului lui Holten-Pflug. De aceea, el era hotărît să facă orice pentru a-i găsi din nou pe teroriștii germani. Venise să ceară sprijinul lui Ebtehai. Sătul pînă peste cap de american, Ebtehai a încercat să-l refuze, dar pînă la urmă a acceptat.

La ora șase dimineața, Gorechi a sosit la locuința lui Ebtehai însoțit de grupul lui Holten-Pflug. Ebtehai i-a introdus pe toți într-o încăpere din locuința sa, i-a organizat în grupe de cîte doi și le-a spus că de îndată ce ieșeau în stradă, pentru a nu atrage atenția, să intre cîte unul în pivnița unei case vecine, de unde printr-un pasaj subteran puteau ajunge la locul de trecere posibil al celor trei șefi de stat. Pe măsură ce germanii intrau, unul cîte unul în pivniță, Ferguson, Chapat și Wollheim se aruncau asupra lor. Ei au trebuit să fie foarte atenți, deoarece germanii erau înarmați cu grenade *Gamon*.

Teroriștii zăceau la pămînt legați cu mîinile la spate, cînd Gorechi a apărut pe scara pivniței. Fie că bănuise ceva în ultima clipă, fie că reacțiile sale erau mai rapide, cînd Chapat și Wollheim s-au aruncat asupra lui, în timp ce Ferguson îl amenința cu revolverul, el s-a smucit, a scăpat din mîna celor doi și a reușit să scoată din buzunar o grenadă. Din cei trei, numai Ferguson se pricepea oarecum la armament. El știa că grenada *Gamon* avea niște benzi de culori diferite care indicau timpul cît dura pînă la explozie, după aruncarea ei. Dar nu era timp de examinat grenada. De aceea, a tras trei gloanțe asupra lui Gorechi. Apoi, împreună cu Chapat și Wollheim, a ieșit repede afară din pivniță. In urma lor s-a auzit o bubuitură puternică.

A fost singura explozie ce a avut loc în acea zi la Teheran. Toți cei rămași în pivniță au fost uciși, iar *Operația Long Saut* luase sfîrșit.

CUPRINSUL

Responsabil de carte: cpt. CONSTANTIN GĂDEA
Corector: a. c. RADU STOIAN

C. nr. 364.048 *Dat la cules: 04.05.1972*
R. M. nr. 440 *Bun de tipar: 24.05.1972*
Lucrarea conține 106 pagini

Conferinţele internaţionale la nivelul cel mai înalt au stimulat întotdeauna imaginaţia membrilor unor grupuri teroriste germane. Aceste întîlniri, după ei, ofereau posibilitatea de a lichida cu o singură lovitură mai multe personalităţi inamice.

O astfel de ocazie a constituit-o întîlnirea de la Teheran, din anul 1943, a celor trei mari conducători de ţări rivale Germaniei: Uniunea Sovietică, Statele Unite ale Americii şi Anglia. Deşi, pentru asasinarea celor trei mari şefi de stat, principalele servicii secrete germane — Gestapoul, Abwehrul şi Sicherheitsdienstul — şi-au dat mîna, acţiunea n-a reuşit, şi asta din diverse motive, pe care lucrarea de faţă le expune pe larg.